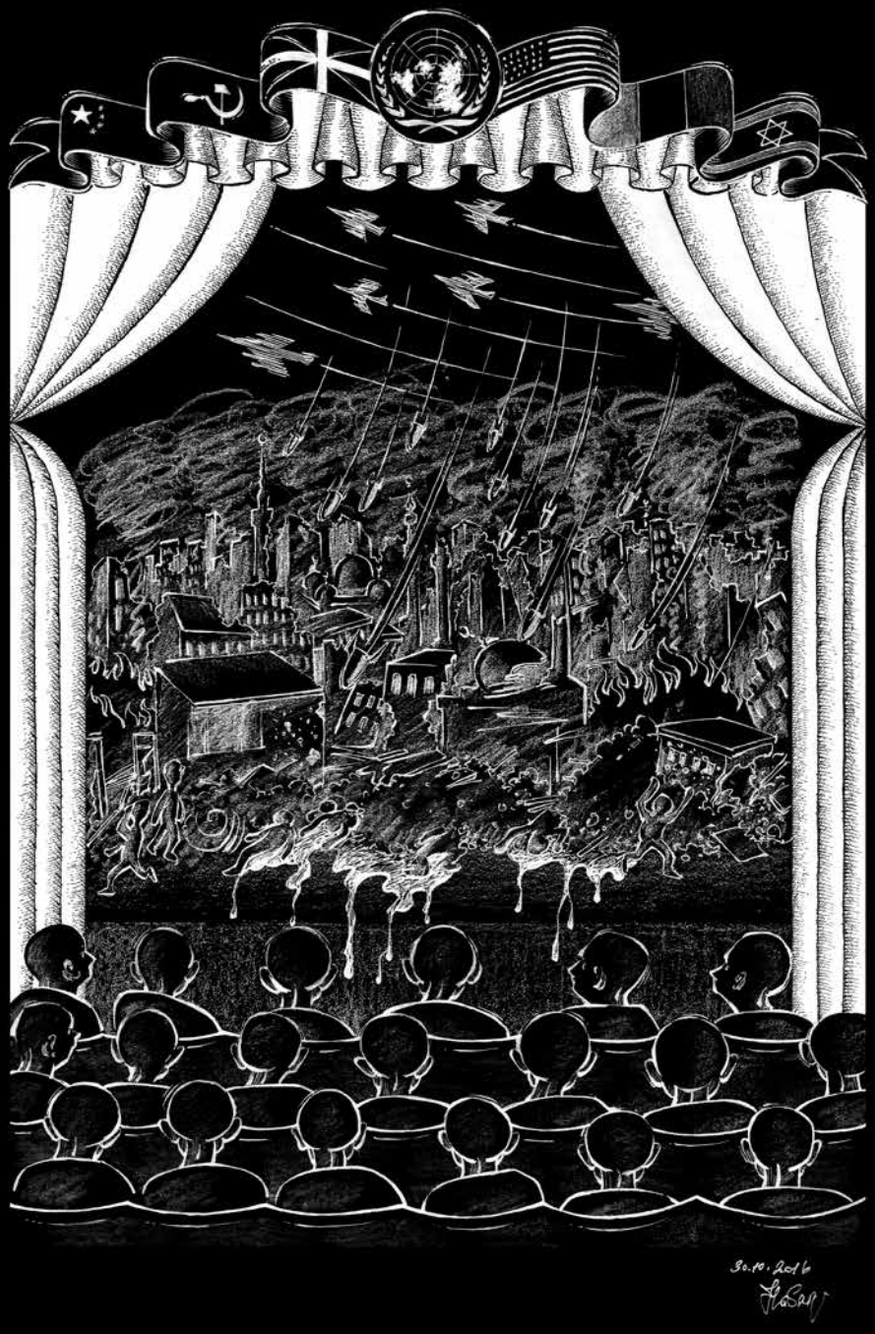

İnsanlığın Evrensel Yıkımı

Filistin Mücadelesi

ZEYTİNBURNU
KÜLTÜR SANAT

ZEYTİNBURNU KÜLTÜR VE SANAT MERKEZİ
Semiha Şakir Cad. 15 Temmuz Meydanı Zeytinburnu / İSTANBUL
Tel: 0212 413 11 11 Faks: 0212 415 51 57
zeytinburnukultursanat.com

ZEYTİNBURNU
KÜLTÜR SANAT

İnsanlığın Evrensel Yıkımı

Filistin Mücadelesi

Sergi: 15 Aralık 2023 - 21 Ocak 2024

Küratör: Mehmet Lütfi Şen

ZEYTİNBURNU
BELEDİYESİ

ZEYTİNBURNU
KÜLTÜR SANAT

Zeytinburnu
Kültür ve Sanat Merkezi
Yayınları

Katalog No: 63

Koordinatör

Sertaç Güleç
Nurullah Yaldız

Küratör

Mehmet Lütfi Şen

Proje Asistanı

Hamza Algül

Çizimler

Hasan Aycın

Metin

Özgür Dikmen

Zahide Tuba Kor

Aslı Nur Düzgün

Danışman

Prof. Dr. Nuri Güçtekin

Kitap tasarım

Abdüsselam Ferşatoğlu

Yapım

Fotografika Güzel Sanatlar

Basım

Kültür Sanat Basımevi

ISBN

978-625-98102-4-9

Arşivler

Cumhurbaşkanlığı
Osmanlı Arşivi

Cumhurbaşkanlığı
Cumhuriyet Arşivi

İstanbul Üniversitesi
Nadir Eserler
Kütüphanesi

Anadolu Ajansı

Bu katalog 15 Aralık 2023 tarihinde gerçekleşen ***"İnsanlığın Evrensel Yıkımı" Filistin Mücâdelesi Sergisi*** için İstanbul'da basılmıştır.

Eserin yayın hakları Zeytinburnu Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'ne aittir. Yayının hiçbir kısmı, yazılı izin olmadan, tamamen, kısmen veya değiştirilerek yayınlanamaz, iktibas edilemez, fotokopi dahil her ne şekilde olursa olsun, elektronik veya mekanik yollarla kopya edilemez, bilgi olarak depolanamaz ve çoğaltılamaz.

ZEYTİNBURNU
BELEDİYESİ

Kıymetli sanatseverler;

Sanat, tarih boyunca içinde bulunduğu çağa tanıklık etme misyonu taşımıştır. Sanatçılar, şahitliklerini kendi üsluplarınca eserlere dönüştürmüşler ve bu sayede insanlık tarihinde kalıcı izler bırakmışlardır. Sanatçıların süzgecinden geçen, onların bakışlarıyla yeniden inşa olunan çağlar; zaman içinde sanat eserleriyle birlikte anılır olmuşlardır. İçinden yaşadığımız dönem de elbette sanatçıların ve sanatseverlerin nazarından uzak kalamaz. Sanat, kendi yöntemi ve yordamıyla çağın ruhunu seslendirmeye devam edecektir.

Malumunuz, bugünlerde karanlık bir dönemden geçiyoruz. Bütün insanlık değerleri hiçe sayılarak Filistinli kardeşlerimiz üzerinde acımasız bir zulüm ve soykırım politikası uygulanıyor. Ne yazık ki, Batı medeniyetinin temeli olduğu iddia edilen insanlık değerleri, bütün dünyanın gözleri önünde çiğneniyor. Böyle bir zulme vicdanı olan hiçbir insanın kayıtsız kalması mümkün değil. Vicdanlı akademisyenlerimiz, araştırmacılarımız ve sanatçılarımız da üzerlerinde bir sorumluluk hissediyorlar. İnsanlığın bu meselede verdiği kötü sınavı anlayabilmek ve tarihe not düşmek için hem kendi uğraşlarının hem de sanatın gücünden, kalıcılığından faydalanıyorlar.

İnsanlığın Evrensel Yıkımı Sergisi, yalnızca Filistin'deki soykırımı değil, bu suça ortak olan riyakarlığı ve sessizliği de işaret etmesi sebebiyle ayrıca kıymetli. Soykırımın tarihsel arka planını gözler önüne seren çalışmalar, belgesel niteliğinde ve güçlü bir mesajı taşıyorlar. Hasan Aycın'ın çizgileri, belgelerin çarpıcılığıyla birleşince tam da zamanın ruhuna uygun bir sergi ortaya çıkıyor.

Çağa tanıklık etme ve zulme karşı sessiz kalmama hassasiyetlerinden doğan çalışma, umuyorum ki aynı bilinci taşıyan herkesin ilgisini ve dikkatini çekecektir. Bu vesileyle Filistinli kardeşlerimize yapılan soykırımın bir an önce son bulmasını umut ediyor, bu anlamlı sergiye emek veren bütün araştırmacılara, sanatçılara ve emekçilere teşekkür ediyorum.

Ömer Arısoy
Belediye Başkanı

İnsanlığın Evrensel Yıkımı

İnsanlık, bütün dünyanın gözü önünde çocukların, kadınların, sivillerin katledilmesinin meşru sayıldığı yere nasıl getirildi?

"İnsanlığın Evrensel Yıkımı" kronolojik olarak insanlığın günümüzde geldiği bu noktanın kavramlarla, fotoğraflarla, belgelerle ve video-artla özet olarak altını çizme çalışmasıdır. Elbette bu belgesel ve akademik çalışmayı yüreğimizde hissetmek için sanatın da imkanlarından yararlanmak gerekiyor. Bu bağlamda sergide Üstat Hasan Aycın'ın şiir derinliğinden el almış olağanüstü çizgilerinden Filistin temalı özel bir seçki yer alıyor. Ayrıca Osmanlı dönemi Kudüs'ünde üç dinin mensuplarının barış içinde yaşadığı zamana dikkat çekmek için, bu dönemi yansıtan barış şehrinin fotoğrafları da özel bir bölümü oluşturuyor.

Gazze'deki masum sivillere fiilen soykırım yapan İsrail aynı zamanda bütün uluslararası örgütlere, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ne imza atan bütün ülke yöneticilerine global bir "zihinkırım" uygulamaktadır. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra imzalanan 19. Uluslararası Savaş Hukuku Sözleşmesi'nden Uluslararası Savaş Mahkemesi'ne, insanlığın ulaşabildiği bütün bu değerlerin İsrail'in önüne geçilmeyen katliamları ve soykırımı nedeniyle yok oluşunu yaşıyoruz. Özellikle Batılı ülke yöneticilerinin bebek katliamlarını "ama", "fakat" ekleyip İsrail'in meşru müdafaası sayarak soykırıma ortak olmaları ve karşı duranlara yaptırım uygulanması insanlığın getirildiği yer açısından ibretialem. Evet; bu kan dondurucu vahşet, insanlığın oluşabilmiş bütün ortak değerlerinin üstüne atılmış kalın bir çarpı işaretidir.

Tasarımlarını Abdüsselam Ferşatoğlu'nun üstlendiği projenin akademik altyapısı Sayın Özgür Dikmen, Sayın Zahide Tuba Kor ve Sayın Aslı Nur Düzgün'le çalışıldı. Özellikle arşiv konusunda Prof. Dr. Nuri Güçtekin'in değerli katkıları oldu. Projeye özel hazırlanan video-artın yapımını Doğuş Minsin üstlendi. Emek veren bütün dostlarıma ve projenin hayata geçmesini sağlayan Zeytinburnu Belediye Başkanı Sayın Ömer Arısoy'a gönülden teşekkür ediyorum.

İçinde bulunduğumuz süreçte tek teselli dini, dili, ırkı farklı bütün dünya milletlerinin katiller tarafından uğrayacakları yaptırımları göze alarak, soykırımı şiddetle, durmadan, yılmadan kınamalarıdır. Sergide Anadolu Ajansı arşivine yansıyan bu büyük insanlık protestolarından bir seçki de yer alıyor. Yeni ve daha adil bir dünya mümkünse bu güzel insanlarla gerçekleşecek.

Mehmet Lütfi Şen
Küratör

DÉCLARATION UNIVERSELLE
DES Droits DE L'Homme
NATIONS UNIES

İnsanlığın Evrensel Yıkımı!

İnsanlık, bütün dünyanın gözü önünde çocukların, kadınların, sivillerin katledilmesinin meşru sayıldığı yere nasıl getirildi?

“İnsanlığın Evrensel Yıkımı” kronolojik olarak insanlığın günümüzde geldiği bu noktanın kavramlarla, fotoğraflarla, belgelerle ve Hasan Aycın çizgileriyle özet olarak altını çizme çalışmasıdır.

Gazze’deki masum sivillere fiilen soykırım yapan İsrail, aynı zamanda bütün uluslararası örgütlere, **İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi**’ne imza atan bütün ülke yöneticilerine küresel çapta bir “zihinkırım” uygulamaktadır.

II. Dünya Savaşı’ndan sonra imzalanan 19. Uluslararası Savaş Hukuku Sözleşmesi’nden Uluslararası Savaş Mahkemesi’ne, insanlığın ulaşabildiği bütün bu değerlerin İsrail’in önüne geçilmeyen katliamları ve soykırımı nedeniyle yok oluşunu yaşıyoruz. Özellikle Batılı ülke yöneticilerinin bebek katliamlarını “ama”, “fakat” ekleyip İsrail’in meşru müdafaası sayarak soykırıma ortak olmaları ve karşı duranlara yaptırım uygulamaları insanlığın getirildiği yer açısından ibretialem.

Tek teselli dini, dili, ırkı farklı bütün dünya milletlerinin katiller tarafından uğrayacakları yaptırımları göze alarak, soykırımı şiddetle, durmadan, yılmadan kınamalarıdır. Yeni ve daha adil bir dünya mümkünse bu güzel insanlarla gerçekleşecek.

Filistin'de bir Yahudi Devleti kurulması fikrinin ortaya çıkışı

Filistin'de bir Yahudi devleti kurulması fikrini ilk ortaya atanlar Yahudi Siyonistlerden önce İngiliz Hristiyan Siyonizm'idir. İngiltere, Osmanlı Devleti'nin gerileme döneminde, Siyonizm'i kendi hegemonyasını kurmak için bir proje olarak seçmiştir. Osmanlı Devleti içinde yaşayan gayrimüslim tebaa hakkında Rusya Hristiyan Ortodoksların, Fransa ise Roma Katoliklerinin koruyucusu olduğunu iddia edebilirdi ancak bu topraklarda yaşayan Protestan sayısı oldukça azdı. Bu durum İngiltere'nin Yahudileri Protestanların yerine koyarak, onları kullanmasına neden olan faktörlerden biridir. İngiltere bunun karşılığında Yahudilere Filistin topraklarına taşınarak Avrupa'da yaşadıkları anti-semitizmden kurtuluşu vaat etmiştir. Özetle İngiltere, Osmanlı Devleti'nin topraklarını ele geçirme planları yaptığı sırada Yahudiler adına konuşmaya başlamıştır. Bunun yanı sıra Avrupalılar için, bu topraklarda ötekileştirilen Yahudilerden kurtulmanın bir yolu da onları Kudüs'e yerleştirmektir.

II. Dünya Savaşı sonrasında İngiliz mandasının Filistin topraklarından çekilmesiyle bölgede ABD hâkimiyeti başlamıştır. Avrupa'dan Amerika topraklarına göç eden Protestanlarla kıtaya gelen İbrani-Hristiyanlık, Amerikan devlet benliğinde oldukça köklüdür.

Nitekim "Avrupa'da [Mısır] İngilizlerden [Firavun] gördükleri dini baskı nedeniyle Amerika Birleşik Devletleri'ne [Yeni İsrail/Vaat edilmiş topraklar] göç eden Protestanlar, Kızılderililer'den [Kenanlılar] kurtularak" ABD'yi kurmuşlardır. Yahudilerle bu tür özdeşleştirmeler içeren mitlerle kurulan Amerikan devlet benliği günümüzde bu kodları hâlâ taşımaktadır.

Avrupa ve ABD'deki Hristiyanlar için Yahudilerin Filistin topraklarına geri dönüşü kimi zaman anti-semitik duygularla onlardan kurtulmanın bir tezahürü, kutsal metinlerinden anti-semitik ifadeleri çıkaracak kadar Yahudiliğe bağlı mezhepler için ise İsa mesihin geri dönüşünün bir formülü olmuştur. Daha sonra Yahudilerin Siyonizm'e verdikleri destekle birlikte büyüyen hareket, bugün dünyadaki en nüfuzlu Siyonist örgütlerin tarihi zeminini oluşturmaktadır.

İngiltere ve ABD'deki siyonist politik adımların dini kökleri Eski ve Yeni Ahit'e (Kitab-ı Mukaddes) dayandırılmaktadır:

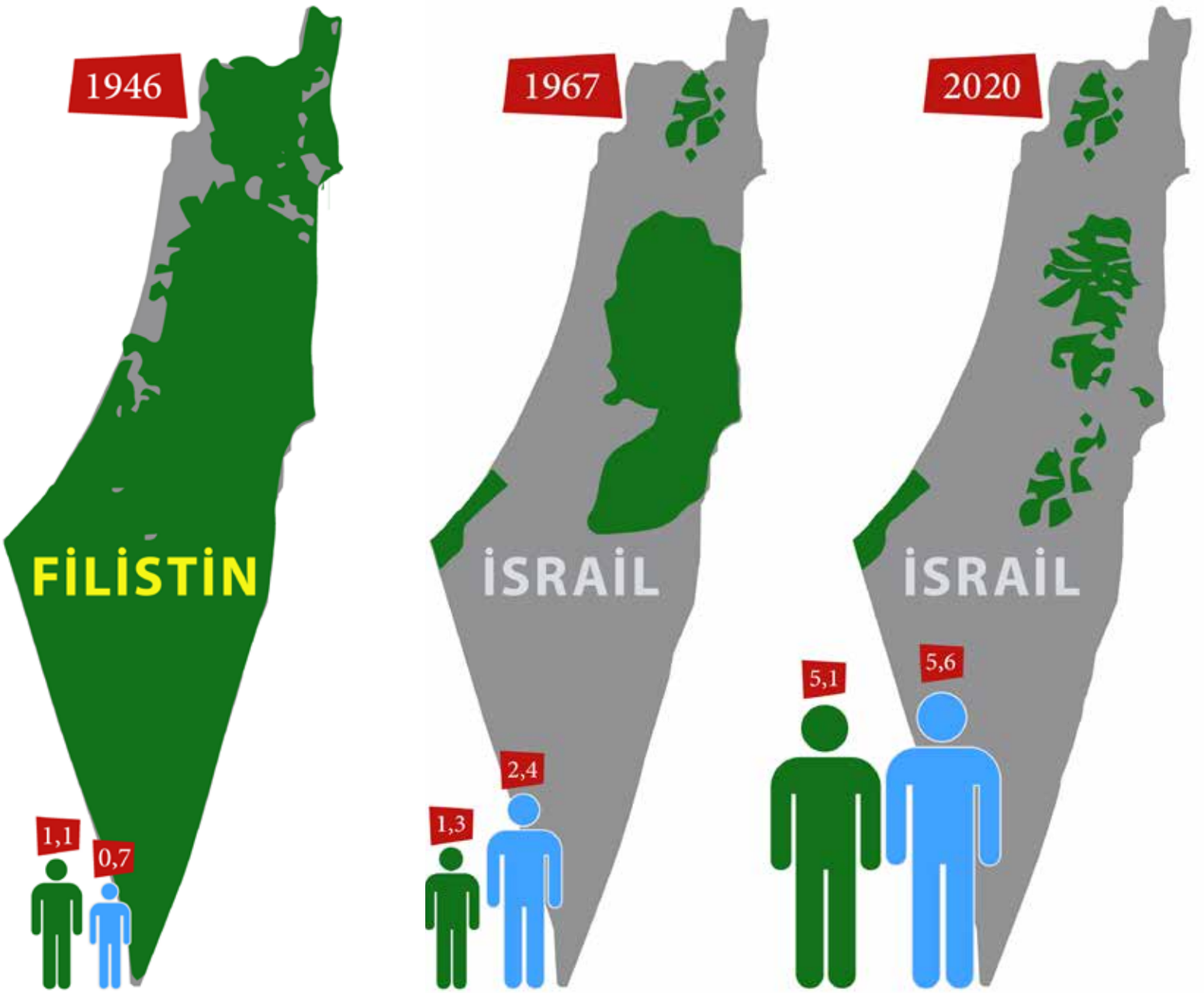
1946
FİLİSTİN
1,1
0,7
1967
İSRAİL
1,3
2,4
2020
İSRAİL
5,1
5,6

1800 - Amerikan başkanları John Adams ve Thomas Jefferson'ın kabalistik düşünceleri politik alana taşımaları

John Adams'a göre "İbraniler insanları medenileştirmek için diğer milletlerden daha fazlasını yapmıştır." ve "**Yahudilik tüm insanlığa üstün, zeki, bilge, evrenin her şeye gücü yeten / iktidar öğretisini yaymıştır**."

Jefferson ise Kutsal Kitap'ı, ona sonradan eklendiği iddia edilen Platonizm, Plotinusculuk, Aristoculuk ve Gnostisizm gibi düşüncelerden arındırmak için Yahudi kaynaklara dönülmesi gerektiğini belirtir. Yani Hristiyanlığın saf bir biçimde anlaşılması için Yahudiliğin esas oluşturduğunu savunur.

1819'da 2. Amerikan Başkanı John Adams "**Yahudiye'deki Yahudilerin yeniden bağımsız bir ulus olmasını gerçekten diliyorum.**" demiştir.

II. Amerikan Başkanı John Adams

1842 - Yahudiler için Hristiyan Misyonu Küdüs'te ilk Yahudi-Protestan kilisesinin kurulması

Yahudiler için Hristiyan Misyonu hareketi Kudüs'te/Ortadoğu'da ilk Yahudi-Protestan kilisesi Christ Church'ü kurdu. Misyon üyeleri Siyonizm'in ortaya çıkışından çok önce, İncil'deki kehanetin gerçekleşmesiyle Yahudilerin İsrail topraklarına geri döneceğini öngörmüşler ve bu sürece yardımcı olacak bir konumda olmak istemişlerdir.

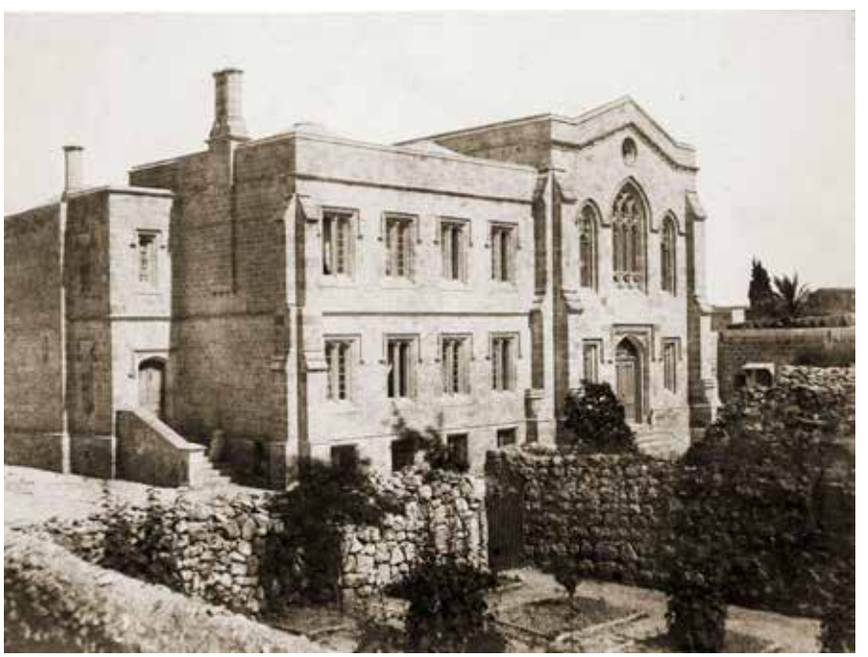

İlk Yahudi-Protestan kilisesi Christ Church.

1841’de İskoçya Kilisesi araştırma heyetinin “Yahudilerin Filistin’e Geri Dönmesi İçin Avrupa’nın Protestan Hükümdarlarına” başlıklı bir muhtıra yayınlaması

Yahudilerin Filistin topraklarına geri dönmesi ideali Evanjelizm mezhebine bağlı İskoçlar tarafından da yoğun bir şekilde desteklenmekteydi. Hatta bu İskoç desteği kimi zaman İngiltere ile aralarında rekabete yol açmıştır. Daha sonra bir slogana dönüşerek yaygın kabul gören “ülkesi olmayan halk, halkı olmayan ülke” miti de ilk kez bu dönemde İskoç Papaz Alexander Keith tarafından dile getirildi.

1865 - Filistin Keşif Fonu’nun İngiltere’de kurulması

1865 yılında Kraliçe Victoria’nın himayesi altında kurulan fon, Kutsal Kitap’ta anılan Levant bölgesini arkeolojik, antropolojik, tarihi, kültürel, topografik ve jeolojik olarak araştırma amacı güden projelere maddi destek için kuruldu. İngilizler, arkeolojik kazılarda ortaya çıkan Yahudi mirasıyla, İbrani-Hristiyanlık şemsiyesi altında bu topraklarda hakları olduğunu savunmayı amaçladılar.

1879 - Evanjelik Hristiyan Laurence Oliphant’ın Osmanlı Filistini’nde bir Yahudi yerleşimi kurulması planını Osmanlı’ya sunması

Laurence Oliphant isimli Evanjelik bir İngiliz, Osmanlılarla Rusların savaştığı 93 Harbi sonrasında İstanbul’a gelerek 1879’da Osmanlı kabinesine Filistin’de bir Yahudi yerleşimi kurma planını sunmuş ancak arzu ettiği desteği bulamamıştır. Yahudilerin Filistin topraklarına geri dönebilmeleri için ömrü boyunca çalışmıştır.

1881 - Kiev kıyımı ve Rusya'dan ilk göçler

Osmanlı Filistini'ne ilk Siyonist göçü 1881'de Rus İmparatorluğu'ndan olmuştur. Bu göçün temel sebeplerinden biri 1881 Mayıs'ında Kiev'de başlayan ve Rus İmparatorluğu'nun çeşitli yerlerinde üç gün boyunca devam eden Yahudi katliamıdır.

Pogrom, Rusya ve Doğu Avrupa topraklarında 19. yüzyılın başlarından 20. yüzyılın ortalarına dek gelen dönemde Yahudileri öldürerek ortadan kaldırmak ya da bu topraklardan tamamen sürmek amacıyla zaman zaman patlak veren katliamlardır. Bu katliamlar bilhassa Rusya'da Yahudilerin kendilerine ait bir devlete ihtiyaç duydukları inancını ortaya çıkararak Siyonizm'e zemin teşkil etmiştir.

1894 - Dreyfus Davası ve Theodor Herzl

Paris Alman Elçiliği'nde çalışan ve bir Yahudi olan Yüzbaşı Alfred Dreyfus casuslukla suçlanarak yaşam boyu hapis cezasına çarptırılmıştır. Dreyfus'un daha sonra suçsuz olduğu kanıtlansa da beraat etmemiştir. Medyaya taşınan olayla artan toplumsal baskı neticesinde gerçek suçlu Easterhazy suçunu itiraf ettikten sonra intihar etmiştir. Theodor Herzl, gerçek suçlu bulunduğu halde ancak 12 yıl sonra beraat edebilen Dreyfus'un yaşadığı anti-semitizmden oldukça etkilenmiş ve bunun üzerine Yahudilerin kurtuluşunun ancak bir Yahudi devletinin kurulmasıyla sağlanabileceğine inanmıştır. Bu dava Herzl'in 'Der Judenstaat' (Yahudi Devleti) kitabının ve yapacağı Siyonizm Kongreleri'nin ilham kaynağı olmuştur.

Yerleşim veya ticaret amacıyla Filistin'e gitmek isteyen yabancı Yahudilere izin verilemeyeceği, yalnız ziyaret maksadıyla gidenlere ise bir aylık izin verilebileceğine dair Osmanlı Arşiv belgeleri.

1896 - Theodor Herzl'in Yahudi Devleti kitabını yayımlaması

Herzl'in Yahudi Devleti kitabı kendi sözleriyle "**Yahudi sorunu için modern çözüm önergesi**"dir. Asimile olmuş, laik bir Yahudi olan Herzl'in kitabı aynı zamanda Avrupa'daki Yahudi düşmanlığının bir kanıtıdır. Theodor Herzl'e göre Avrupa'da Yahudilere karşı beslenen önyargı ve düşmanlıkların düzelmesinin hiçbir yolu yoktur. Ona göre tek çare Yahudilerin kendilerine ait bağımsız bir devlete sahip olmalarıdır. Kitabında II. Abdülhamid ile görüşmesine de yer veren Herzl, Yahudi devleti idealinde devletin dilinden yasalarına, bayrağından çalışma saatlerine değin yapılması gerekenleri detaylandırmaktadır.

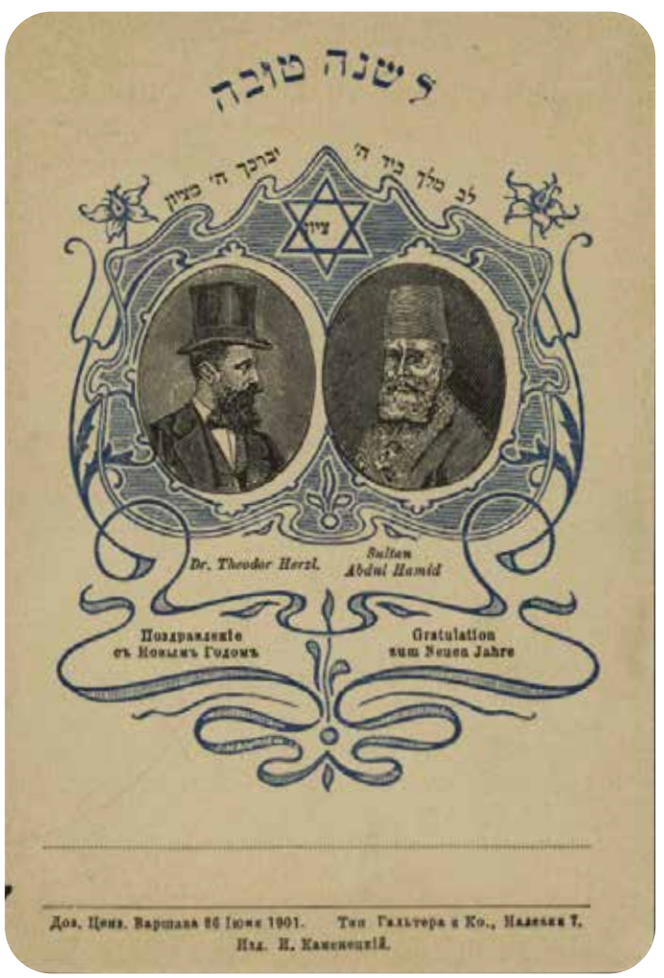

Theodor Herzl ve Sultan Abdülhamid

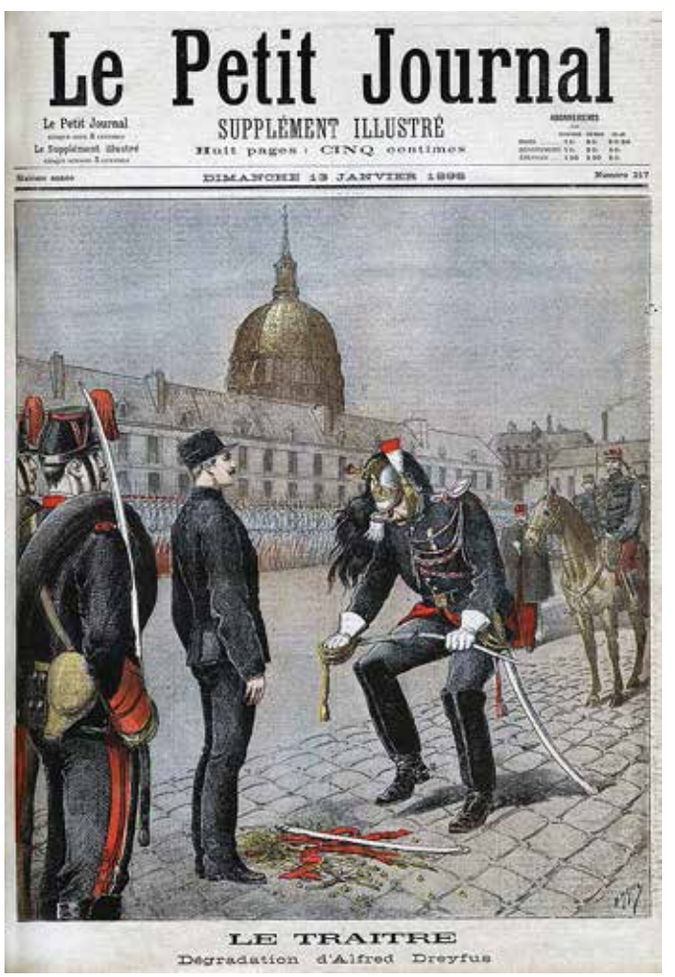

Dreyfus Davası ve Theodor Herzl, Le Petit Journal (Ocak 1895)

Birinci Siyonist Kongre ve Dünya Siyonist Örgütü'nün kuruluşu

Düzenlenen ilk Siyonist Kongre'deki amaç, Yahudi halka Filistin'de bir yurt oluşturmaktır. Theodor Herzl kongrede bir Yahudi devleti kurabilmek için dönemin büyük devletlerinin desteklerine ihtiyaçları olduğunu söylemiş ve kongrenin hemen ardından Alman Kayzeri II.Wilhelm'le görüşerek Filistin topraklarını II. Abdülhamid'den Yahudiler adına talep etmesini istemiştir.

Herzl İsviçre'de toplanmasını öngördüğü Siyonist Kongre'nin Münih'te toplanması için çağrıda bulununca Siyonizm'e tepki gösteren Münihli Yahudiler Theodor Herzl'i protesto etmiştir. Bunun üzerine İsviçre Basel'de Theodor Herzl liderliğinde toplanan I. Siyonist Kongre'de Dünya Siyonist Örgütü kurulmuş ve başkanlığına Theodor Herzl getirilmiştir. Bir modern ulus-devlet olarak kurgulanan Eretz Israel'i (İsrail Vatanı) kurmak amacıyla toplanan kongre, siyasal Siyonizm hareketinin başlangıcı olarak kabul edilmektedir.

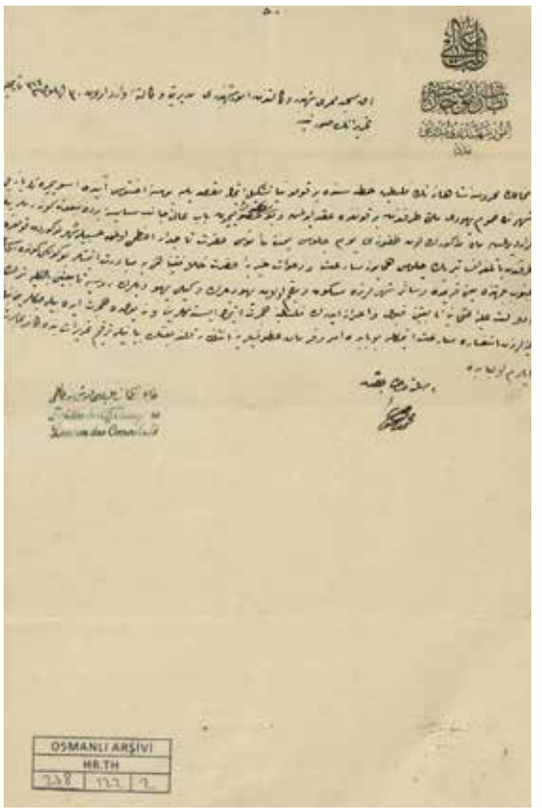

Filistin'de bir koloni kurmak maksadıyla Yahudiler tarafından Basel şehrinde bir kongre yapıldığı ve Rusya'nın bazı şehirlerindeki Yahudilerin, Filistin'e gitmek üzere Osmanlı tabiiyetine geçmek istediğine dair Osmanlı arşiv belgesi.

1901-1902 Theodor Herzl'in Osmanlı nezdindeki çabaları

Herzl Yahudiler için Filistin topraklarında bir yurt kurmak amacıyla II. Abdülhamid'e iki kez teklif götürmüştür. Filistin toprakları karşılığında Avrupalı Yahudi bankerlerin Osmanlı borçlarını ödemesini teklif eden Herzl, II. Abdülhamid'den "**Yahudiler milyonlarını dökebilirler. İmparatorluğum bölündüğünde belki orayı karşılıksız alacaklar. Ama ancak o zaman bizim cesedimiz parçalanabilir. Canlı canlı kesilmeye razı gelmeyeceğim.**" yanıtını almıştır.

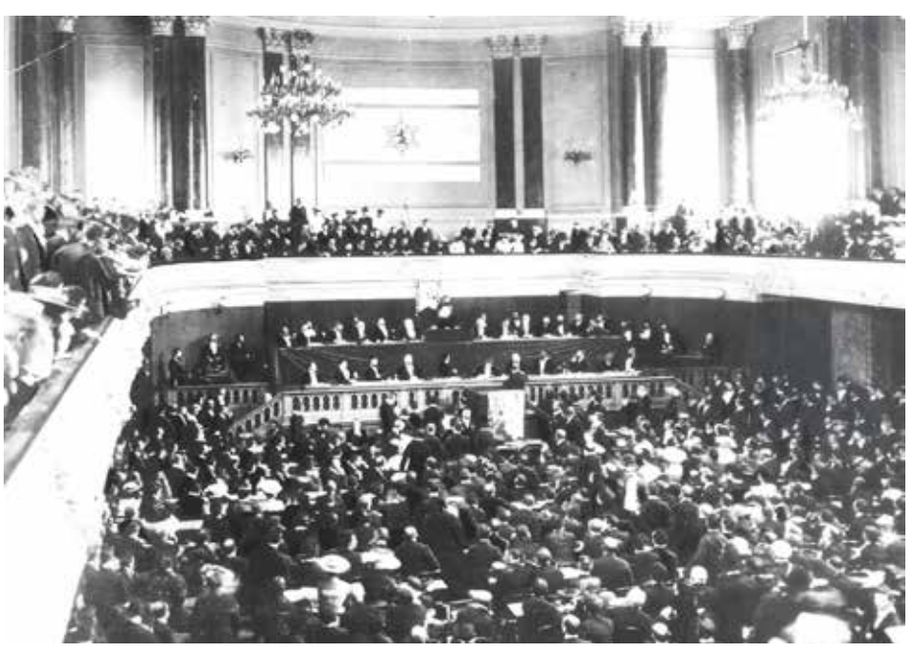

Theodor Herzl, Basel'deki Birinci Siyonist Kongre'de.

1903 - Kişinev Kıyımı

Kişinev Pogromu, Rusya İmparatorluğu'nun Kişinev şehrinde meydana gelen şiddetli bir Yahudi karşıtı isyandı. Bu isyan dünyanın çeşitli yerlerindeki Yahudilerin Siyonizm'e verdiği desteğin artması için bir katalizör görevi gördü. Pogrom kitlesel şiddet, yağma, tecavüz ve cinayet raporlarıyla Yahudi nüfusuna yönelik acımasız saldırıları içeriyordu.

Kişinev Pogromu'na ilişkin haberler uluslararası alanda yayılarak bir kınama dalgasına yol açtı. Bu etkinlik, Doğu Avrupa ve Rusya'daki Yahudi karşıtlığının dünya çapında duyulmasını sağladı ve pogrom hem Rusya İmparatorluğu içinde hem de dünya çapında Yahudi siyasi aktivizmini teşvik etti.

Pogrom, Yahudi göç modellerinde rol oynadı. Zulümden kaçmak isteyen birçok Yahudi, Rusya İmparatorluğu'ndan Filistin'e göç etti. Kişinev Pogromu sıklıkla 20. yüzyılın başlarında Yahudi göçünü etkileyen faktörlerden biri olarak gösteriliyor.

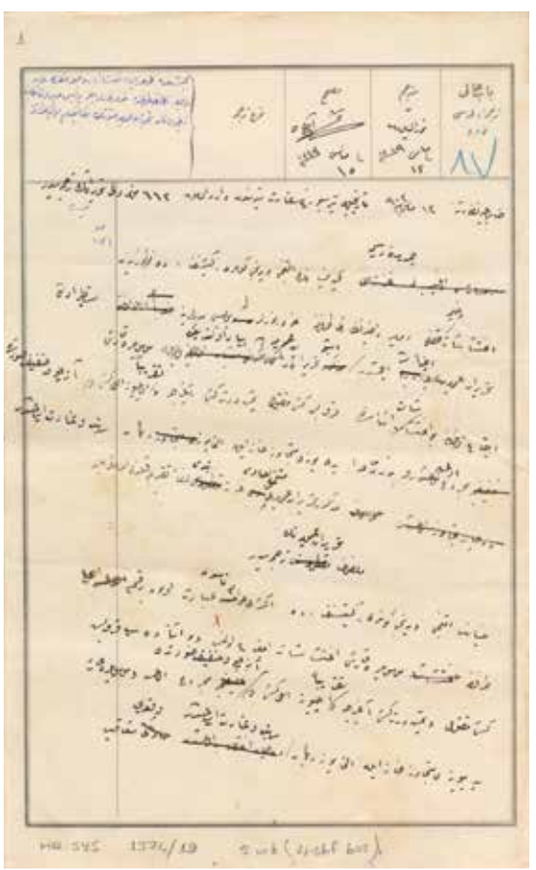

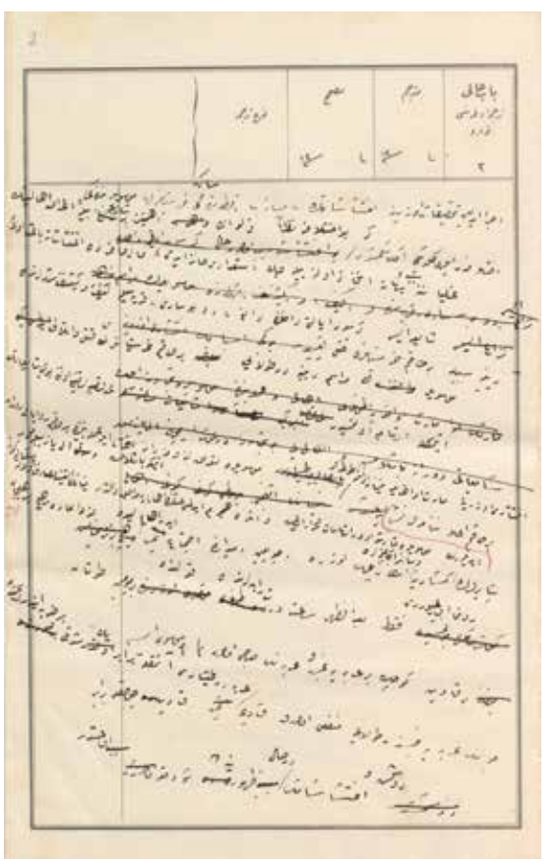

Rusya Kişinev'de Musevilere karşı çıkarılan kargaşa nedeniyle Rus Dahiliye Nezareti tarafından vali ve polis müdürlerine gönderilen yazıların tercümesi.

1908 - Anglo-Palestine Bank'ın İstanbul'da şube açması.

Siyonistlerin Osmanlı Devleti nezdindeki çabaları Theodor Herzl'in 1904 yılındaki ölümüyle son bulmadı. Dünya Siyonist Örgütü'nün başına geçen David Wolffsohn'un ilk adımlarından biri İstanbul'da bir banka kurmak oldu. Bu banka aslında Londra'daki İngiliz Filistin Bankası'nın (Anglo-Palestine Bank) bir şubesiydi. Temel amaç Osmanlı'nın görece uygun şartlarla Avrupa devletlerine olan borçlarını ödemesi için kredi sağlamak ve bu süreçlerde Bab-ı Ali ve Sultan II. Abdülhamid nezdinde diplomatik girişimlerde bulunmaktı. Elbette temel hedef Filistin'deki bir Yahudi devletinin temellerini atabilmek için gerekli imtiyazları elde etmekti. Bu girişim hayata geçtikten birkaç ay sonra II. Meşrutiyet ilan edildi. Başlarda bir kafa karışıklığı yaşayan İstanbul'daki Siyonist Örgüt üyeleri sonraları İttihat ve Terakki Partisi nezdinde çalışmalarına hız kazandırdı. Ancak bu girişimleriyle istedikleri sonuçları elde edemediler.

Yahudi Ajansı'nın (Jewish Agency) kuruluşu

Anglo-Levanten Bank'la aynı dönemde ve bu defa Yafa'da Dünya Siyonist Örgütü tarafından Filistin Ofisi açıldı. Bu ofis sonradan Yahudi Ajansı olarak isimlendirilecekti. Bu ofisin temel amacı Filistin'deki Siyonistlerin Osmanlı bürokrasisiyle iletişimini sağlamak ve Yahudi göçleri için gerekli tarım alanlarının elde edilmesi sürecinde bir sorun çıkmasını engellemekti. Amacını başarıyla yerine getiren bu ofis daha sonraları İsrail'in temellerini atan en büyük kurumlardan birine dönüştü ve Yahudi göçmenlerin Filistin'e yerleştirilmesinde temel bir rol oynadı.

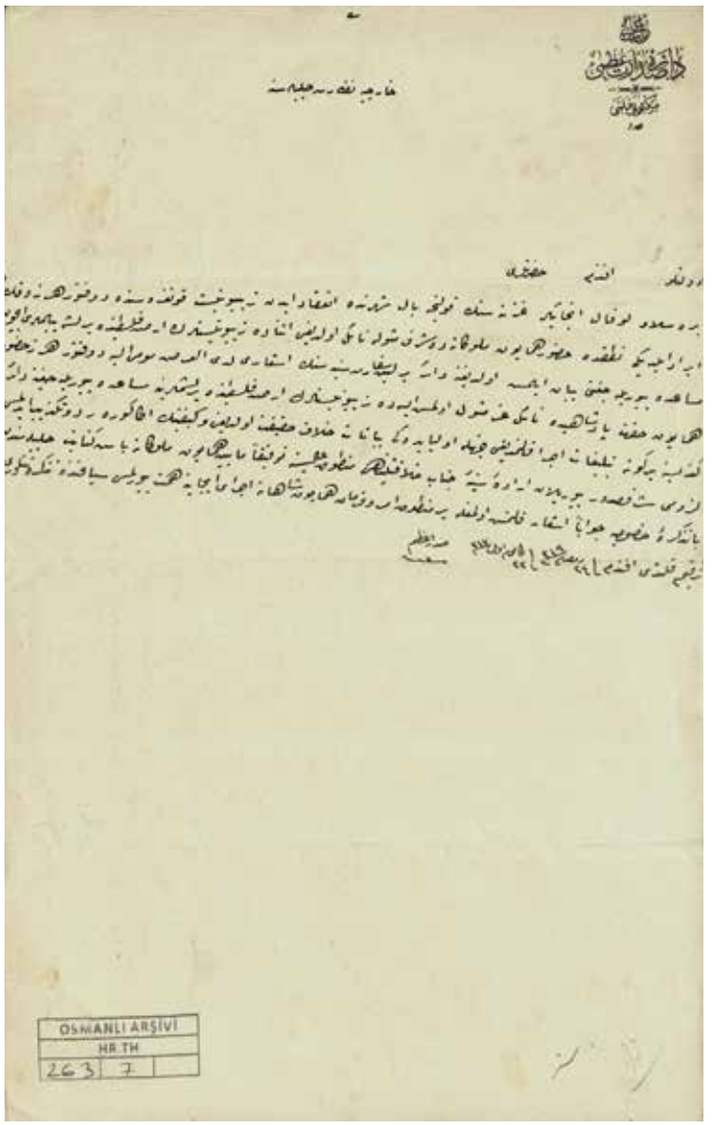

Theodor Herzl'in Basel Siyonist Kongresi'nde yaptığı konuşmada öne sürdüğü, padişah tarafından Siyonistlerin Filistin'de yerleşmelerine izin verildiği iddiasının asılsız olduğuna dair Osmanlı arşiv belgesi.

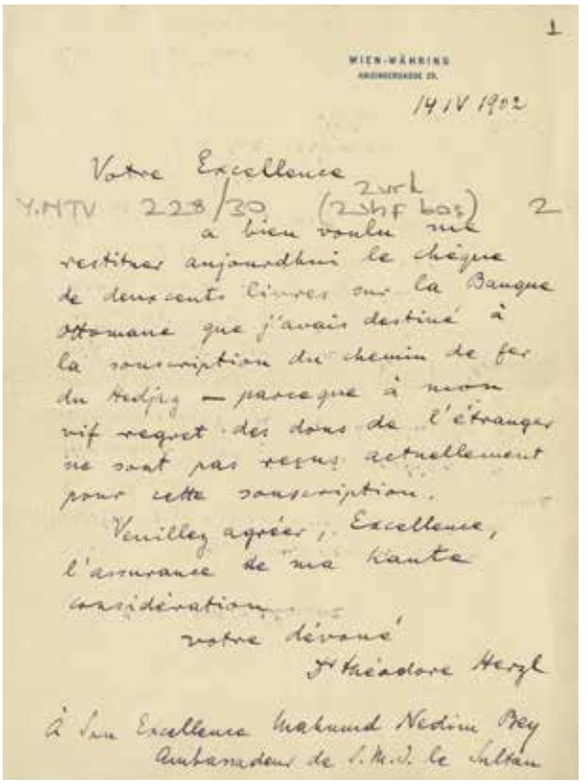

WIEN-WÄHRING
ANDREASGASSE 23.

14 IV 1902

Votre Excellence
a bien voulu me
restituer aujourdhui le chèque
de deux cents livres sur la Banque
ottomane que j'avais destiné à
la souscription du chemin de fer
du Hedjaz — parceque à mon
vif regret des dons de l'étranger
ne sont pas reçus actuellement
pour cette souscription.

Veuillez agréer, Excellence,
l'assurance de ma haute
considération.

votre dévoué
Dr Théodore Herzl

à Son Excellence Mahmud Nedim Bey
Ambassadeur de S.M.I. le Sultan

Y.MTV 228/30 (2 zarf boş) 2

Y.MTV 228/30 1

Theodor Herzl'in Hamidiye-Hicaz Demiryolu inşaatına yardımının reddine ilişkin belgeler.

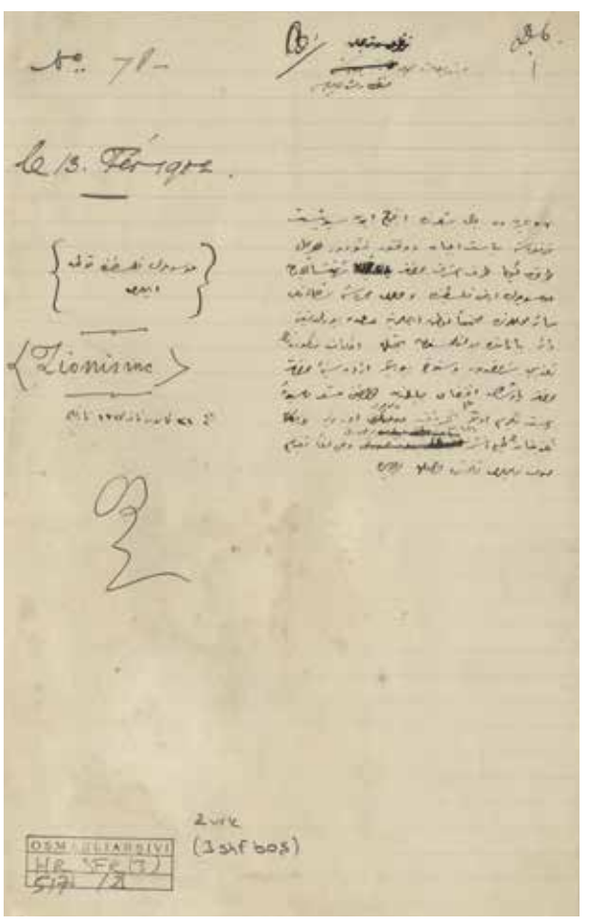

No. 71

le 13. Février

Sionisme

OSM. ARŞİVİ
HR. SFR. (3)
5171/21
2 zarf boş (3 zarf boş)

İsviçre'nin Basel şehrinde yapılan Siyonist Kongresi'nde Theodor Herzl'in Yahudilerin Filistin'e yerleştirilmesi hakkındaki açıklamalarına dair Osmanlı arşiv belgelerinden biri.

1912 - David Ben Gurion ve Yitzhak Ben Zvi İstanbul'da

Siyonizm tarih içerisinde hiçbir zaman tek bir örgüte ait bir ideoloji olmadı. On dokuzuncu yüzyılın sonundan bugüne dek Yahudi devletinin nasıl kurulacağı ve nasıl muhafaza edilebileceğine dair farklı görüşleri savunan çeşitli gruplar mevcut olmuştur. Bu gruplardan biri de 1906'da Filistin'e göç eden David Ben Gurion'un mensup olduğu Poalei Siyon/Siyon İşçileri Partisi'ydi. Sonradan İsrail'in ilk başbakanı olacak olan David Ben Gurion 1912 yılında hukuk öğrenimi görmek üzere İstanbul'a geldi ve Darülfünun'da eğitimine başladı. Birlikte İstanbul'a geldiği arkadaş grubunda sonradan İsrail'in ikinci cumhurbaşkanı olacak Yitzhak Ben Zvi de Darülfünun Hukuk Şubesi'ne kaydını yaptırmıştı. İkilinin temel amacı İstanbul'da Osmanlı hukukunu öğrenmek ve siyasete girmekti. Ben Gurion ilerleyen zamanlarda Meclis-i Mebusan'a seçilmek ve sonra da nazır olmanın hayallerini kurmaktaydı. Bu grup bir Yahudi devletinin ancak Osmanlı çatısı altında kurulabileceğine inanıyordu. Ancak önce Balkan Savaşları, sonra da Birinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesi bu planları suya düşürdü.

Avrupalıların göçe zorladığı Yahudilerin Filistin'e yerleşmelerine dair Theodor Herzl'in Osmanlı yönetimine sunduğu istirham mektubu.

Meşrutiyet'in ilanından istifade ederek Filistin'e yerleşmek isteyen Musevilerin engelleneceğine dair belge.

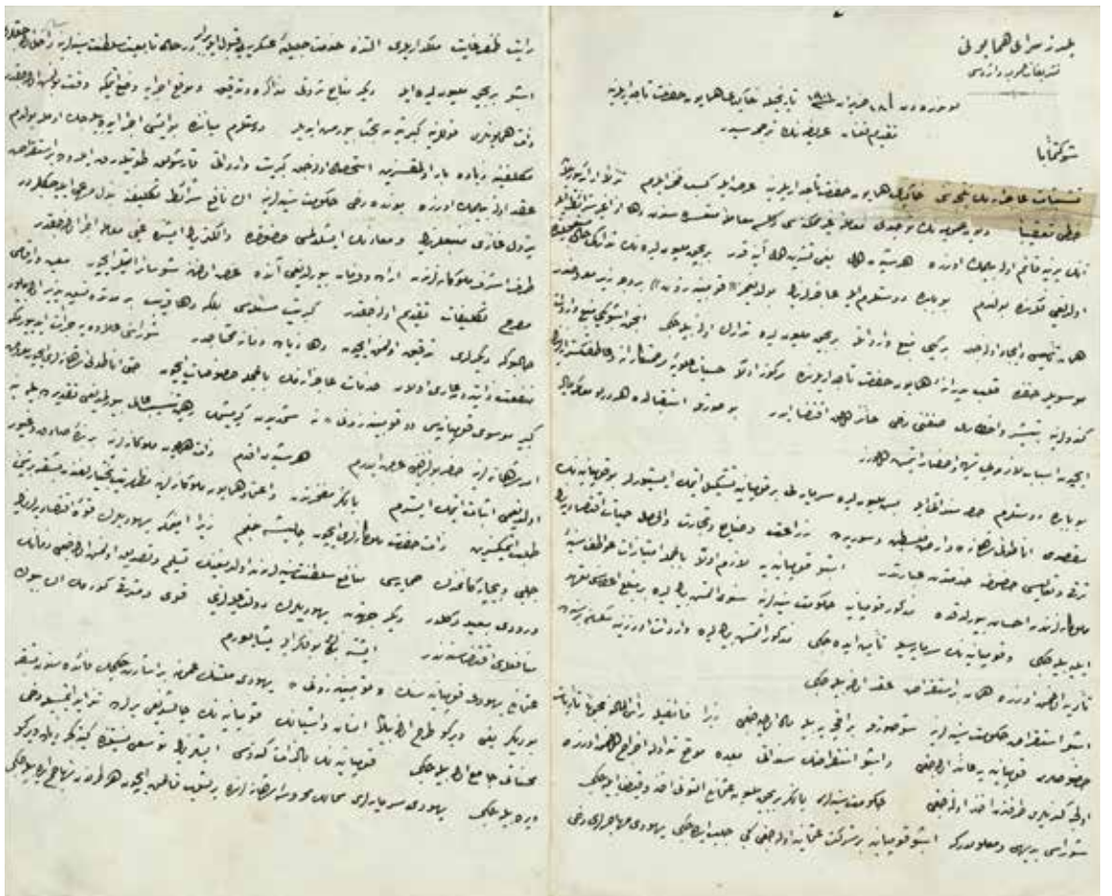

Theodor Hezl'in Anadolu, Suriye ve Filistin'in iktisadi bakımdan kalkınması için kurmayı düşündükleri Yahudi şirketi için II. Abdülhamid'den imtiyaz talebine dair belge.

1914 - Birinci Dünya Savaşı, Vladimir Jabotinsky'nin Siyon Katır Birliği ve David Ben Gurion'un İbrani Taburu

Birinci Dünya Savaşı Siyonist gruplar arasındaki fikir ayrılıklarını derinleştiren olaylardan biridir. İstanbul'dan Filistin'e dönen Ben Gurion'la o dönem Filistin'de bulunan Vladimir Jabotinsky'nin yolları İskenderiye'de kesişti. Osmanlı makamları o dönem vatandaşı olmayan bütün unsurları, bilhassa Siyonistleri Filistin'den İngiliz işgali altındaki Mısır'a sürmüştü.

1908'den sonra İstanbul'da gazeteci olarak çalışan Vladimir Jabotinsky militan bir Siyonistti ve çok sonraları İsrail sağının kurucu isimlerinden biri olacaktı. İskenderiye'de bir araya gelseler de Ben Gurion'la bakış açıları çok farklıydı. Jabotinsky, Siyonistler'in savaşta İngiltere'nin yanında Osmanlı'ya karşı yer almaları gerektiğini savunurken; Ben Gurion özellikle de Filistin'de Osmanlı saflarında İngilizlere karşı savaşılması gerektiğini düşünüyordu. Jabotinsky İskenderiye'de kalıp Joseph Trumpeldor'la Siyon Katır Birliği'ni oluşturmaya başlarken David Ben Gurion, Yitzhak Ben Zvi'yle Amerika'ya doğru yola çıkmıştı. Amaçları Amerikan Yahudilerinin yardımlarıyla bir Yahudi birliği kurarak Filistin'de Osmanlı saflarında savaşmaktı. Ancak Amerika'da bu fikirlerine pek destek veren olmadı. Diğer yandan Jabotinsky ve Trumpeldor Gelibolu'ya nakledilen Siyon Katır Birliği'nin başında Osmanlı'ya karşı İngiliz ordusunun lojistik hatlarına destek oldu.

İsrail Devleti'nin ilk başbakanı David Ben Gurion

A.J. Balfour

1917 - Balfour Deklarasyonu

İngiltere hükümetinden Lord Arthur Balfour, Yahudi devletinin kurulmasına dair Siyonist hareketin önde gelen isimlerinden Lord Rothschild'e İngiliz hükümeti adına destek sözü verdi. Bunun üzerine İngiliz hükümeti tarafından 1917'de yazılan deklarasyon Filistin topraklarında kurulacak Yahudi devletine olan desteğini resmi olarak ilan etti. Deklarasyonda: "Majestelerinin Hükümeti, Filistin'de Museviler için bir milli yurt kurulmasını uygun karşılamaktadır ve bu hedefin gerçekleştirilmesini kolaylaştırmak için elinden geleni yapacaktır. Filistin'deki Musevi olmayan toplumların sivil ve dini hakları ile başka ülkelerde yaşayan Musevilerin sahip oldukları hak ve politik statülerine zarar verecek hiçbir şeyin yapılmayacağı açıkça anlaşılmalıdır." ifadeleri yer alır.

Deklarasyonun mimarlarından biri, Theodor Herzl'in ölümünden sonra onun bıraktığı Siyonist davaya imparatorlukların desteğini kazanma misyonunu devralan Hayim Weizmann'dır. Weizmann İsviçre'deki kimya eğitiminin ardından Manchester Üniversitesi'nde bir pozisyon bularak kimya profesörlüğü yapmaya başlamış ve bu süreçte de İngiliz hükümetiyle ilişkilerini geliştirmeye çalışmıştır. Birinci Dünya Savaşı devam ederken İngilizlerin daha yüksek hızda top mermisi üretmeleri için gerekli gliserinin çok daha hızlı üretilebileceği bir yol keşfetmiş ve böylelikle İngiltere'nin savaştan galip çıkmasına katkıda bulunmuştur. Balfour Deklarasyonu'nun elde edilmesinde Weizmann'ın bu katkısı yadsınamaz derecede etkilidir.

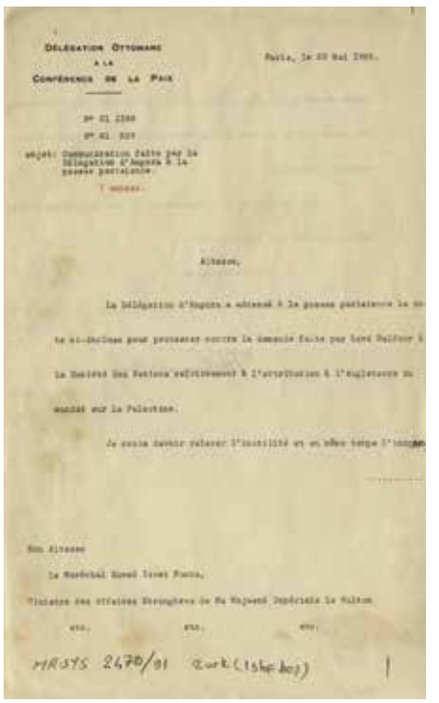
DÉLÉGATION OTTOMANE
A LA
CONFÉRENCE DE LA PAIX

Paris, le 20 Mai 1922.

Excellence,

Son Excellence
le Maréchal Ismet Inönü,
Président des Affaires Etrangères de Sa Majesté Impériale le Sultan

etc. etc. etc.

MRSYS 2470/91 Ecrit (15kb doc)

Ankara Hükümeti'nin Lord Balfour'un Filistin'in İngiliz mandasına bırakılması talebini protesto yazısı. 1922

Türkiye Cumhuriyeti
Hariciye Nezâreti
Konsolos ve Ş. Cumhuriyet Türkiye
Kudüs

Kudüs 7 Şubat 1930.

Filistin Arapları

Sayı 1

Filistin

Gizlidir Yekdiğerin.

Efendim,

[redacted]

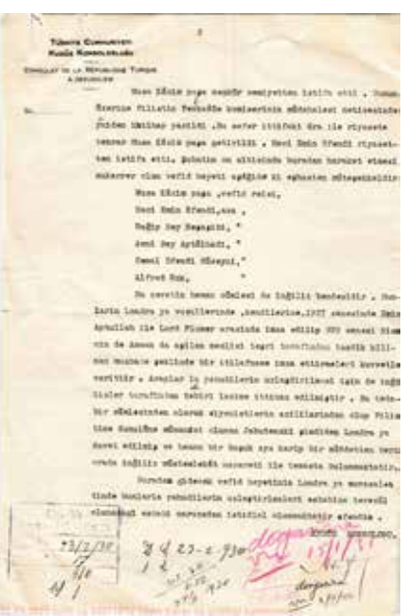
Türkiye Cumhuriyeti
Hariciye Nezâreti
Konsolos ve Ş. Cumhuriyet Türkiye
Kudüs

İngiltere'nin Yahudilerle uzlaşma zemini sağlamak amacıyla Filistin Arap liderlerinden oluşan bir heyeti Londra'ya davet etmesi. 1930

1917 - Filistin'de İngiliz Manda döneminin başlaması

1917-1948 yılları arasındaki dönem Filistin tarihinde İngiliz manda dönemi olarak bilinir. Birinci Dünya Savaşı'yla Filistin topraklarını ele geçirmek isteyen İngiltere, Siyonist Örgütü Başkanı Chaim Weizmann ve Şerif Hüseyin ile ittifak yapmıştır. 1917 yılında Kudüs'ün İngiliz General Allenby tarafından işgal edilmesiyle birlikte Filistin'de başlayan İngiliz askerî yönetimi 1920 San Remo Konferansı'nda yapılan toprak paylaşımıyla sivil manda yönetimine dönüşmüştür.

İngiltere'nin manda yönetimiyle temel vaadi Araplar ve Yahudiler arasındaki çatışmayı bitirecek bir siyasi zemin oluşuncaya dek Filistin'in İngiltere tarafından her iki nüfusa da eşit mesafede kalınarak idare edilmesidir. Ancak uygulama bu şekilde olmamıştır.

1920-1925 yılları arasında İngiltere Başbakanı Lloyd George tarafından manda yönetiminin başına Dünya Siyonist Örgütü'nün bilinen isimlerinden Herbert Samuel getirilmiştir. Samuel, Filistin topraklarına Yahudi göçünü hızlandırmıştır. Ayrıca İsrail devletinin temelleri yine manda döneminde atılmış, sonradan devlet aygıtının önemli bir kısmının işlevini üstlenecek olan histadrut, İsrail ordusuna dönüşecek olan hagana gibi yapılarla İsrail'in büyük üniversiteleri, altyapı yatırımları, limanları ve hastaneleri bu dönemde kurulmuştur.

Ayrıca 1920'yle 1948 yılları arasındaki dönem Filistinlilerin Siyonist yerleşime karşı irili ufaklı pek çok tepkisine şahit olmuş ve bu süreçte ciddi çatışmalar yaşanmıştır. Bu çatışmalar gittikçe artan Yahudi nüfusunu Filistin'deki iktisadi yapının kaldıramaması sonucu ortaya çıkmış ve zaman ilerledikçe Mescid-i Aksa'nın etrafında artan Yahudi görünürlüğü ve Kudüs'ün sessizce ilerleyen işgali gibi konular Filistinlilerin tepkilerine sebep olmuştur.

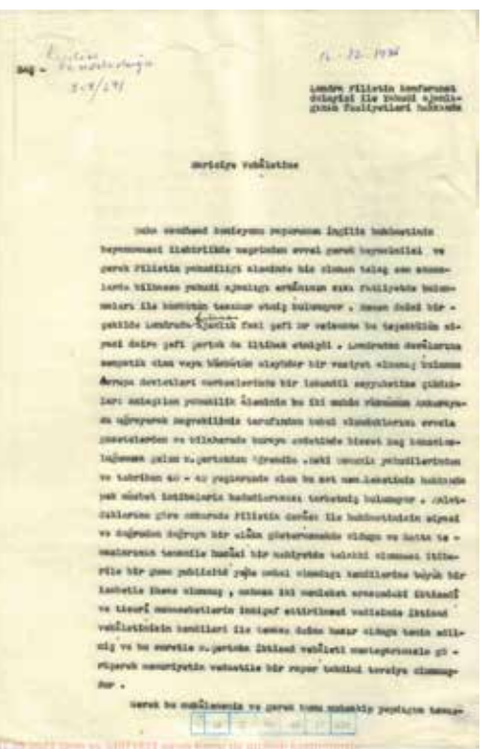

Londra'da yapılacak Filistin Konferansı'na Yahudi Ajansı yetkililerinin çağırılması. 1938

1937- Peel Komisyonu Paylaşım Planı

1936'da başlayan Büyük Filistin Ayaklanması, temelde gittikçe artan ve siyasi görünürlüğe kavuşan Yahudi nüfusuna karşı başlayan bir isyandır. Bunun sonucunda İngiltere Dışişleri Bakanı Lord Peel başkanlığında kurulan komisyon tarafından ortaya atılan plan, Filistin topraklarındaki Arap-Yahudi çatışmalarını sona erdirmek amacıyla iki devletli çözüm yaklaşımını ortaya atan ilk plan/ ilk resmi belgedir. Arap ve Yahudilerle yapılan görüşmelerde iki halkın bir arada yaşamalarının mümkün olmadığı fikrinde birleşen komisyon bu nedenle iki devletli çözümü önermiştir. Peel Planı'na göre Filistin topraklarında bağımsız bir Yahudi ve Arap devleti kurulacak, bunun yanı sıra Kudüs, Beytüllahim ve Nasıra gibi kutsal yerler İngiliz manda yönetimine bırakılacaktır. Ancak plan, Yahudi ve Arap halklarının reddiyle kadük kalmış, yatıştırılmak istenen çatışmalar ise daha çok alevlenmiştir.

İngiltere Dışişleri Bakanı Lord Peel

1920 yılında kurulan İngiliz mandasını, Yahudi ve Arapların birlikte yaşayacakları bir Filistin Devletine dönüştürme arayışları hakkındaki rapordan bölümler. 1929

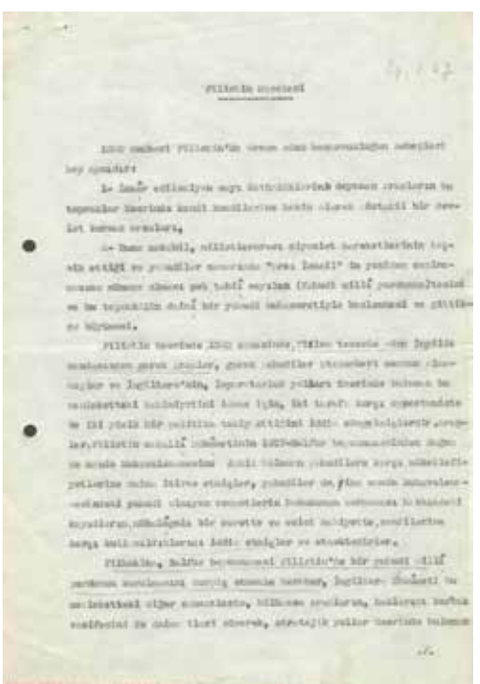

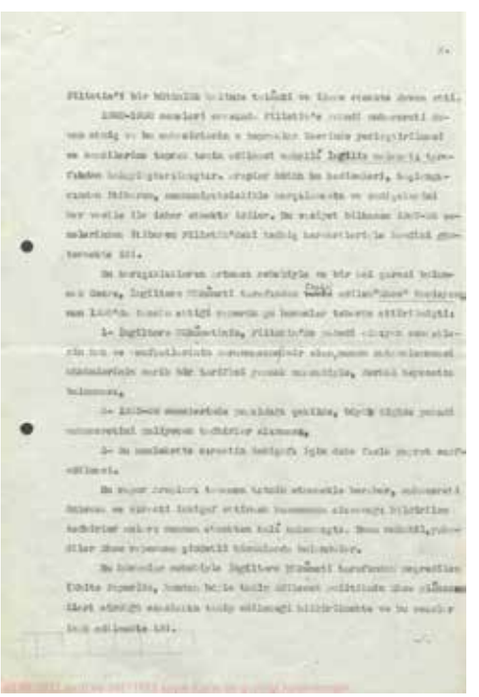

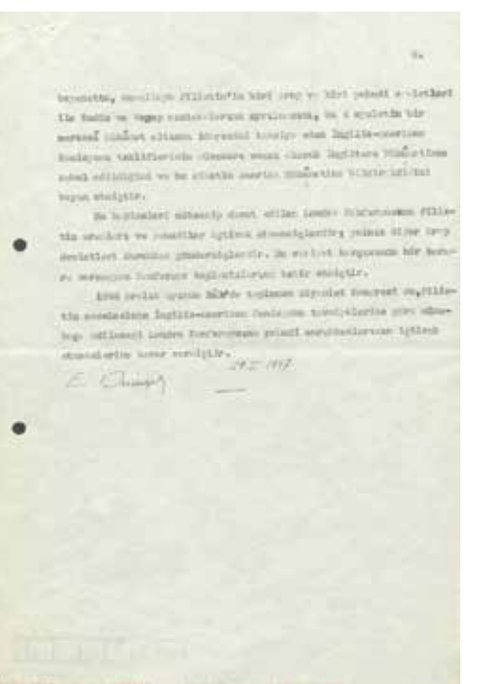

1939 - MacDonald'ın Beyaz Kitabı

Yahudi ve Arap toplumları arasında süregiden çatışmaların tırmanması sonucunda İngilizler, 1939 yılında MacDonald Beyaz Kitabı'nı yayımlamıştır. Beyaz Kitap, Nazi zulmüyle Avrupa'dan göçen 75.000 Yahudi'yi Filistin topraklarına kabul etmeyi öngörürken, diğer yandan sorunların çözümü için Yahudi göçünü ve Yahudilere toprak satışını durdurmak yerine sınırlandırmayı önermektedir. Belge ayrıca Arap ve Yahudi halkına birlikte yaşama kültürünü geliştirmeleri durumunda 10 yıl içinde Filistin Devleti'nin bağımsızlığını tanımayı vaat ediyordu. Ancak halklar belgeyi ve vaatlerini tanımamış, plan geçersiz olmuştur.

1945 - Holokost

İkinci Dünya Savaşı sırasında meydana gelen Holokost, 1941'den 1945'e kadar Nazi Almanyası ve işbirlikçileri tarafından gerçekleştirilen sistematik bir soykırımdır. Yahudi karşıtı ideolojinin motive ettiği Naziler, altı milyon Avrupalı Yahudi'yi gettolarda toplamış, devamında kurduğu toplama kamplarına yerleştirmiş ve buralarda gaz odaları gibi yöntemler kullanılarak toplu katliamlar gerçekleştirilmiştir. Holokost'ta Romanlar, Polonyalılar ve engelli bireylerin de aralarında bulunduğu diğer gruplar da hedef alınmıştır.

Holokost, bir Yahudi devletinin gerekliliğine ilişkin küresel tutum ve algıların şekillenmesinde önemli bir rol oynamış ve sonuçta İsrail Devleti'nin kurulmasına katkıda bulunmuştur.

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından hayatta kalan Yahudiler yerinden edilmeyle ve acil bir vatan ihtiyacıyla karşı karşıya kalır. Hayatta kalan, yerinden edilmiş kişiler için kamplar kurulur ama yine de güvenli bir sığınağın olmaması ve Yahudilerin hayatlarını yeniden inşa edebilecekleri bir yere duyulan ihtiyacın kabul edilmesi uluslararası ilgi görür. Böyle bir ortamda uzun süredir bir Yahudi vatanının kurulmasını savunan Siyonist hareket ivme kazanır. Holokost, Siyonist davaya bir aciliyet duygusu katmıştır ve özellikle de Nazi Almanyası'yla savaş sırasında işbirliği yapan Batılı devletler üzerinde bir Yahudi devletinin kurulmasını desteklemeleri için siyasi ve psikolojik bir baskı kurar.

1947'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 1948'de İsrail Devleti'nin kurulmasına yol açan bölünme planını bu şartlar altında kabul etmiştir.

1947- Filistin'in bölünmesi hakkında BM kararı

1945'te Nazi Almanyası'nın 6 milyon Yahudi'yi toplama kamplarında katletmesi, Nazilerin suç ortağı Batılı devletler üzerinde bir Yahudi devletinin kurulmasına katkı sağlamaları için ciddi bir baskı unsuru oluşturmuştur. 1947'deki paylaşım planının temelinde bu motivasyon yatar. Tabii buna ek olarak başka unsurlar da vardır.

Savaş sonrasında zayıflayan İngiltere, Filistin topraklarında artan huzursuzluğa karşı yaptığı askerî ve ekonomik harcamalar nedeniyle zorlanıyordu. Bunun yanı sıra İngiltere mandası Yahudilerin hedefi olmaya başlamıştı. Yahudi militan örgüt Irgun, 1946 yılında King David Oteli'nde kalan İngiliz askerleri bombalamıştı. Bölgede olanlara hakim olamayan İngiltere böylelikle bölgedeki sorunları Birleşmiş Milletler'e (BM) havale etti. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Filistin topraklarını Araplar, Yahudiler arasında paylaştırırken, Kudüs şehrini BM kontrolüne bırakmıştır. Peel Komisyonu'ndan sonra iki devletli çözüm önerisini ikinci kez masaya getiren 181 sayılı BM Taksim Planı toprakların %43'ünü Araplara verirken, %57'sini Yahudilere veriyordu. Yahudiler planı kabul etseler de Araplar reddetmişlerdir.

David Ben Gurion Bağımsızlık Bildirgesini okuyor. 1948

1948 - Bağımsızlık İlanı, ’48 Savaşı ve Nekbe

II. Dünya Savaşı sonrasında İngiliz sömürge yönetiminin Filistin’den çekilmesiyle 14 Mayıs 1948’de toplanan Yahudi Ulusal Konseyi İsrail Devleti’nin bağımsızlığını ilan etmiştir. Bunun üzerine İngiliz yönetiminden pozisyonunu devralan Amerika Birleşik Devletleri, İsrail kurulduktan 11 dakika sonra bu devleti hukuken tanıyan ilk devlet olmuştur. Tanıma dolayısıyla İsrail destekçileri tarafından “Pers Kralı Cyrus” ile özdeşleştirilen Başkan Truman, bu övgüleri gözyaşları içinde karşılamıştır. Bunun üzerine Mısır, Ürdün, Suriye, Lübnan ve Irak İsrail’e savaş ilan etmiştir. Arap ülkeleri başlangıçta ilerleme kaydetse de aralarında koordine olamayarak askerî zafiyet göstermiş ve Sovyetler ile Batı’nın desteğini gören İsrail’e karşı yenilgiye uğramıştır. Savaşın sonunda Filistin topraklarının %78’ini elde eden İsrail, aynı zamanda Kudüs’ün de yarısını ele geçirmiştir.

1948 Savaşı’nın diğer bir sonucu da Filistinli mülteciler meselesidir. Zira yüz binlerce Filistinli yurtlarından sürülmüştür. Geri döneceklerini düşünerek evlerinin anahtarlarını yanlarına alan mülteciler Suriye, Lübnan ve Ürdün’e göç etmiş, bir daha asla evlerine dönememişlerdir.

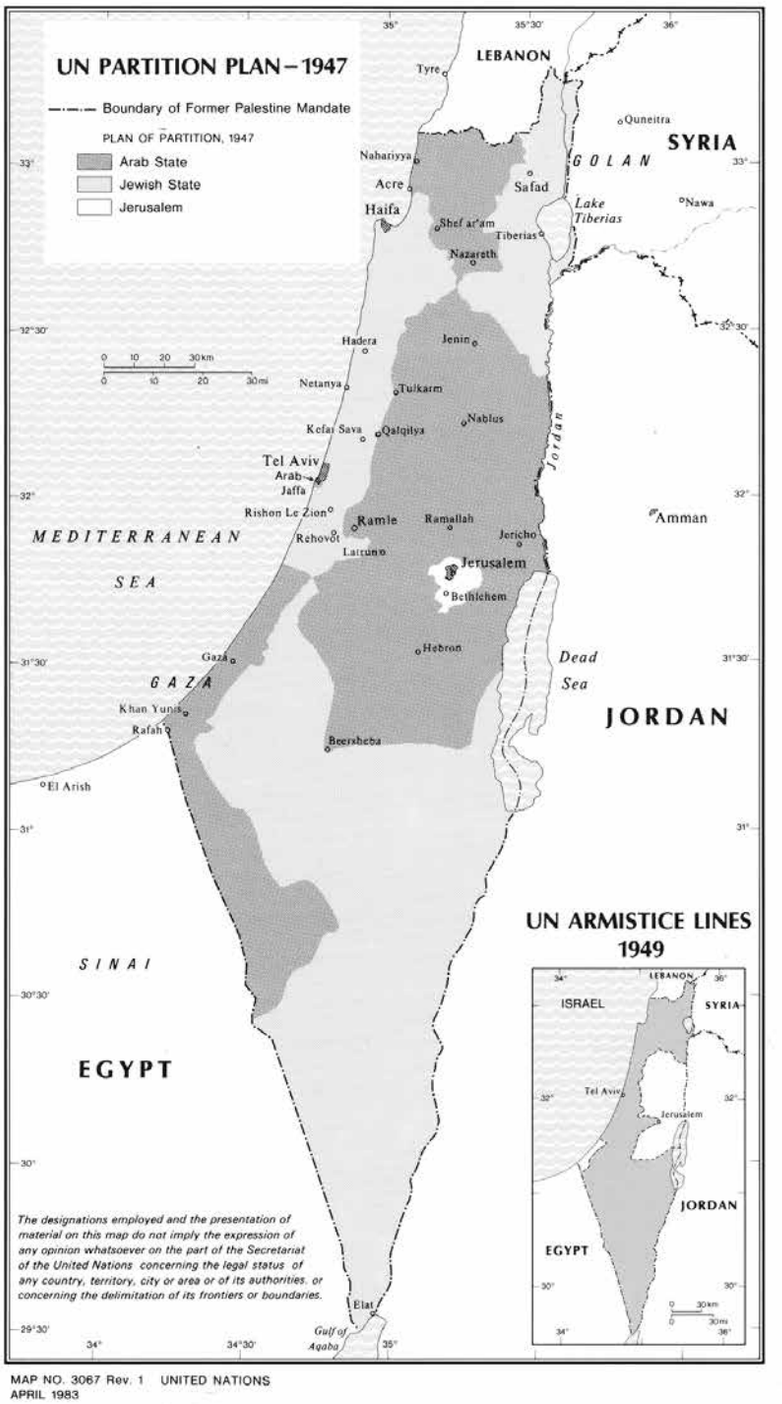

Birleşmiş Milletler Filistin’i Taksim Planı Haritası. 1947

1967 - Arap-İsrail Savaşı

1967 Savaşı, uzun süredir devam eden siyasi gerilimler, toprak anlaşmazlıkları ve askerî yığınaklarla tetiklendi. Halihazırda '48 Savaşı'nın psikolojik ağırlığını yaşayan Arap ülkeleri ve bilhassa Mısır, '48 Savaşı'na bir rövanş arayışı içerisindeydi. Bu süreç içerisinde İsrail'in Mısır hava kuvvetlerine bir saldırı yapması ve karadan Sina'yı işgal etmeye başlamasıyla Mısır, Suriye, Ürdün ve Irak'ın dahil olduğu 1967 Savaşı başladı. Savaş yalnızca altı gün sürdü ve özellikle de Mısır, Ürdün ve Suriye için ciddi bir hezimet oldu. İsrail Mısır'a ait Gazze ve Sina Yarımadası'nı, Suriye'ye ait Golan Tepeleri'ni ve Ürdün'ün kontrolündeki Doğu Kudüs ve Batı Şeria'nın tamamını işgal etti. Böylelikle İsrail yalnızca topraklarını üç katına çıkarmakla kalmadı, Filistin'in tamamını da ele geçirmiş oldu. Bunu İsrail'deki dindar-Siyonist siyasetin yükselişi izledi.

1967 Savaşı'nın İsrail siyasetinde derin ve kalıcı etkileri oldu. Sina Yarımadası, Batı Şeria, Doğu Kudüs ve Golan Tepeleri gibi bölgelerin hızla ele geçirilmesiyle sonuçlanan askerî zafer, İsrail'in güvenlik politikalarını önemli ölçüde etkiledi. Savaş, daha sonraki askerî stratejileri şekillendirerek askerî yenilmezlik gibi yanlış bir algıyı beraberinde getirdi. Yeni ele geçirilen bölgelerin işgali, Batı Şeria ve Doğu Kudüs'te Yahudi yerleşim birimlerinin kurulmasına yol açarak Filistin halkıyla süregelen çatışmalara katkıda bulundu. Savaş İsrail'in birlik algısını güçlendirdi. 1967 Savaşı, çatışmalara zemin hazırladı ve işgal altındaki bölgelerin statüsünü bölgesel ve uluslararası diplomaside merkezi ve tartışmalı bir konu haline getirdi.

İsrail karşısında Mısır, Ürdün ve Suriye birliklerinin yenilgiye uğradığı Altı Gün Savaşları'ndan kareler.

1971 - Kach Partisi’nin kuruluşu

1967 Savaşı’nın ardından yükselen dindar-Siyonist söylemin etkisi altında Amerikalı Haham Meir Kahane 1971 yılında Amerika’dan İsrail’e göç ederek Kach (İbr. “İşte böyle!”) partisini kurdu. Kahane’nin ideolojisinin temelinde Yahudilerin ırksal üstünlüğü yatmaktaydı. Kahane Filistinlilerin Filistin topraklarından tamamen sürgün edilmesi gerektiğini savunuyordu.

Kach partisi 1988 yılında kapatıldı ve Kahane’nin siyaset yapması yasaklandı. Ancak siyasi çizgisi bugün Batı Şeria’da pek çok yerleşimci tarafından benimsenmiştir ve günümüzde İsrail Ulusal Güvenlik Bakanı İtamar Ben Gvir ve Maliye Bakanı Bezalel Smotriç gibi siyasetçiler tarafından canlı tutulmaktadır. İsrail tarihinin en ırkçı partilerinden Otzma Yehudit (Yahudi Gücü) gibi partiler de Meir Kahane’nin mirasını devam ettirmektedir.

Dışişleri Bakanlığı Müdürlüğü

Hulâsa

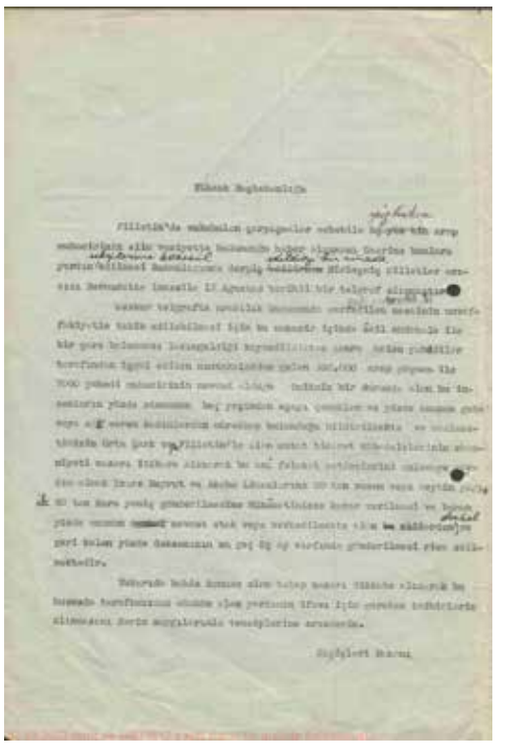

Filistinli Arap göçmenlere Türk Hükümeti’nin yapacağı yardımlar hakkında belge. 1948

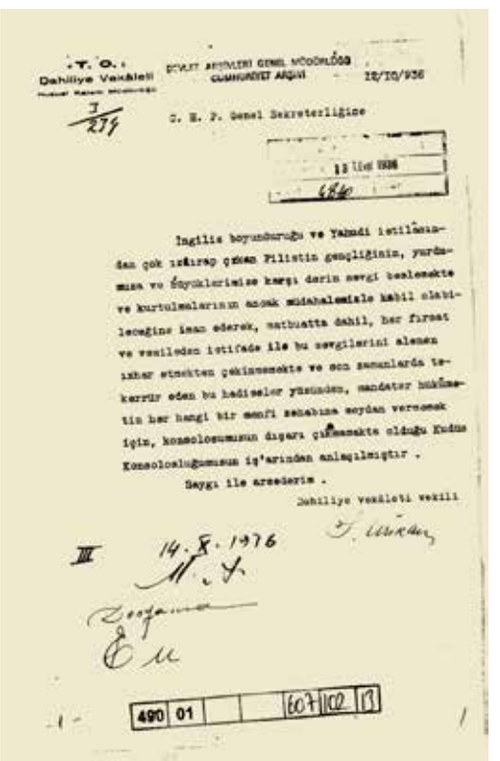
T. C. Dahiliye Vekâleti

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ CUMHURİYET ARŞİVİ

12/IX/936

C. H. P. Genel Sekreterliğine

İngiliz boyunduruğu ve Yahudi istilâsından çok ıztırap çeken Filistin gençliğinin, yardımına ve büyüklerimize karşı derin sevgi beslemekte ve kurtulmalarının ancak müdahalemizle kabil olabileceğine inan ederek, matbuatta dahil, her fırsat ve vesileden istifade ile bu sevgilerini alenen izhar etmekten çekinmemekte ve son zamanlarda tekerrür eden bu hadiseler yüzünden, mandater hükumetin her hangi bir menfi sebebine meydan vermemek için, konsolosumuzun dışarı çıkmamakta olduğu Kudüs Konsolosluğumuzun iş'arından anlaşılmıştır.

Saygı ile arzederim.

Dahiliye vekâleti vekili

14.8.1976

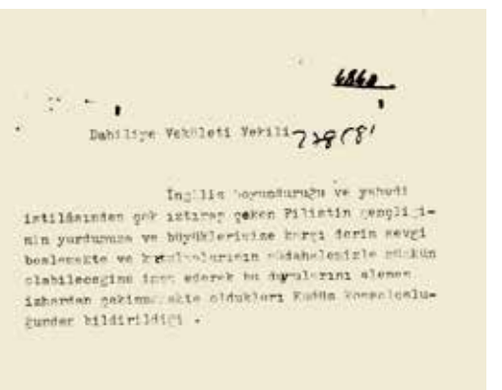
Dahiliye Vekâleti Vekili

İngiliz boyunduruğu ve yahudi istilâsından çok ıztırap çeken Filistin gençliğinin yardımına ve büyüklerimize karşı derin sevgi beslemekte ve kurtulmalarının müdahalesizle mümkün olabileceğine inan ederek bu duygularını alenen izharden çekinmemekte olduğu Kudüs Konsolosluğundan bildirildiği.

Filistin’in İngiliz ve Yahudi istilasından ancak Türklerin yardımı ile kurtulabileceğine dair belge. 1936

1973 - Yom Kippur (Ekim) Savaşı

Ekim Savaşı olarak da bilinen Yom Kipur Savaşı, 1973 yılında İsrail ile Mısır ve Suriye liderliğindeki Arap devletleri koalisyonu arasında gerçekleşti. Çatışma, Yahudiliğin en kutsal günü olan Yom Kipur'da, Arap güçlerinin 1967'deki Altı Gün Savaşı'nda kaybedilen toprakları geri almak amacıyla İsrail'e sürpriz bir saldırı başlatmasıyla ortaya çıktı. Mısır ve Suriye orduları, İsrail'i geçerek ilk başarıları elde etti. Süveyş Kanalı ve Golan Tepeleri'nin bazı kısımları Suriye ve Mısır tarafından ele geçirildi. Bu süreçte İsrail istihbarat kurumları tamamen atıl kalırken İsrail ordusunun toparlanıp yanıt vermesi günler sürdü.

İsrail yeniden toparlanıp karşı saldırıda bulunmayı başardı. İsrail, ABD Başkanı Richard Nixon'ın uçaklarla gönderdiği askerî mühimmatlar sayesinde Süveyş Kanalı'nı geçerek ve Mısır üçüncü ordusunu kuşatarak savaşın gidişatını değiştirdi. Kuzeyde İsrail güçleri Suriyelileri geri püskürterek Şam'a doğru ilerledi.

Çatışma, Birleşmiş Milletler'in aracılık ettiği ateşkesle sona erdi, ancak bunun önemli sonuçları oldu. Savaş, Altı Gün Savaşı'nda oluşturulan İsrail'in yenilmezliği algısını sarstı ve İsrail'in güvenlik politikalarının yeniden değerlendirilmesine yol açtı. Yom Kipur Savaşı'nın büyük sonucu 1967 Savaşı'nda ortaya çıkan İsrail'in yenilmezliği ve bütünlüğü fikrinin ortadan kalkmasıydı.

İsrail birlikleri, Gazze Şeridi'nin kuzeyinde Beyt Hanun'daki yolları kullanılmaz hale getirdi. 2003

1987- Birinci İntifada

Aralık 1987'de başlayan Birinci İntifada, Filistin direniş taktiklerinde silahlı mücadeleden kitlesel seferberliğe ve şiddet içermeyen protesto biçimlerine doğru bir değişime işaret ediyordu. Gençler, kadınlar ve çeşitli siyasi gruplar da dahil olmak üzere Filistin nüfusunun geniş bir yelpazesini içeriyordu. Filistinliler hoşnutsuzluklarını grevler, boykotlar ve sokak gösterileri yoluyla dile getirirken, İsrail güçleri de bu gösterilere şiddet kullanarak karşılık verdi.

Birinci İntifada'nın önemli sosyal, politik ve diplomatik sonuçları oldu. Bu durum, uluslararası dikkatin Filistin davasına çekilmesini sağlayarak İsrail'in temel sorunları ele alması yönündeki baskının artmasına yol açtı.

Birinci İntifada, İsrail-Filistin çatışmasının diplomatik manzarasının şekillenmesinde çok önemli bir rol oynadı ve 1990'ların başında diplomatik süreçlerin başlatılmasına katkıda bulunan bir dizi olay ve müzakereye zemin hazırladı. Birinci İntifada'yı takip eden barış sürecinin temel unsurları şunlardır:

Madrid Konferansı (1991): Madrid Konferansı, İsrail ile Filistin delegasyonu da dahil olmak üzere Arap komşuları arasında doğrudan müzakerelerin başlangıcına işaret eden önemli bir diplomatik olaydı. Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği'nin ortak katılımıyla düzenlenen konferans, Arap-İsrail çatışmasının çeşitli yönlerinin tartışılması için bir forum sağladı.

Oslo Anlaşmaları (1993): Oslo Anlaşmaları, İsrail ile Filistinlileri temsil eden Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) arasında yapılan bir dizi anlaşmaydı. Norveç'in Oslo

Gazze ablukası. 2005

kentindeki gizli müzakereler, 13 Eylül 1993'te Beyaz Saray'ın bahçesinde imzalanan Geçici Öz Yönetim Düzenlemelerine İlişkin İlkeler Bildirgesi ile sonuçlandı. Anlaşmalar, Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde Filistin öz yönetiminin kurulmasına yönelik aşamalı bir sürecin ana hatlarını çiziyordu.

Filistin Yönetiminin Kuruluşu: Oslo Anlaşmaları sonucunda 1994 yılında Filistin Yönetimi (PA) kuruldu. Yaser Arafat Filistin Yönetimi'nin lideri oldu ve ona Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nin belirli bölgeleri üzerinde sınırlı özerklik tanındı.

Gazze-Eriha Anlaşması (1994): Oslo çerçevesini temel alan Gazze-Eriha Anlaşması, Filistin öz yönetimini Gazze Şeridi'ne ve Batı Şeria'daki Eriha şehrine kadar genişletti.

Geçici Anlaşma (Oslo II, 1995): Oslo II anlaşması, Batı Şeria'nın değişen derecelerde Filistin özerkliğine sahip A, B ve C bölgelerine bölünmesi tanımını güçlendirdi. Ayrıca İsrail kuvvetlerinin belirli bölgelerden çekilmesinin de ana hatlarını çizdi.

Barış süreci; sınırlar, mülteciler, yerleşim yerleri ve Kudüs'ün statüsüyle ilgili konular da dahil olmak üzere çok sayıda zorlukla karşı karşıya kaldı. Başlangıçtaki iyimserliğe rağmen barış süreci aksiliklerle karşılaştı ve nihai başarı elde edilmesi zor bir süreç olarak kaldı. Bununla birlikte, Birinci İntifada'yı takip eden olaylar, daha sonraki müzakerelere ve İsrail-Filistin çatışmasını çözmeye yönelik uluslararası çabalara zemin hazırladı.

2000 - Camp David Zirvesi

2000 yılında ABD Başkanı Bill Clinton'ın ev sahipliği yaptığı Camp David Zirvesi, İsrail Başbakanı Ehud Barak ile Filistin Yönetimi Başkanı Yaser Arafat arasında nihai statü anlaşmasının müzakere edilmesini amaçlıyordu. Yoğun çabalara rağmen zirve, Kudüs'ün statüsü ve Filistinli mülteciler konusundaki anlaşmazlıklar nedeniyle nihai bir anlaşma sağlanamadan sona erdi. Zirvenin başarısızlığı, Ariel Şaron gibi şahin isimlerin siyasi nüfuz elde edebilmek için süreci sabote etmesine zemin hazırladı.

Tank paletleri altındaki arabalar ve Filistin topraklarından Beytullahim'de sokağa çıkma yasağı. 2002

El-Aksa İntifadası

Ariel Şaron'un Camp David Zirvesi'nin başarısızlığından yararlanıp siyasi nüfuz edinmek amacıyla Mescid-i Aksa'ya baskın yapmasıyla başladı. Şaron gibi son derece tartışmalı bir figürün Mescid-i Aksa'ya kalabalık bir asker ve polis grubuyla giriş yapması Filistinlilerin büyük tepkisine yol açtı ve sonuç olarak özellikle Kudüs ve Batı Şeria'da, genel olarak da Filistinlilerin yaşadığı bütün şehirlerde ciddi bir tepki oluştu. Bu tepki yerini intihar saldırıları ve İsrail ordusuyla çatışmalar şeklinde açığa vurdu ve o ana kadar sorunlarıyla da olsa inşa edilen diplomatik süreçler tamamen çöktü.

İsrail'in 38 yıl sonra Gazze'den çekilmesi. 2005

2005 İsrail'in Gazze'den çekilmesi. 2005

2005 - İsrail'in Gazze'den çekilmesi

İsrail 2005 yılında Gazze Şeridi'nden çekildi. Gazze'den çekilme kararı güvenlikle ilgili, demografik ve siyasi kaygıların birleşiminden kaynaklanıyordu.

Gazze İsrail'in yerleşim politikaları ve Gazzeliler üzerinde kurduğu baskı sebebiyle sık sık çatışmaların yaşandığı bir alandı. İsrail, Gazze'den çekilerek bu bölgedeki güvenlik yükünü azaltmayı hedefliyordu. Gazze'yi işgal altında tutmak İsrail için ekonomik zorluklar sunuyordu ve bölgede askerî varlığını ve yerleşimleri sürdürmenin maliyeti oldukça yüksekti. Diğer yandan Gazze Şeridi'nde önemli bir Filistin nüfusu vardı ve bölge üzerinde kontrolü sürdürmek İsrail için demografik zorluklar teşkil ediyordu. İsrail, geri çekilerek kendisini yoğun nüfuslu Filistin bölgesinden ayırmaya çalıştı ve büyük bir Arap nüfusuna sahip bir bölgeyi yönetmenin karmaşıklığını azalttı.

İsrail uçaklarının Gazze'ye hava saldırısı. 2006

İsrail Ordusu'nun Gazze yakınlarına yığınağı. 2008

İsrail'in Gazze'nin güneyindeki Refah'a hava saldırıları. 2008

Gazze sınırında İsrail askerleri. 2009

Gazze'nin Mısır sınırındaki Refah kentinde mermilere hedef olmuş bir bina. 2009

İsrail'in Gazze saldırısı. 2012

İsrail'in Gazze'ye düzenlediği saldırılar üzerine Ramallah'ta protesto düzenleyen Filistinliler. 2012

2016 - Barack Obama İsrail'e 38 milyar dolarlık askerî yardım verilmesi anlaşmasını imzaladı

1946 ve 2022 yılları arasında ABD İsrail'e toplamda (enflasyona uyarlanmış miktarla) 317.9 milyar dolar yardımda bulundu. Bu yardım paketlerinden en büyüğü ABD Başkanı Barack Obama tarafından sağlandı.

Barack Obama'nın başkanlık döneminin son günlerinde Binyamin Netanyahu'yla imzaladığı anlaşma neticesinde İsrail ABD'den 38 milyar dolarlık askerî yardım aldı. Bu miktar Amerika Birleşik Devletleri'nin tarihi boyunca herhangi bir ülkeye yaptığı en büyük yardım miktarı olarak tarihe geçti.

ABD, Kudüs'ü resmen İsrail'in başkenti olarak tanıdı. 2017

2017 - Donald Trump tarafından Kudüs'ün İsrail'in başkenti olarak tanınması

Kudüs'te açılması planlanan ABD Büyükelçiliği'ne dair yasa Kongre'ye ilk kez 1995 yılında gelmiş, ancak 22 yıl boyunca (1995-2017) ABD Başkanları Bill Clinton, George W. Bush ve Barack Obama tarafından gerçekleştirilmesindeki zorluklar nedeniyle sürekli olarak ertelenmiştir. Başkan Trump, diğer başkanlar tarafından gerçekleştirilmesi ertelenen yasa teklifinin tehirini "barış sürecine zarar veren", "geç kalınmış bir adım" olarak değerlendirmiştir. Ancak Trump, ABD'de %25'in üzerinde nüfusa sahip ve siyaseten oldukça güçlü olan Evanjelikler'in toplumsal desteğine dayanarak Balfour Deklarasyonu'nun 100. yılında Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanımıştır. Amerikan Başkanı bununla da kalmayarak Golan Tepeleri'nin ilhakını tanımış, kamuoyu tarafından "Yüzyılın İhaneti" olarak kabul edilen Yüzyılın Anlaşması'nı sunmuş, Körfez Arap ülkeleriyle normalleşme amacıyla İbrahim Anlaşmaları'nı imzalamıştır.

2023 - Joe Biden'ın "İsrail olmasaydı, onu biz icat etmek zorunda kalırdık." ifadesiyle İsrail katliamına tam desteği

Amerika Birleşik Devletleri'nde Evanjelikler Cumhuriyetçi seçmen tabanını oluşturuyor olsa da ABD'nin İsrail'e karşı hiç değişmeyen koşulsuz desteği bir devlet politikasıdır. Cumhuriyetçi Donald Trump'tan sonra seçilen Demokrat Başkan Biden ABD'nin bu çizgisini takip ederek bunu kanıtlamıştır. Biden'ın bu tavrı, "Eğer bir İsrail olmasaydı bir tane (İsrail) icat etmek zorunda kalabilirdik." sözlerinde görünür olmakla birlikte, bugün Biden'ın Gazze'de yaşanan soykırımın suç ortağı haline gelmesiyle ayyuka çıkmaktadır. Dolayısıyla Obama'nın deyişiyle, ABD'nin İsrail tutkusu, "başkandan başkana değişmeyen" sabit bir devlet politikasıdır.

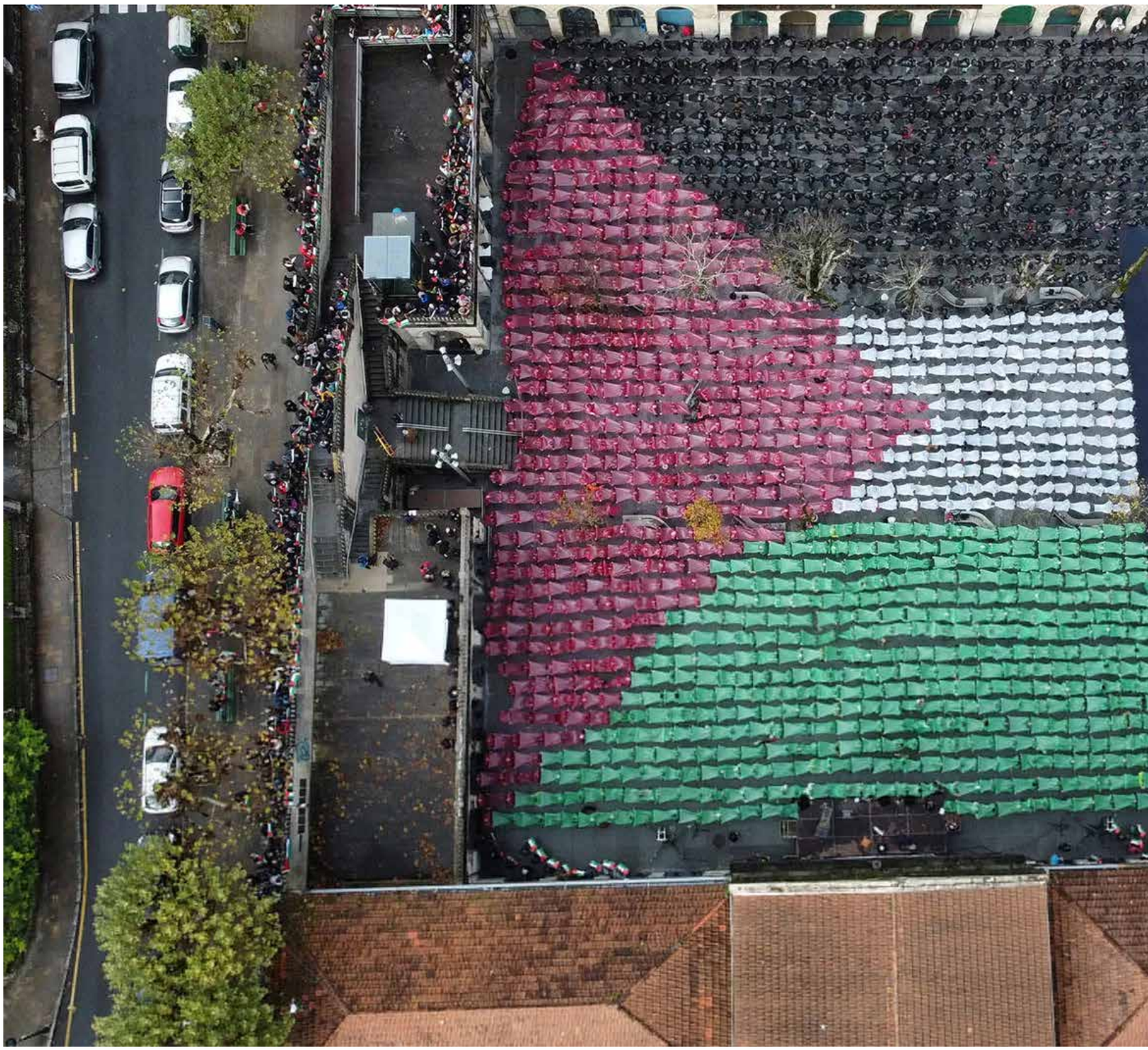

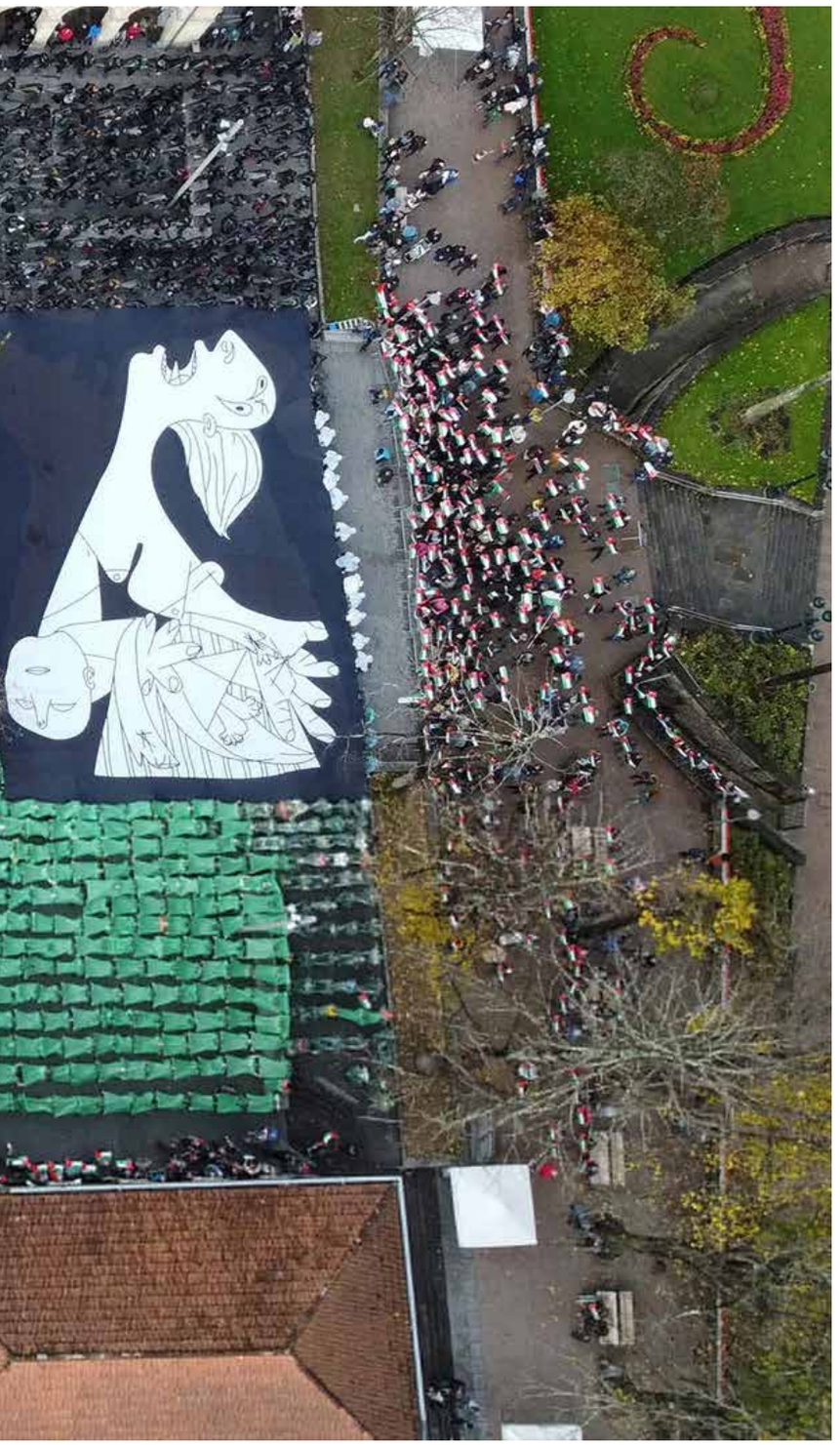

Bütün dünyada gerçek insanların İsrail soykırımını protesto etmeleriyle yeşeren ümit

Bugün özellikle Avrupa ve Amerika yönetimlerini esir alan Siyonizm birçok devlet yöneticisinin İsrail'in soykırım girişimi lehine, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesini, Uluslararası Savaş Hukuku antlaşmalarını hiçe sayan açıklamalar yapmalarına yol açtı. Böylece insanlığın ulaştığı ortak değerler yerle bir oldu. Tüm bunların karşısında dünyanın tüm ülkelerindeki gerçek insanların yaptıkları protestolarla Filistin halkının yanında olmaları, yeni ve adil bir dünya için ümit olmaya devam ediyor.

İçinde bulunduğumuz süreçte tek teselli dini, dili, ırkı farklı bütün dünya milletlerinin katiller tarafından uğrayacakları yaptırımları göze alarak, soykırımı şiddetle, durmadan, yılmadan kınamalarıdır.

Yeni ve daha adil bir dünya mümkünse bu güzel insanlarla gerçekleşecek.

İSPANYA GUERNICA

AMERİKA

KEINE WAFFEN FÜR ISRAEL
You dont need to be Palestinian to stand for humanity
FREIHEIT PALÄSTINA!
TOP
SCHLUSS MIT
BESATZUNGS

ALMANYA

CONVERGENCIA
RECHAZAMOS EL RESPALDO DE MILEI A ISRAEL
ALTO al genocidio sionista y al cerco criminal en GAZA
IZQUIERDA SOCIALISTA
LAS BALAS QUE MATAN PALE
REPRIMEN ARGEN
COMITE ARGENTINO DE SOLIDARID
PALESTIN

ALTO al genocidio sionista y al cerco criminal en GAZA
IZQUIERDA SOCIALISTA
NO ES
GUERRA
UN GENO
PTS

ARJANTİN

BELÇİKA

BREZİLYA

ENDONEZYA

FRANSA

HOLLANDA

Socialist Worker
FREEDOM for PALESTINE
الحرية لفلسطين
FREEDOM for PALESTINE
الحرية لفلسطين
Arming
Campaign
FREE PALESTINE
Palestinian Forum in Britain
WWW.PFBUK.COM
CEASEFIRE NOW!

İNGİLTERE

JEWS AGAINST
GENOCIDE
STOP GAZA
GENOCIDE
Donnycarney Artane
Palestine Solidarity
STOP
THE

İRLANDA

İSPANYA

NEJ TILL
PALESTINE
LUND STUDENTS FOR
FROM THE RIVER
TO THE SEA
FUCK

İSVEÇ

KANADA

İTALYA

İSTANBUL TİCARET ODASI

Osmanlı döneminde Filistin

Ömer Camii ve Mescid-i Aksa

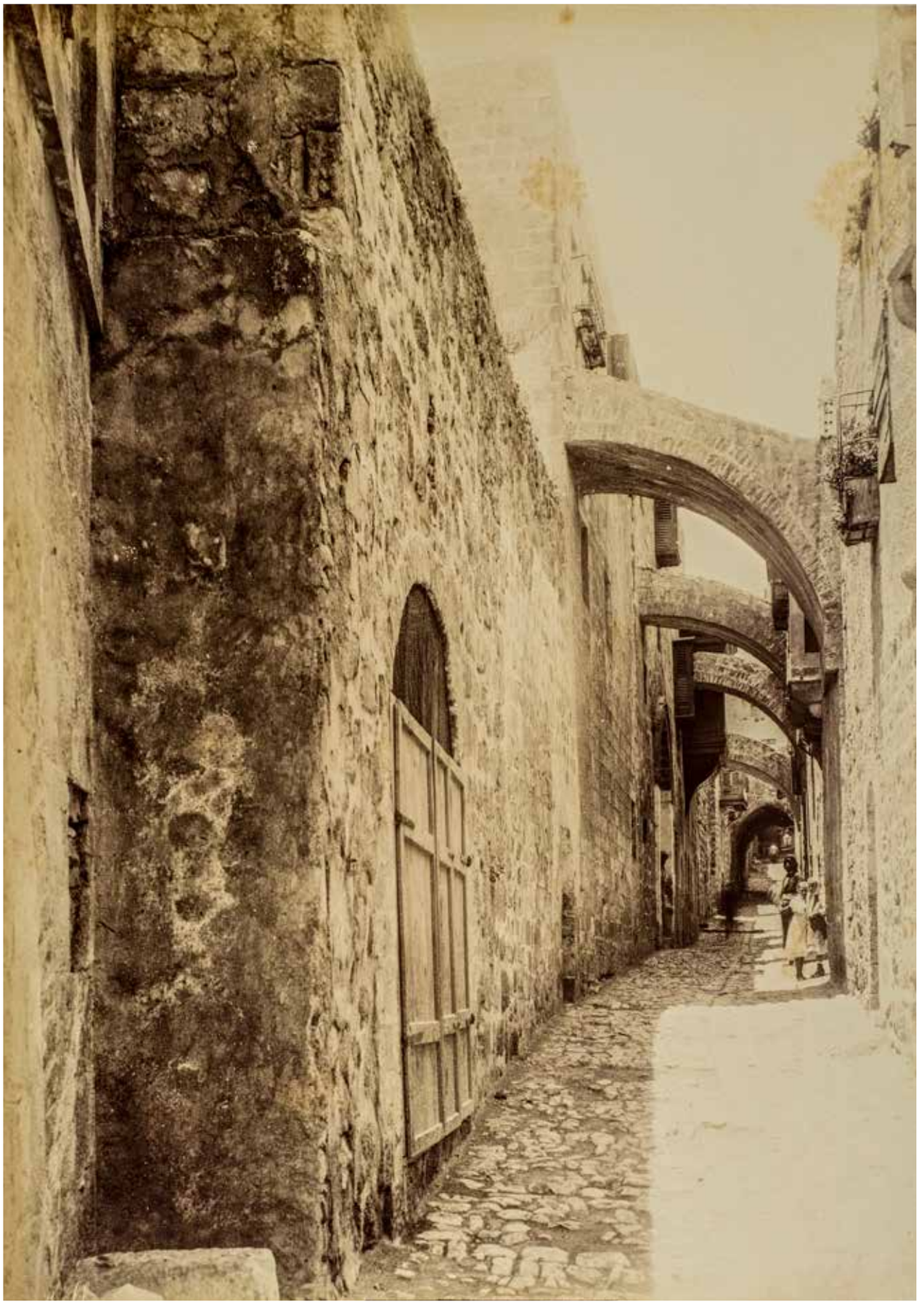

Küdüs'te
bir sokak

Sultan II. Abülhamid'in Mescidi-i Aksa'ya tesis ettirdiği içme suyu şebekesinin açılış merasimi

Kudüs

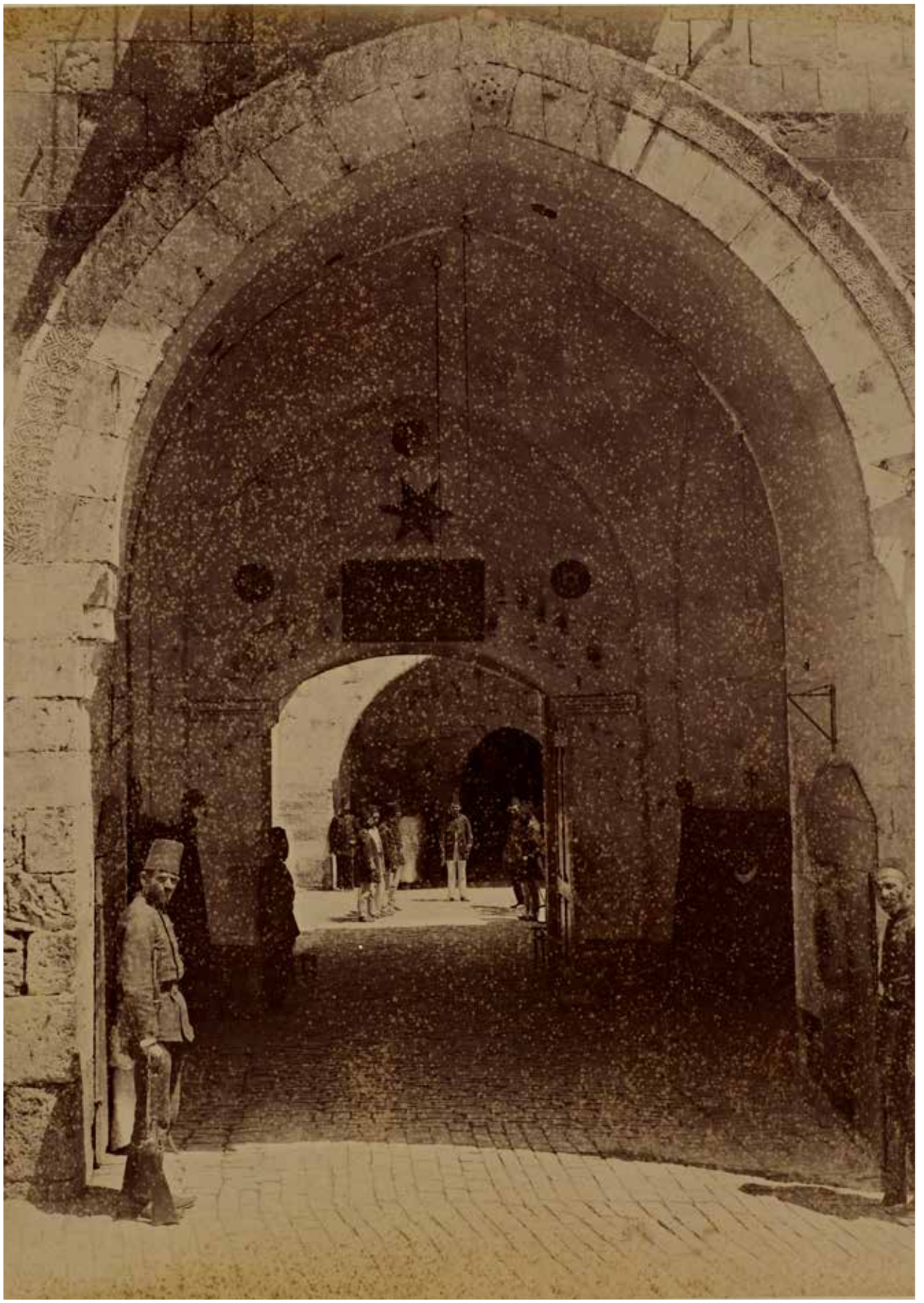

Kudüs
Osmanlı
Hükümet
Konağı Kapısı

Filistin’in Beytüllahim kenti yakınlarında bulunan Mar Saba Manastırı

Mescid-i Aksa

Rum Ortodoks Kamame Kilisesi'nde bir ayin, Doğu Kudüs

Beytüllahim (Filistin)

Osmanlı Dönemi Gazze Hükümet Konağı

Osmanlı Döneminde Gazze Kasabası

Ağlama Duvarı'nda Yahudiler

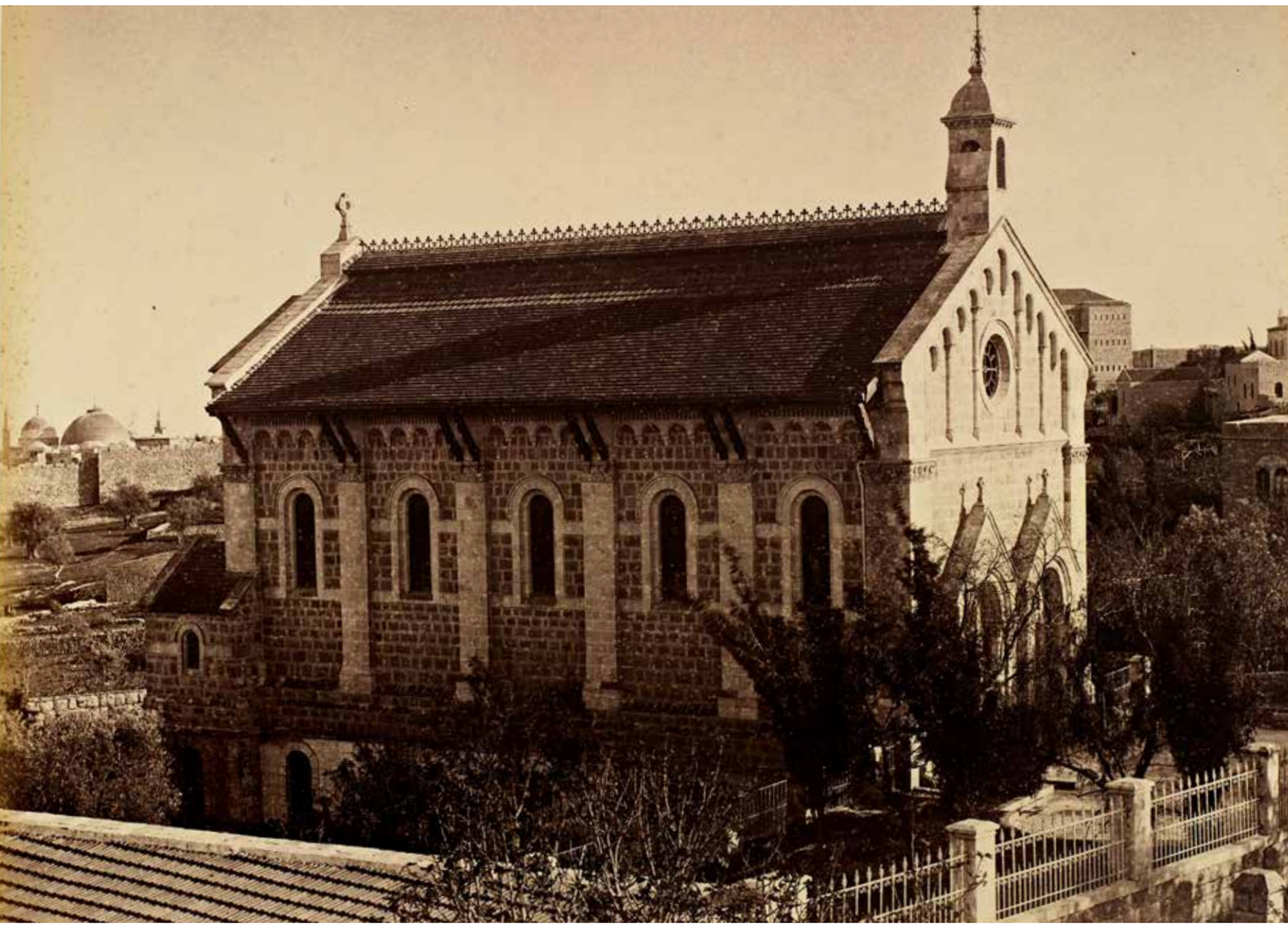

Kudüs Protestan Kilisesi

Yafa Osmanlı Kışlası

Yafa Şehri'nin denizden görünüşü

Kudüs'te Hz. İbrahim'in kurban sunağı

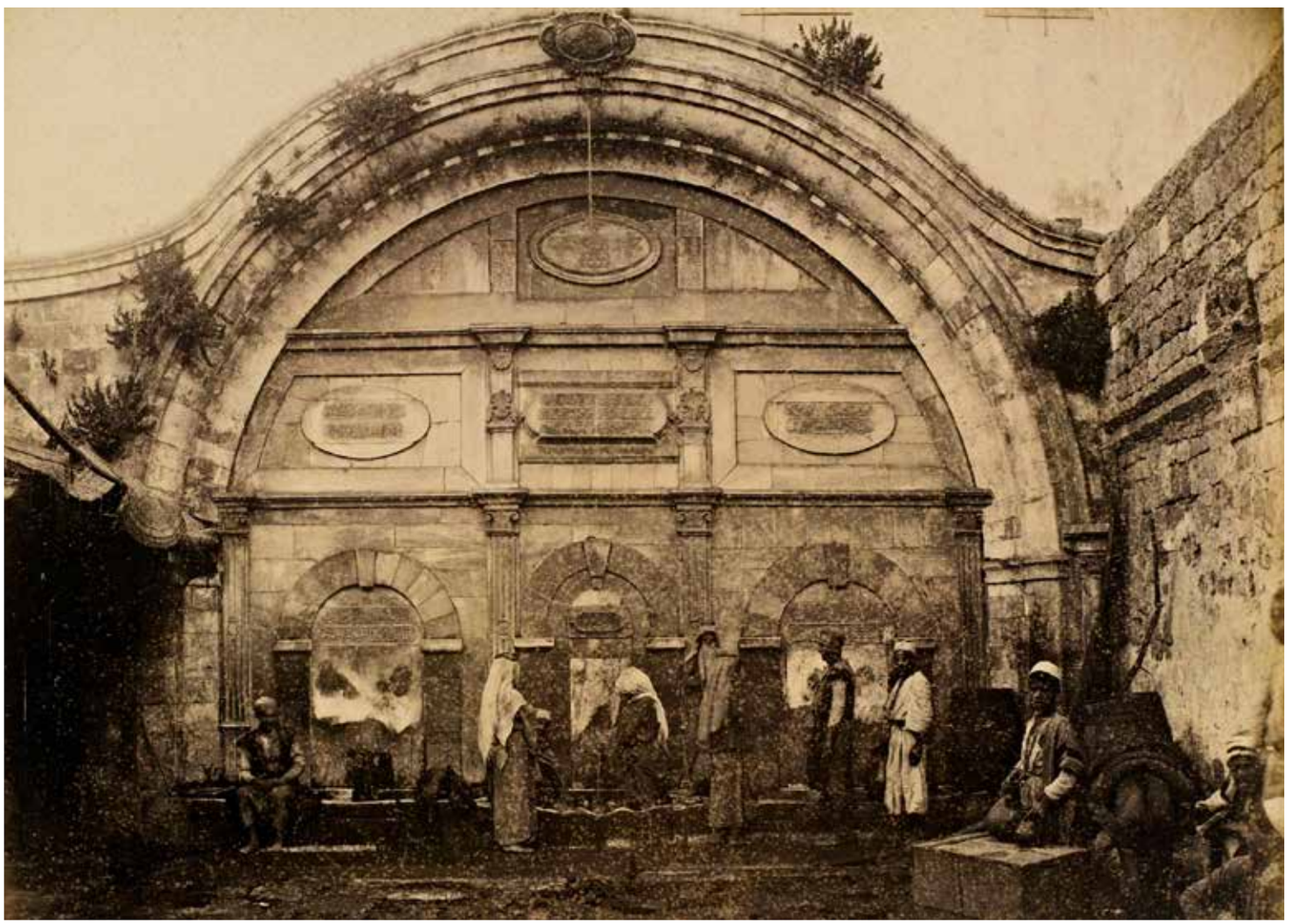

Şifa Sebili, Yafa

Beytüllahim (Filistin)

Halilürrahman (Filistin)

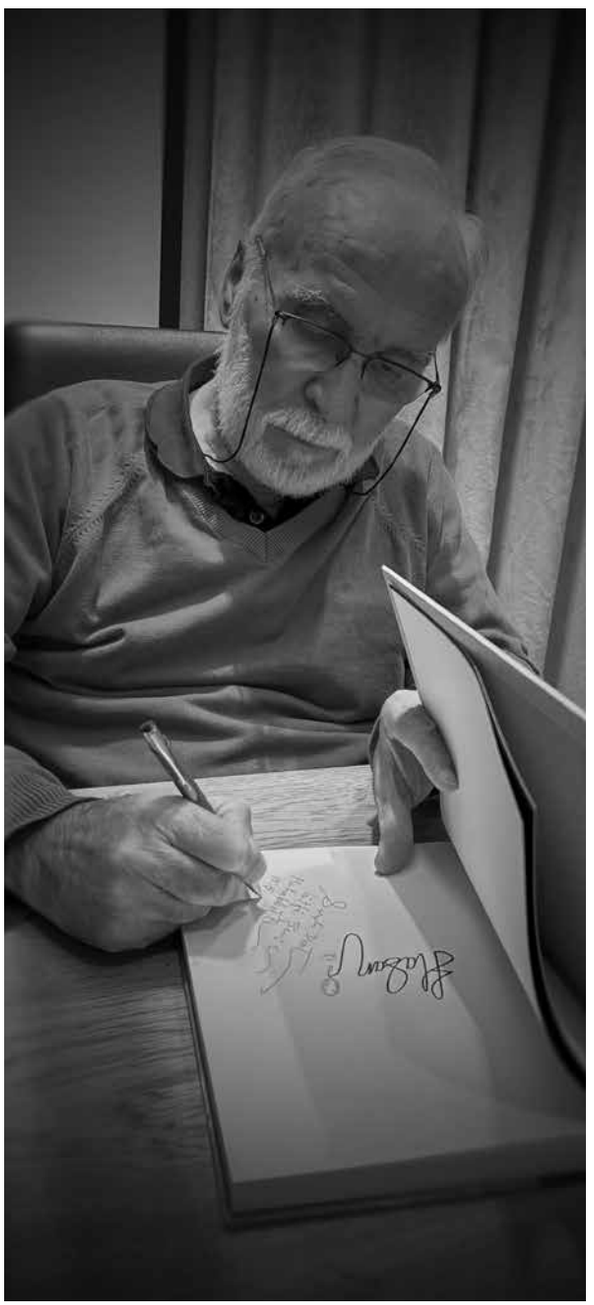

HASAN AYCIN

Hasan Aycın 1955 yılında Balıkesir'de doğdu. 1974'te Balıkesir İmam Hatip Lisesini bitirdikten sonra Hacette Üniversitesi İşletme Fakültesine başladı. Sonrasında Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisine geçerek yüksek tahsilini burada tamamladı. 1975–1982 yıllarında Bursa Merinos Yünlü Sanayi Müessesesinde grafik tasarımcı olarak çalıştı.1984'te İstanbul'a yerleşti. Bir süre Hüseyin Bayraktar'la çalıştı, sonrasında ise Yazıevi'nde grafik çalışmalarına devam etti. 1985'te arkadaşlarıyla Marmara Reklam Ajansı'nı açtı. Bir yıl sonra kurduğu Aycan Grafik sonraki çalışmalarının adresi oldu.

İlk çizim çalışması 1978'de *Yenidevir* gazetesinde yayımlandı. Bu tarihten itibaren *Aylık Dergi, Birdirbir, Bisiklet, Bursa'da Sanat ve Edebiyat, Cins, Derin Tarih, Milli Gazete, Elif, Genç Doku, Gerçek Hayat, Gül Çocuk, Hece, Hece Öykü, İlim ve İrfan, İnguiry, İslam, İtibar, Kadın ve Aile, Kardelen, Kayıtlar, Kitap Postası, Yeni Devir, Kudüs, Kur'an'i Hayat, Maarif, Mavera, Mavi Kuş, Mostar, Muhayyel, Muhit, Temmuz, Tohum, Yeni Şafak, Yedi İklim, Yitiksöz, Yönelişler*… birçok yayında eserleri yer aldı ve yayımlanmaya devam ediyor. Dönem çizimlerinden mükemmel bir seçkiyi kapsayan ilk sanat kitabı Bocurgat 1989'da Şair İsmet Özel'in kurduğu *Çıdam Yayınları*'ndan İsmet Özel'in sunumuyla yayımlandı. İlk kitaptan bugüne Aycın'ın farklı yayınevlerinden basılmış kitaplarının sayısı 20'yi aşmıştır. Yine Hasan Aycın çizim çalışmalarını birçok kişisel sergide sanatseverlerle paylaştı.

Hasan Aycın'ın görsel sanat çalışmalarının yanında ilk denemesini ortaokul yıllarında yaptığı 4 romanı yayımlanmıştır. Sanatçı 5 masal kitabı, bir söyleşi ve bir anı kitabı kaleme almıştır. Sanat hayatında yayına hazırladığı kitaplar, tasarladığı kitap kapakları, imza attığı sayısız grafik eserleri de önemli yer tutar. 2023'te Türkiye Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü'nü alan sanatçı çalışmalarını halen İstanbul ve Balıkesir'de sürdürmektedir.

Hasan Aycın çizgilerinde Filistin

Kurdüs ey ey!..
31.10.2000

13.12.2006
Hasan

17.10.2006

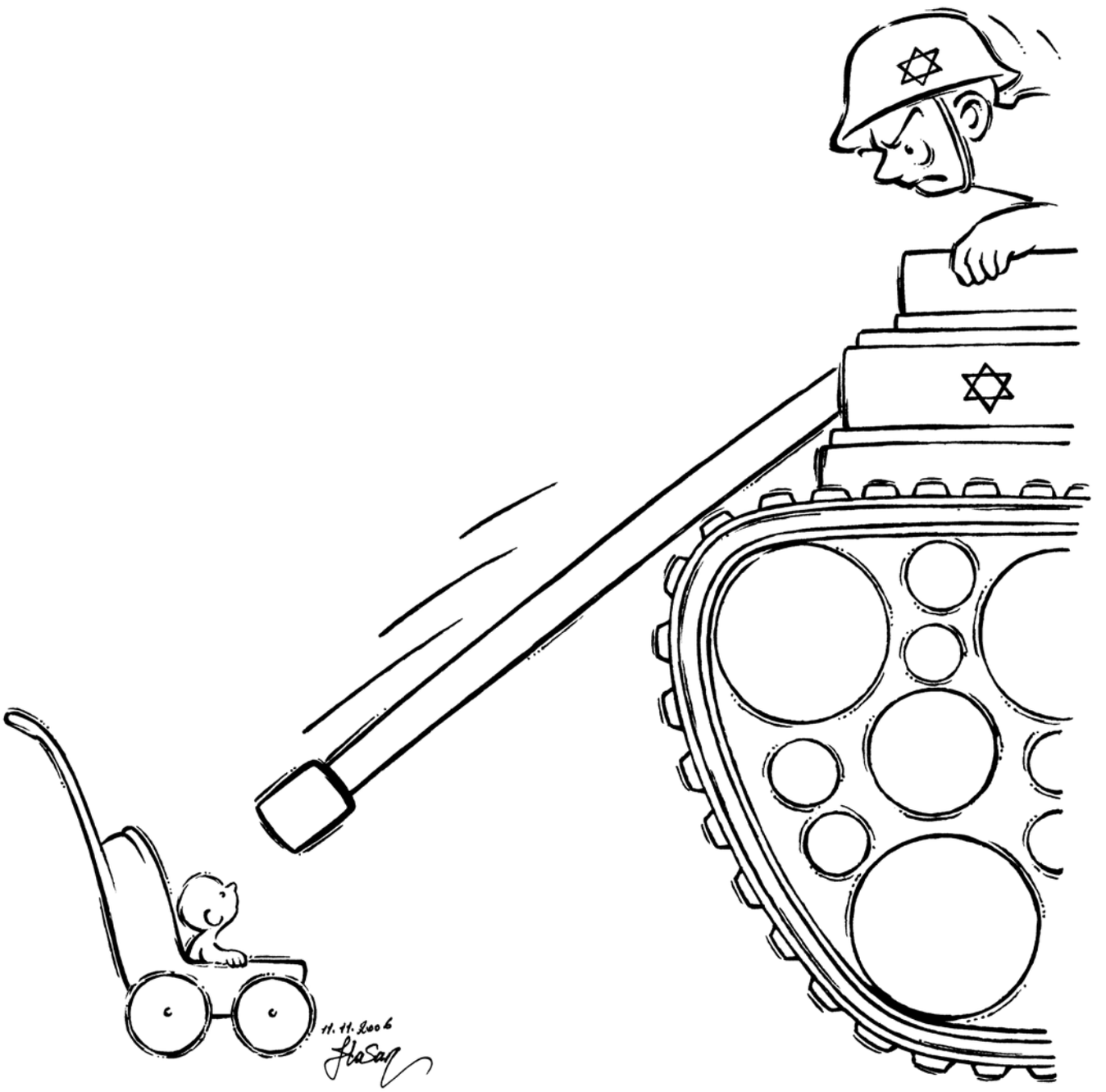
11.11.2006

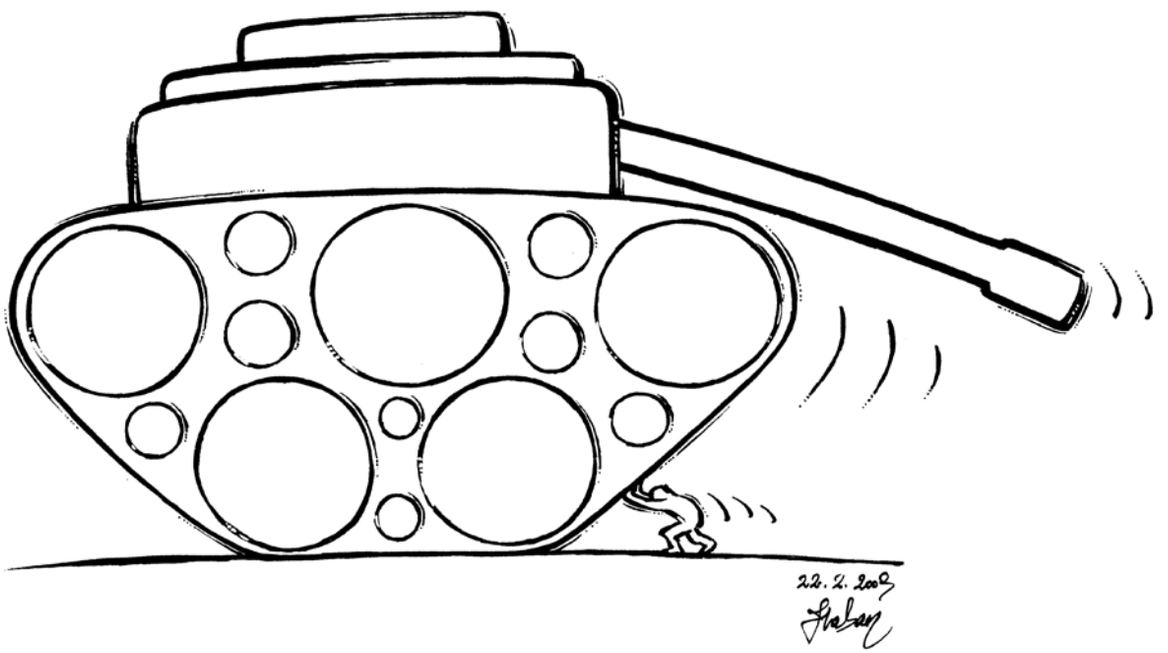
22. 2. 2002

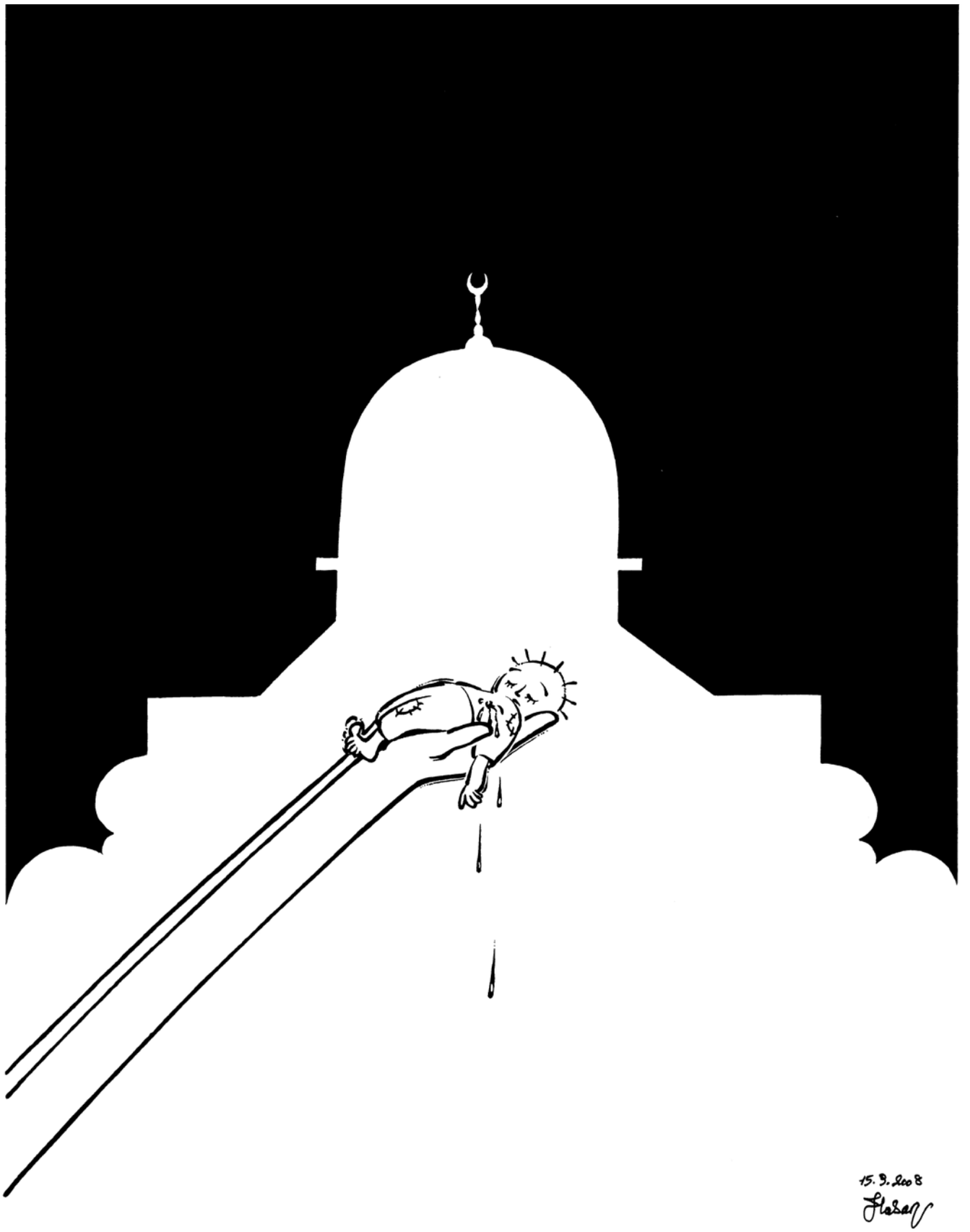
15. 9. 2008

20.1.2009

4. 1. 2009

25.1.2009

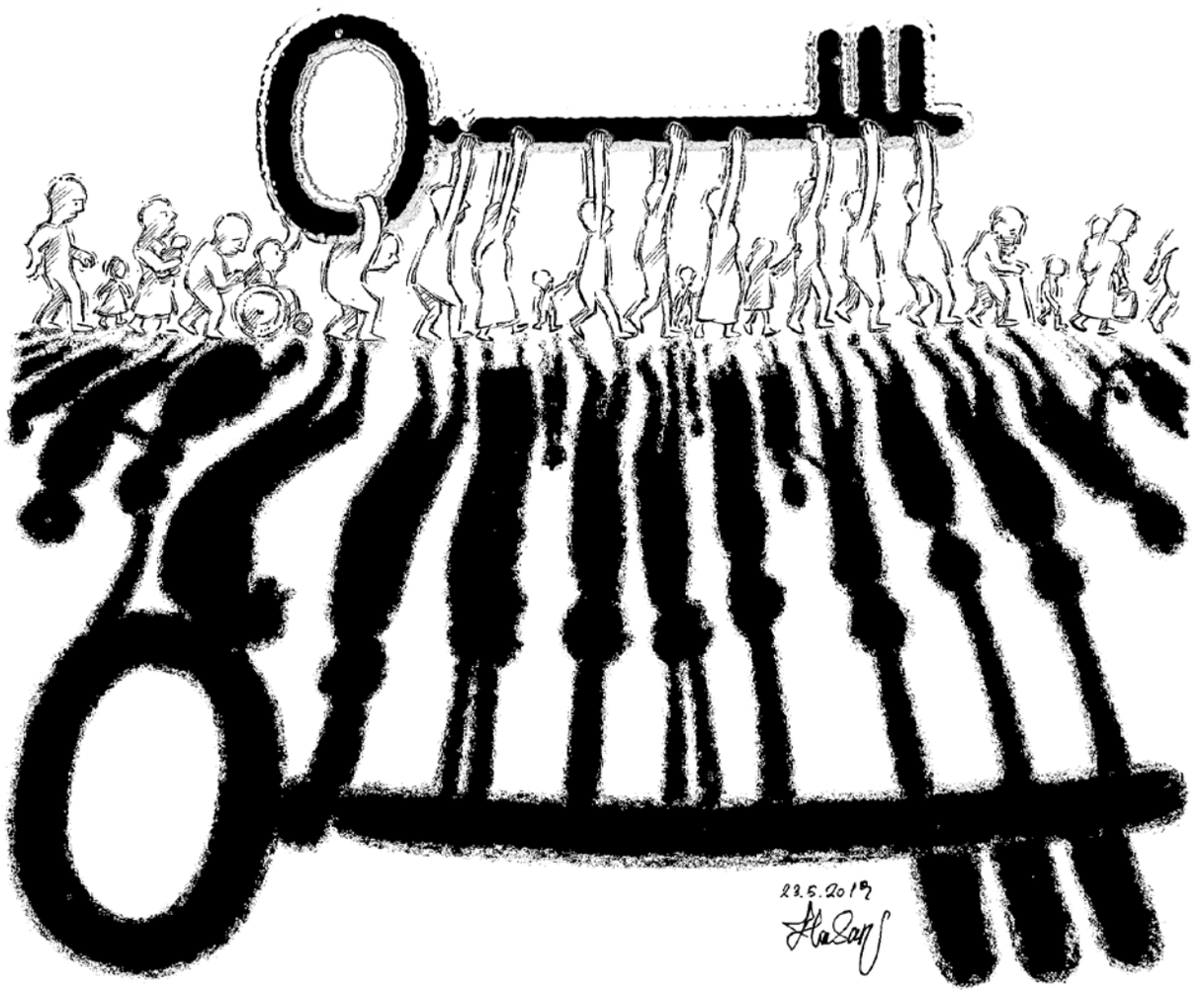
23.5.2019

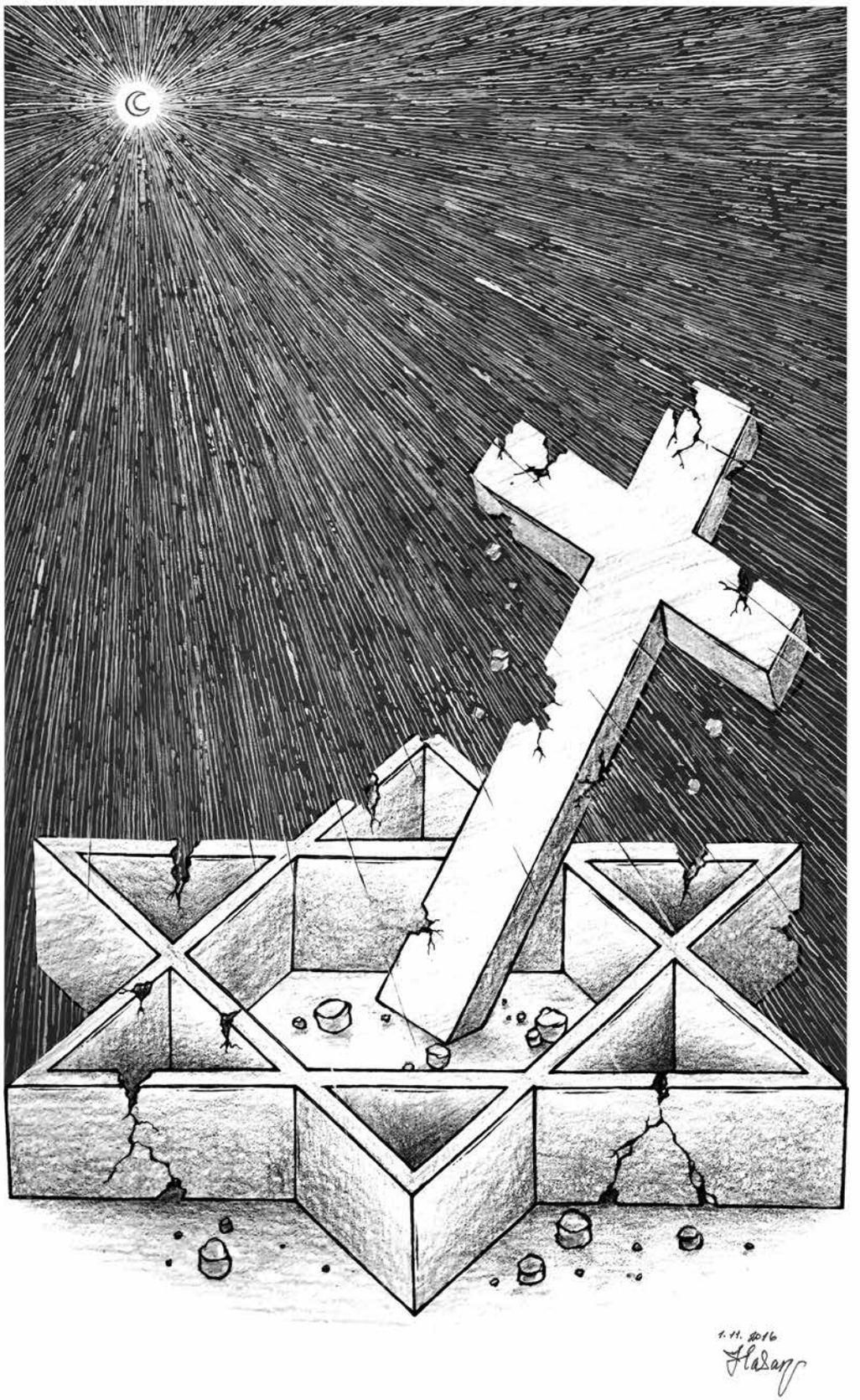
1.11.2016
Hasan

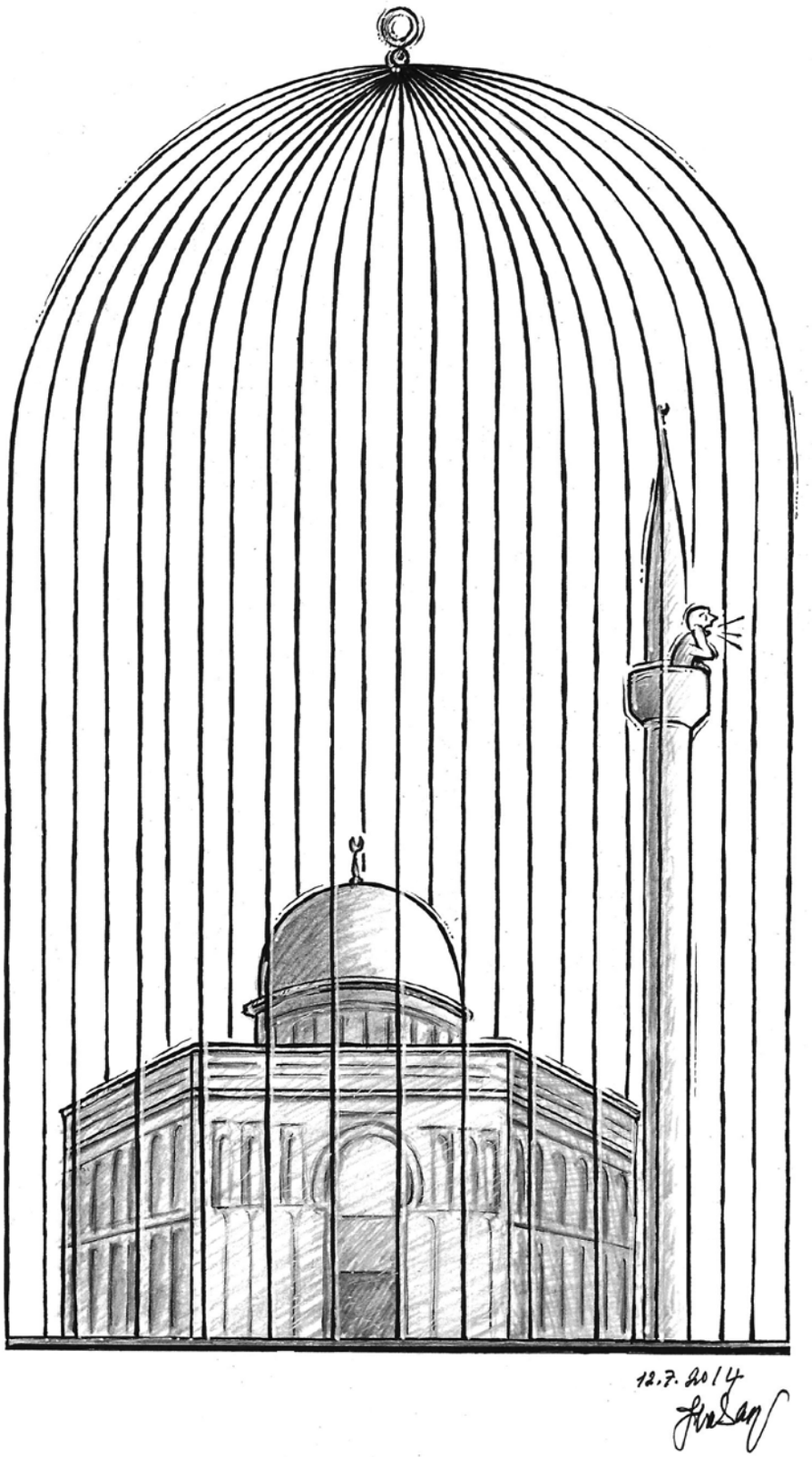
12.7.2014

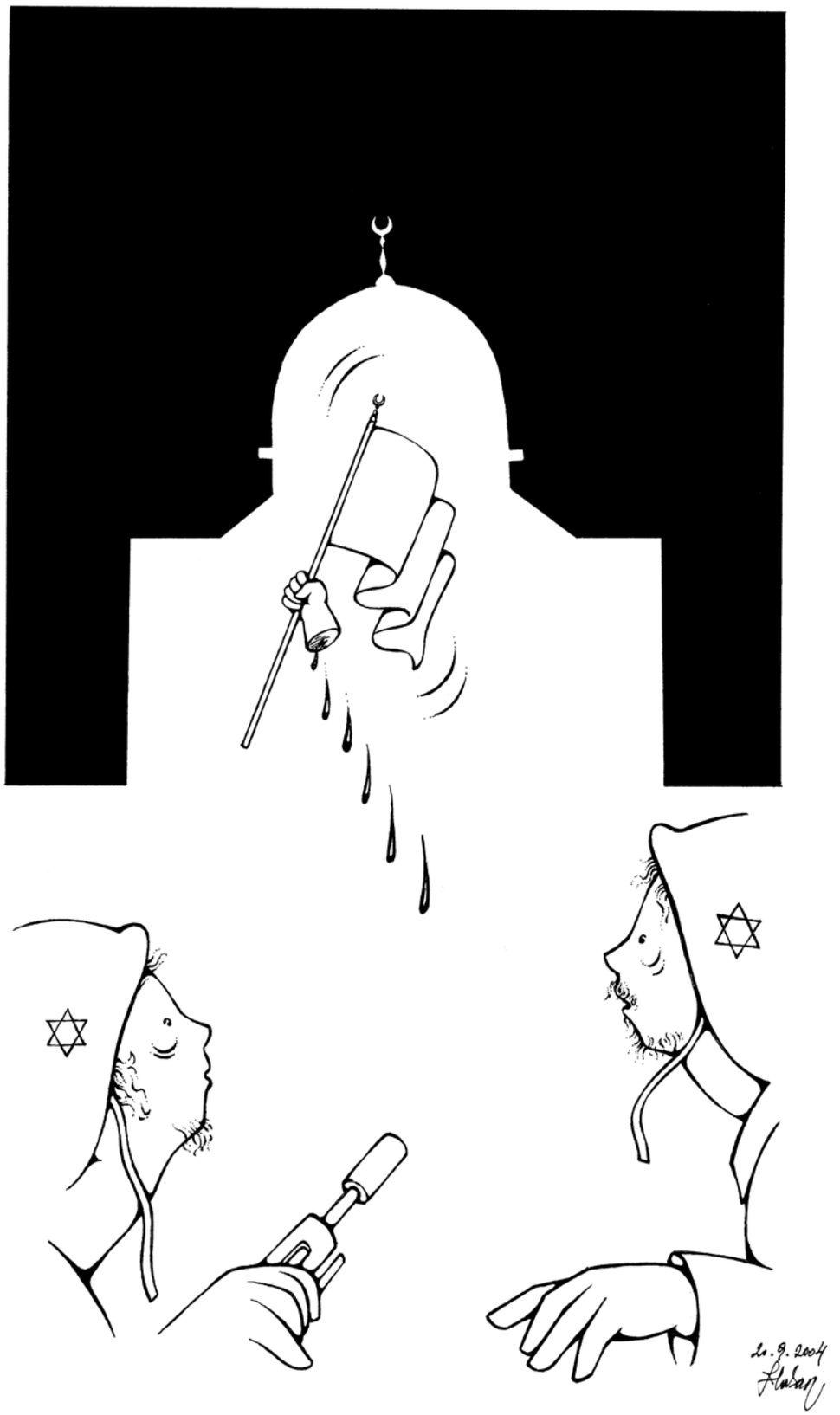
20.9.2004

20.11.2006
Hasan

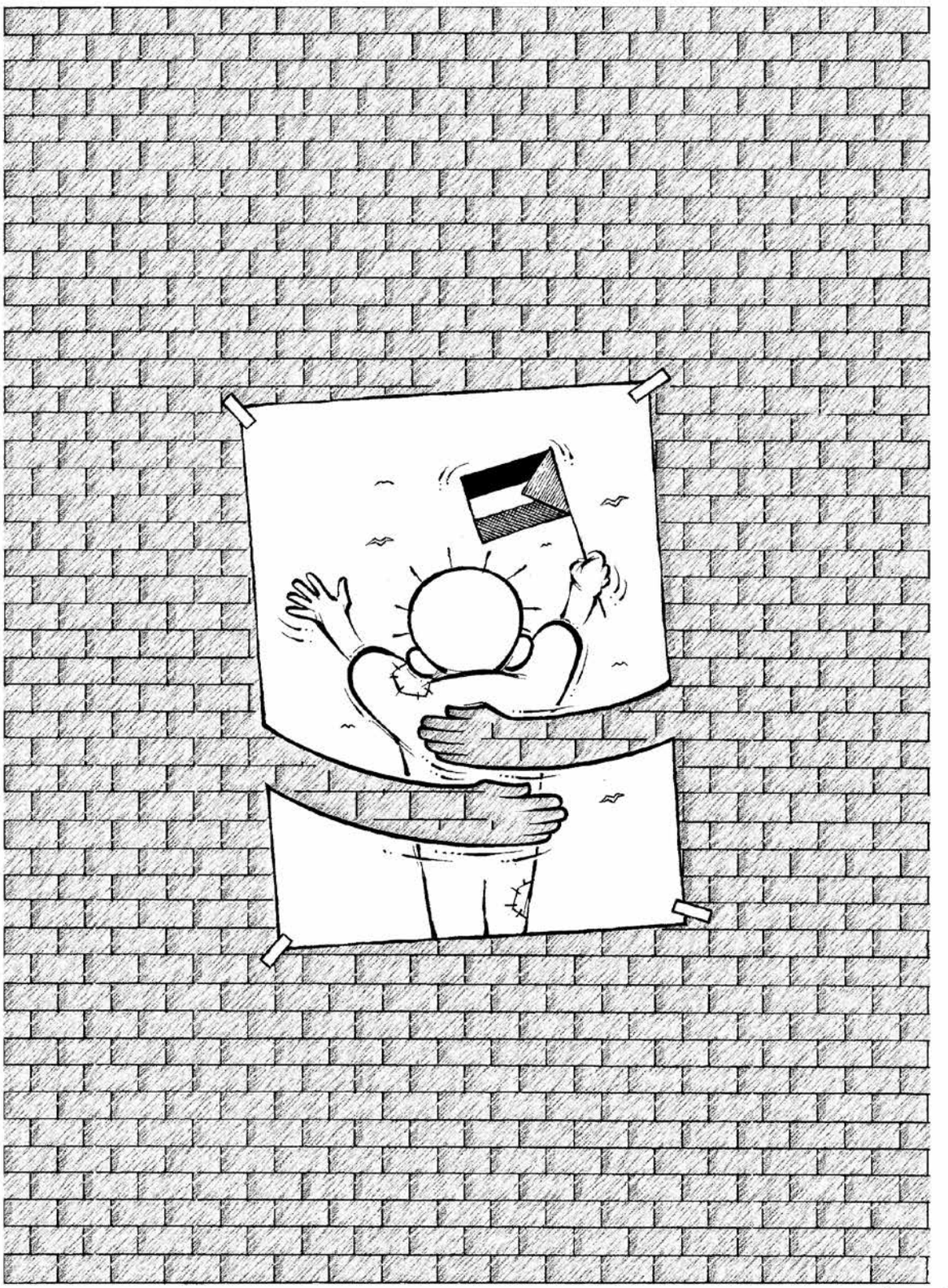
1. 2. 2020

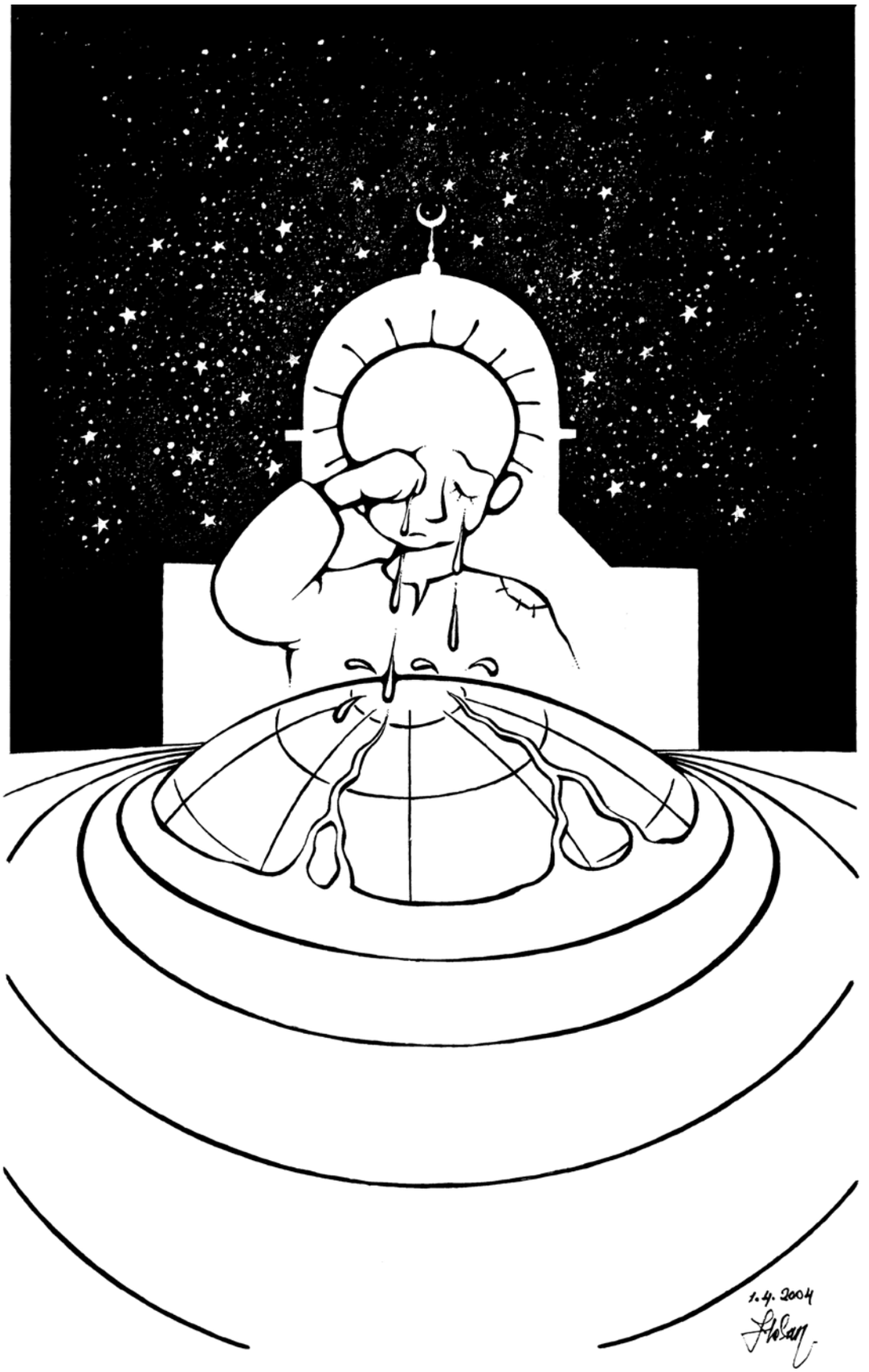
1.4.2004

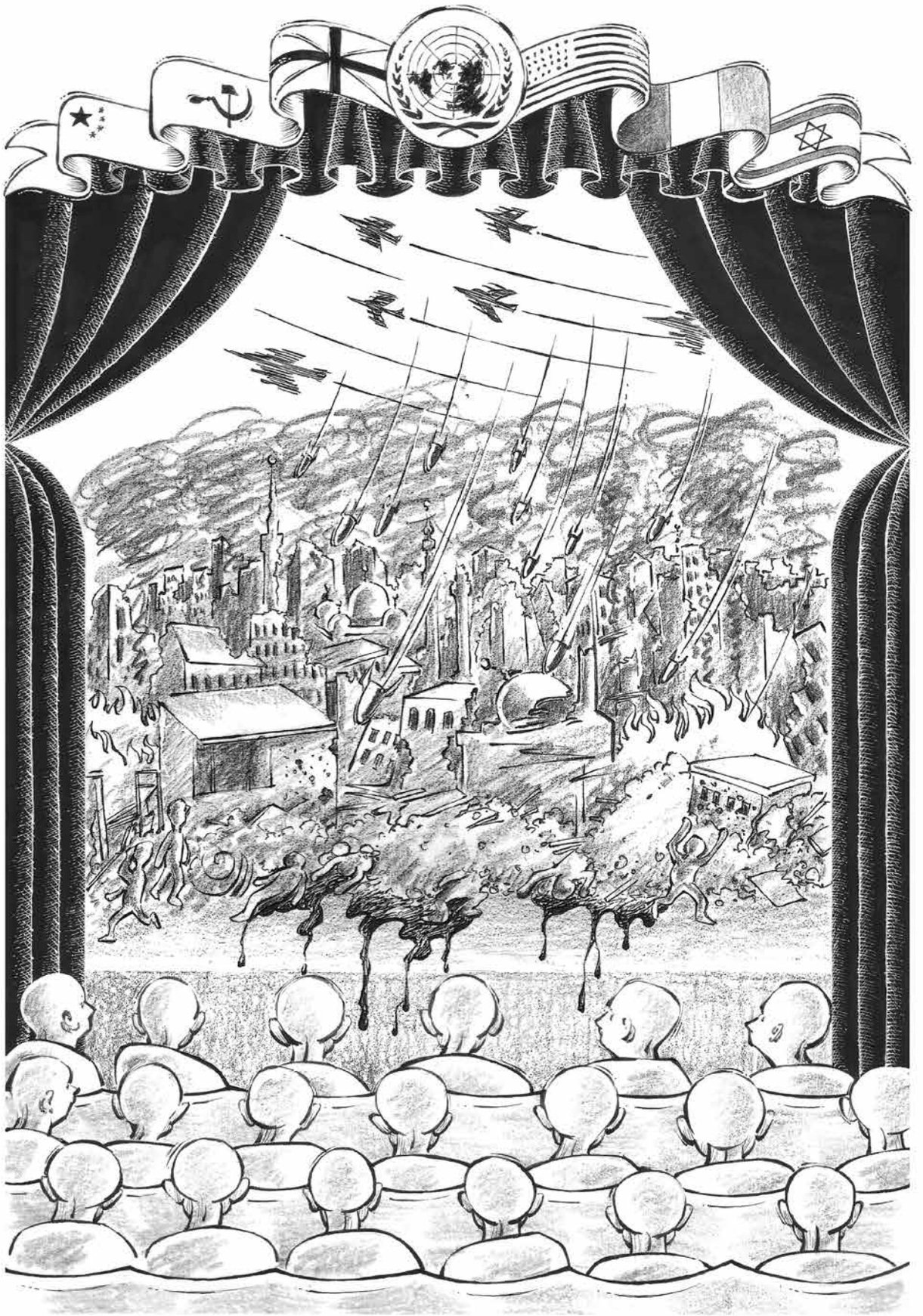

30.10.2016

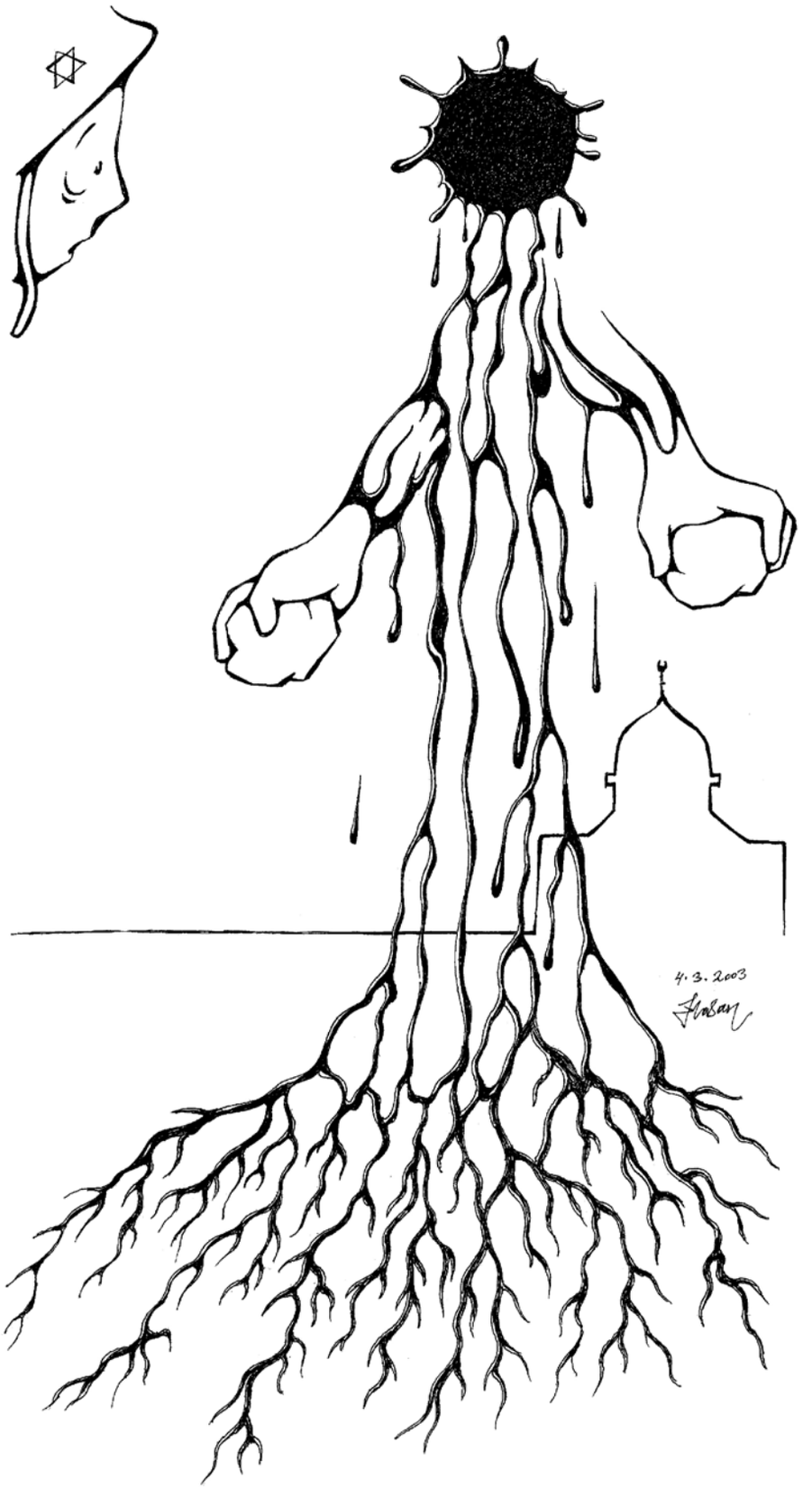
4.3.2003

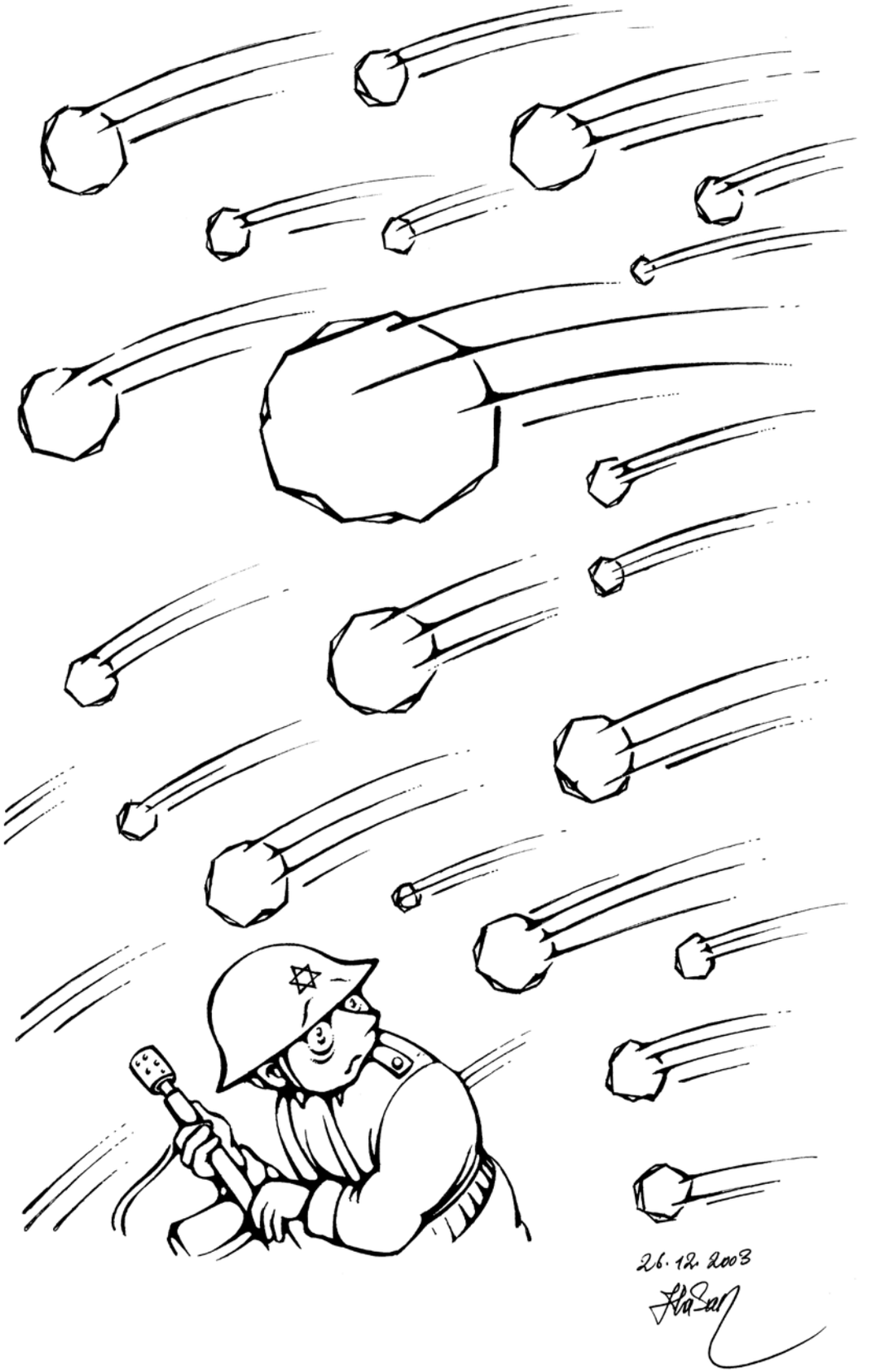
26. 12. 2003

Naci el-Ali'nin anısına

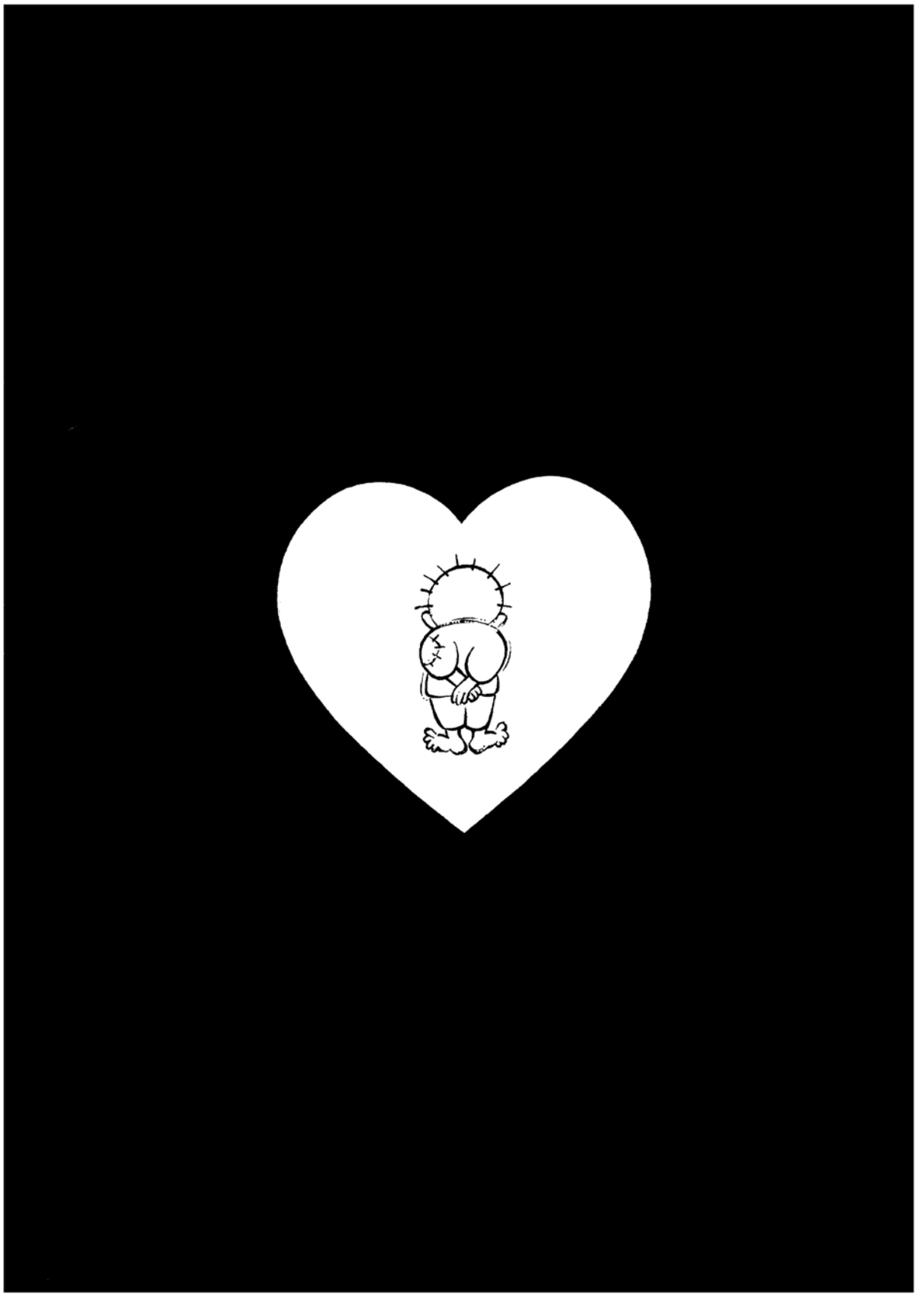

15.1.2014

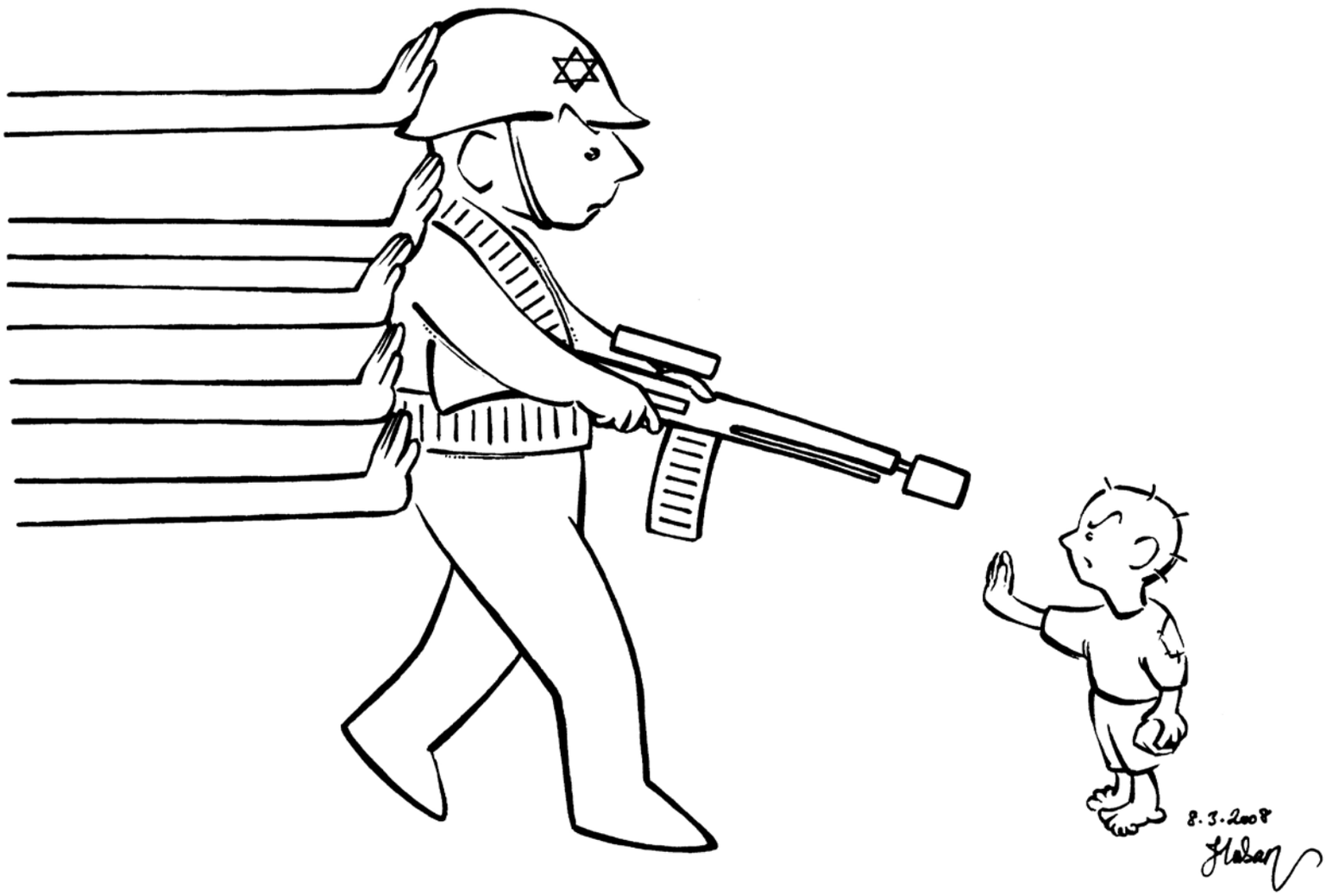
8.3.2008

20.9.2007
Hasan

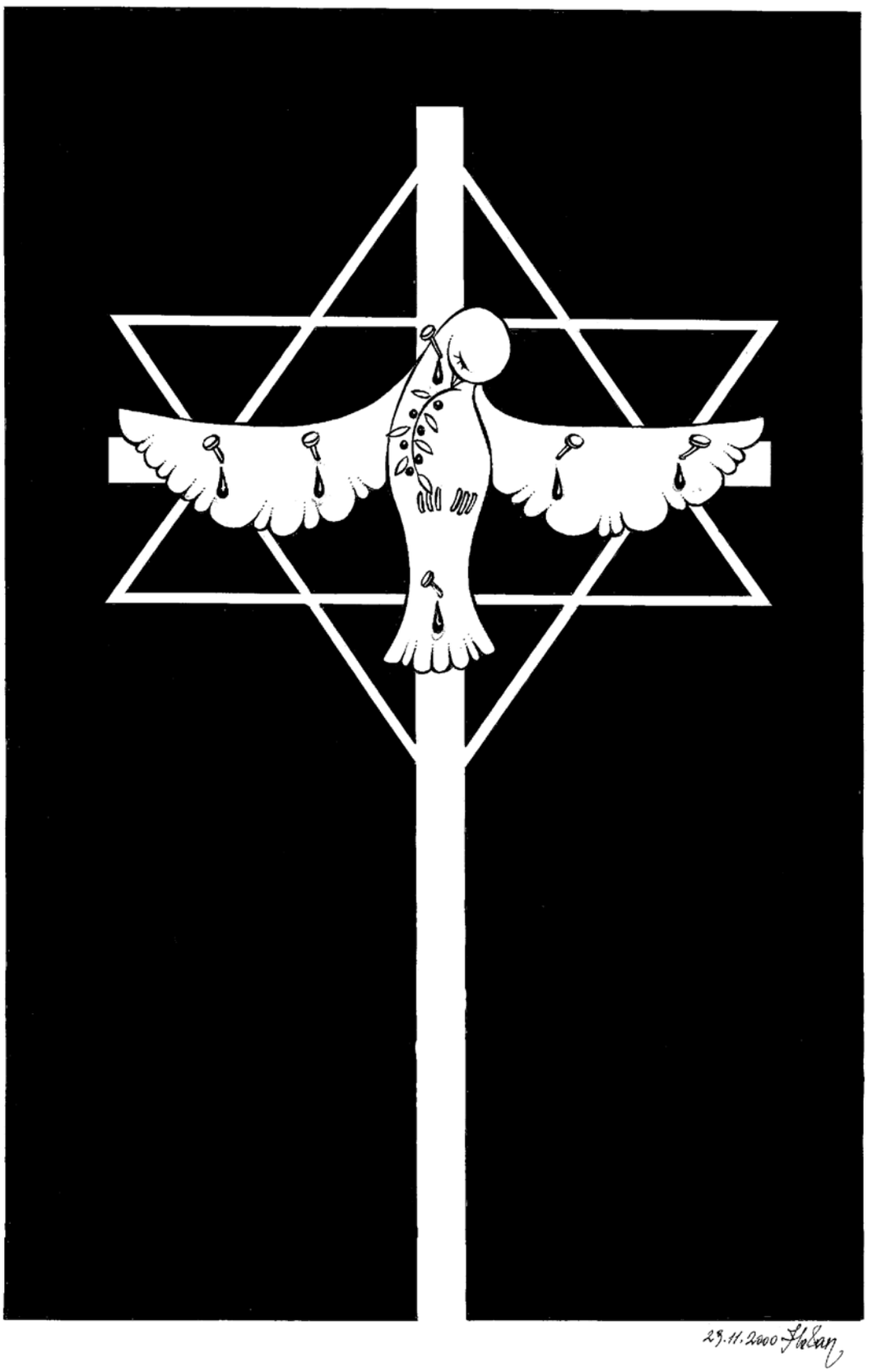
29.11.2000

17.1.2015 Ghasan

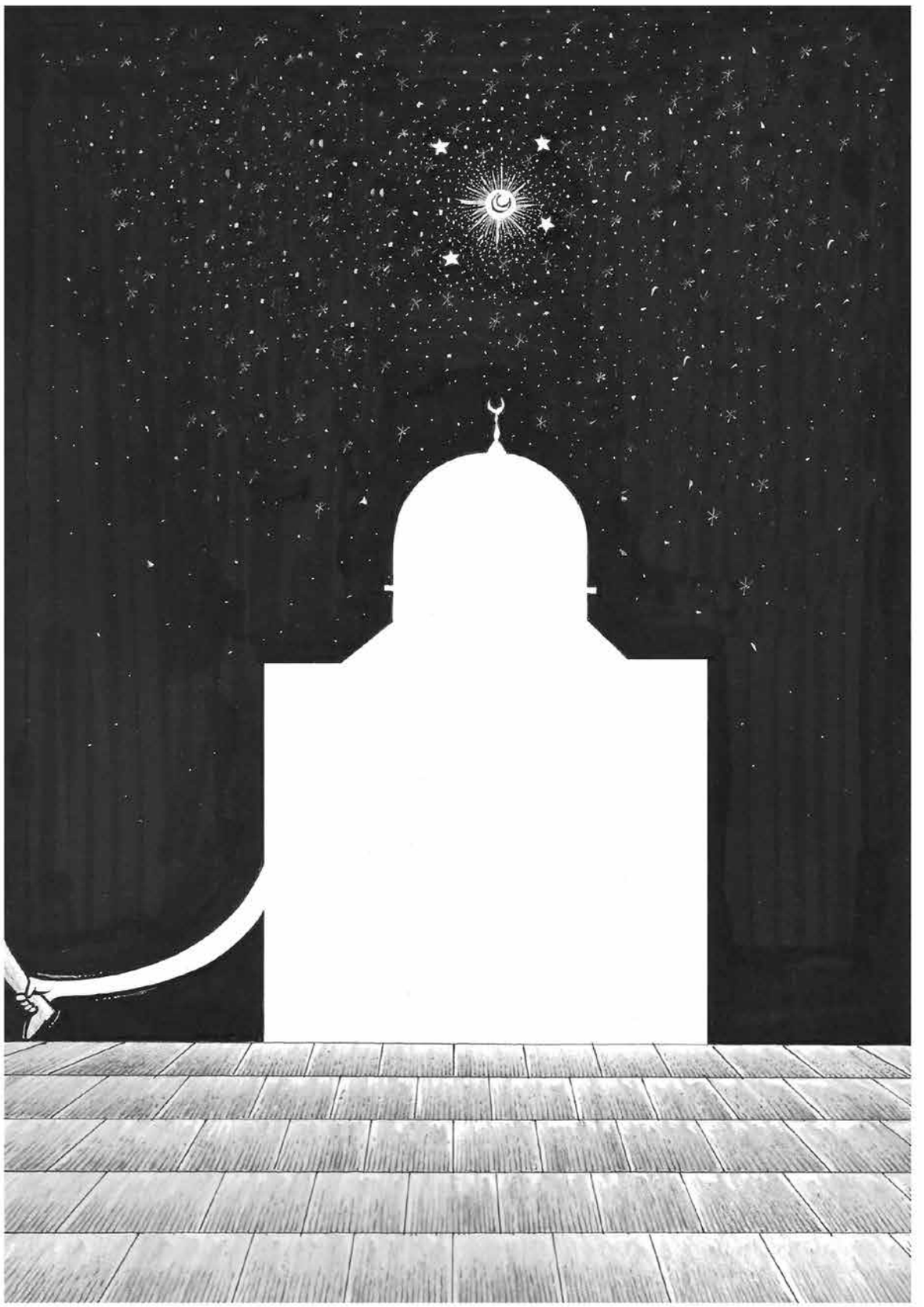

17.11.2014

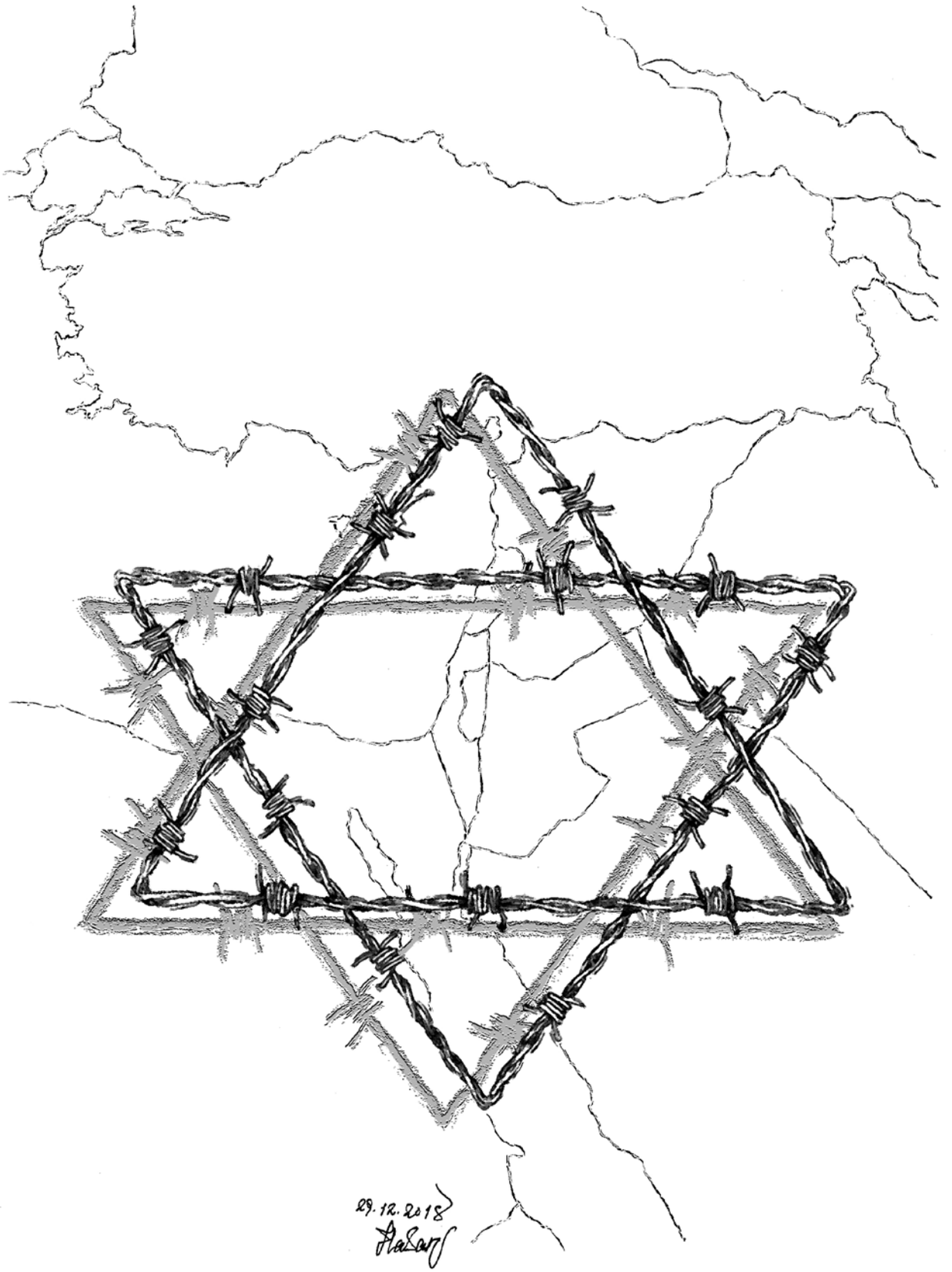
29.12.2018

11. 3. 2007

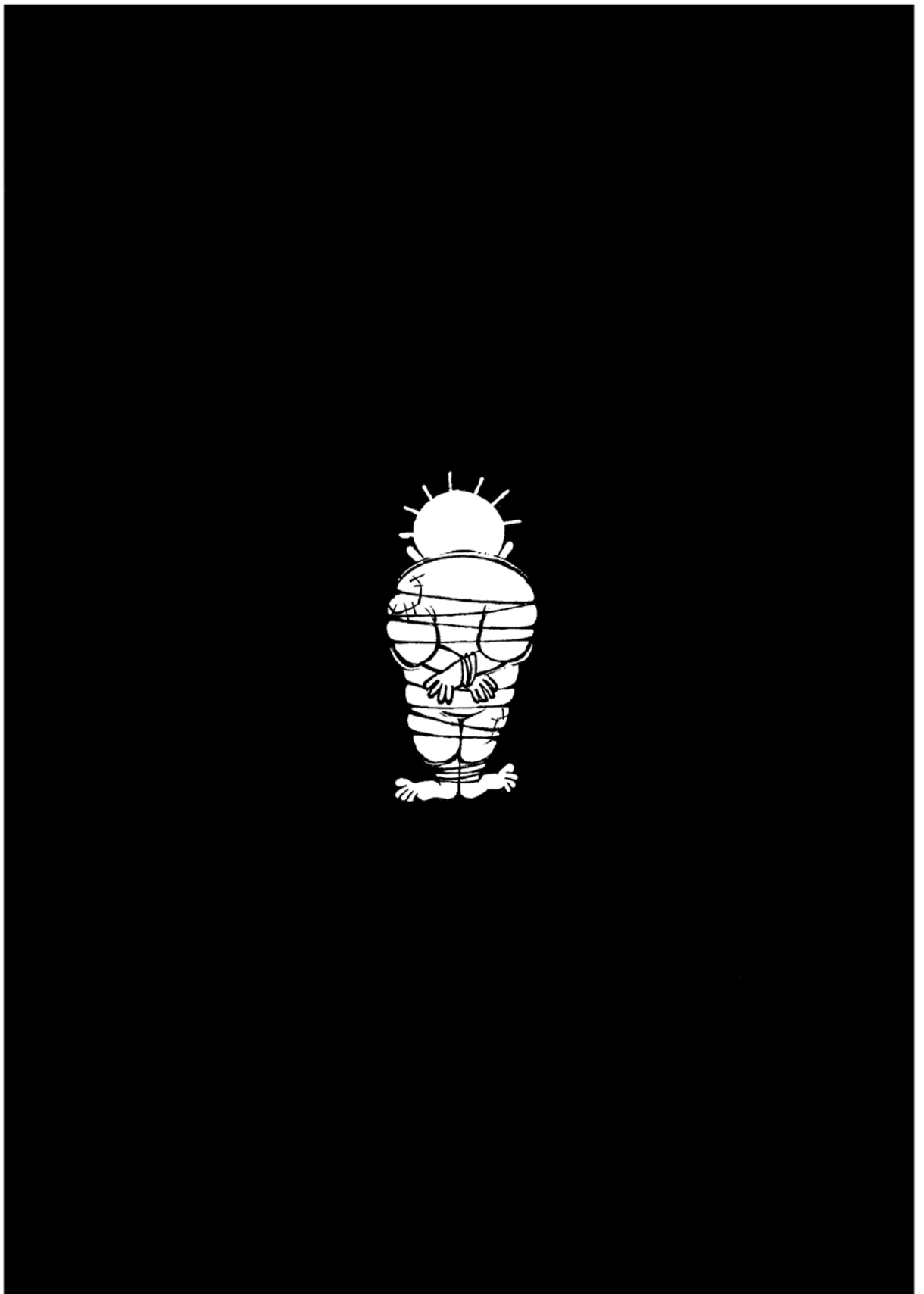

2.8.2014

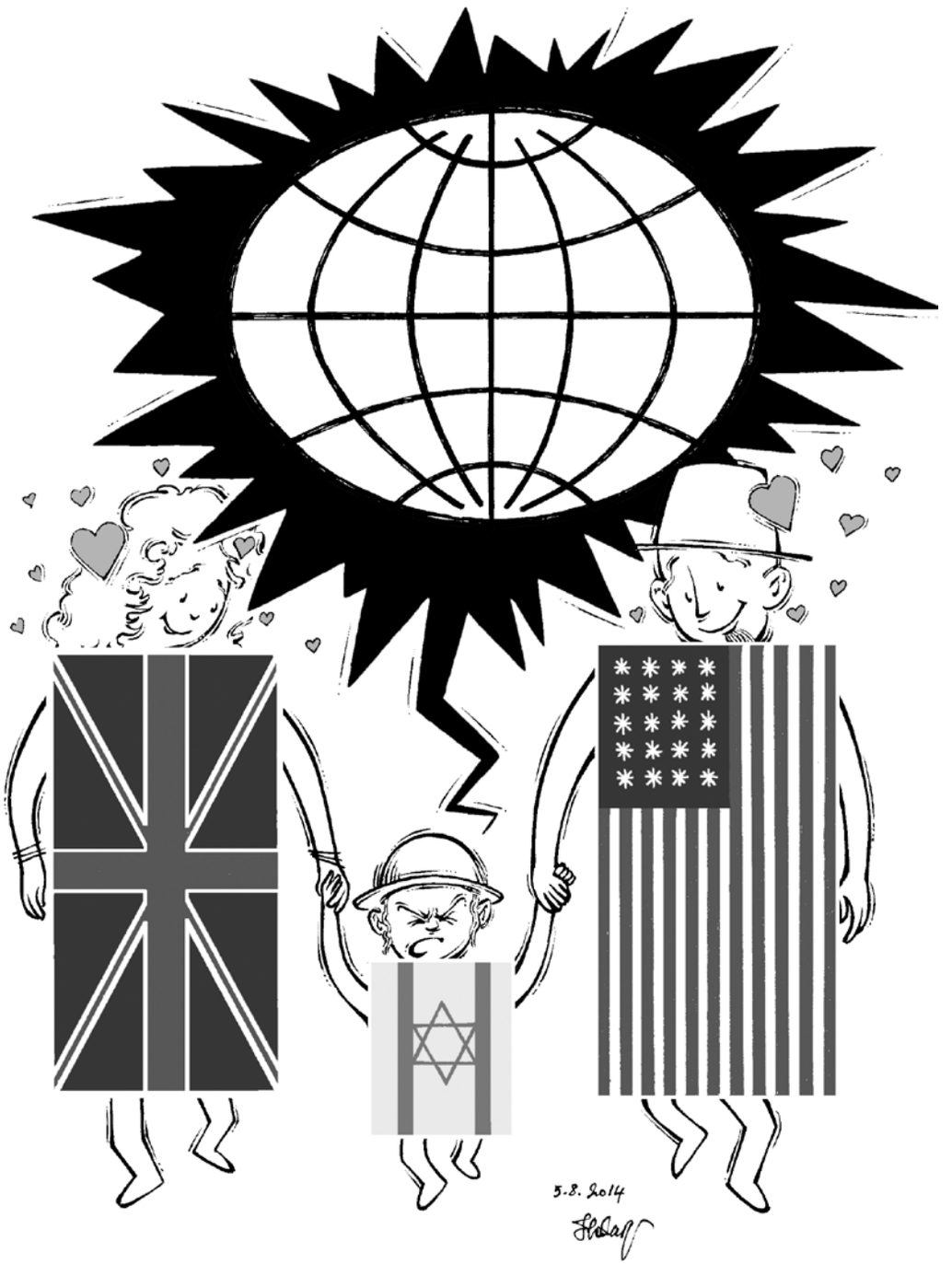
5.8.2014

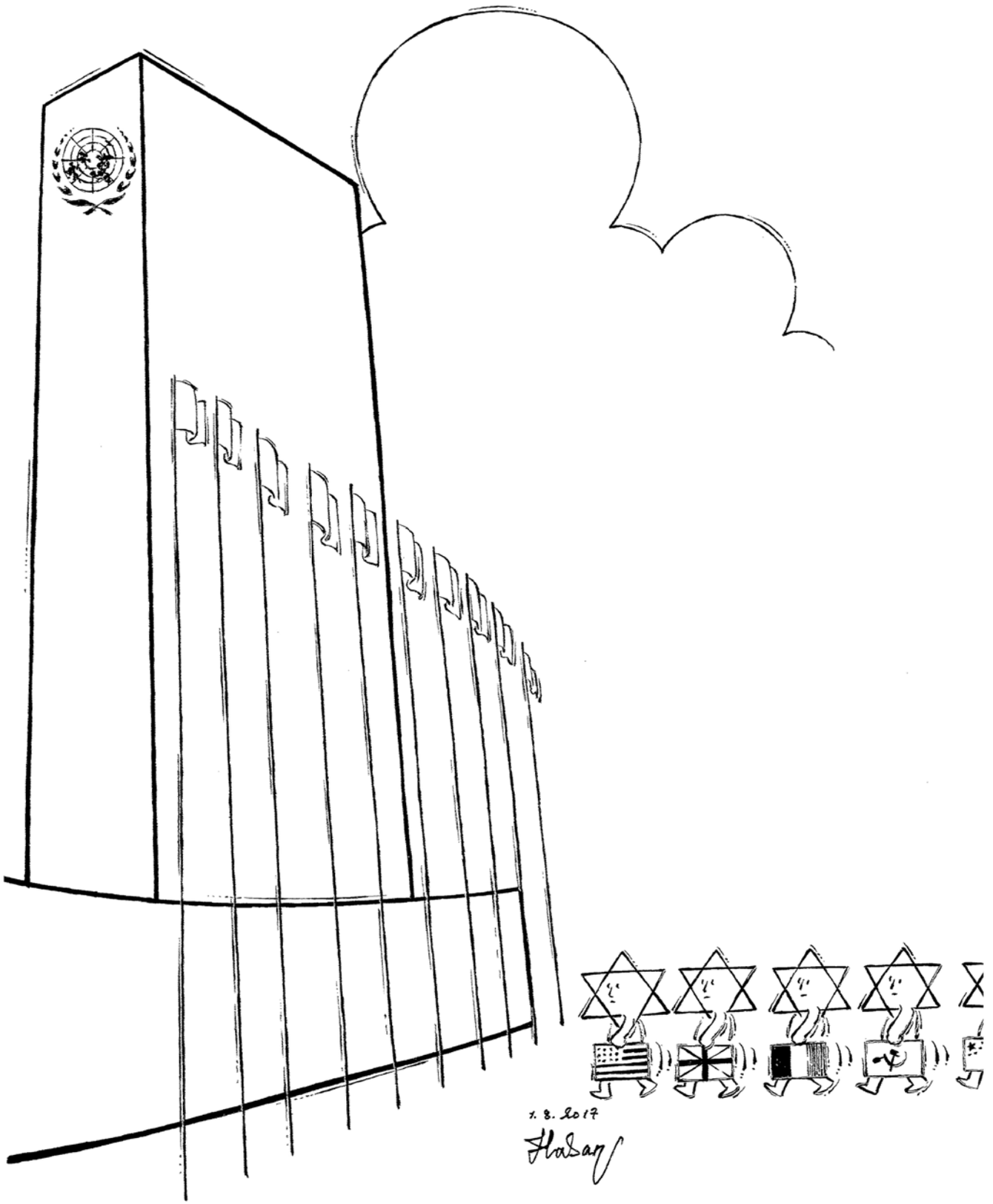
1. 8. 2017
Habash

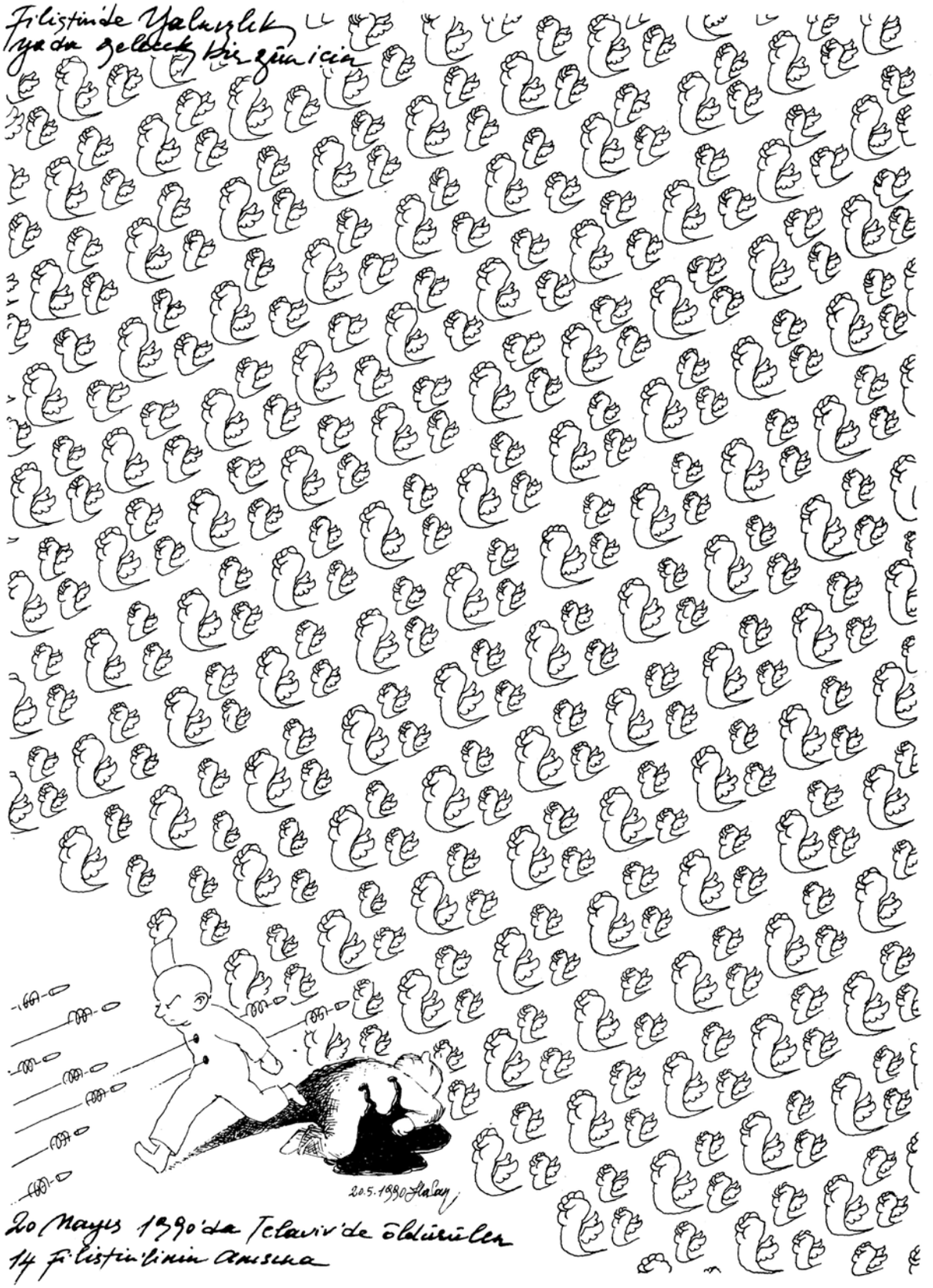
Filiştin'de Yalnızlık
Yada gelecek bir gün için
20.5.1990 Halay
20 Mayıs 1990'da Telaviv'de öldürülen
14 Filiştin'linin anısına

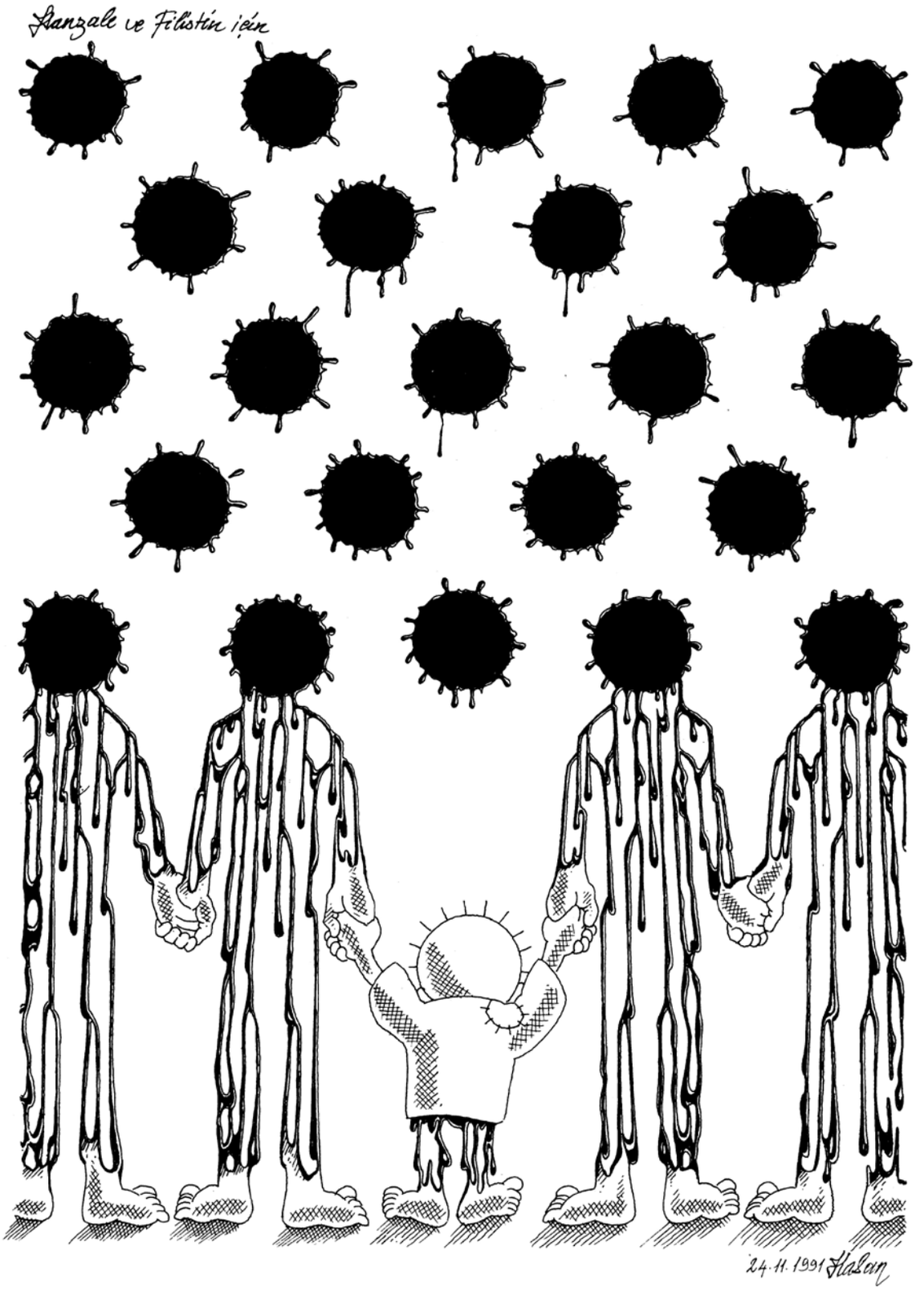
Hanzale ve Filistin için
24.11.1991 Halam

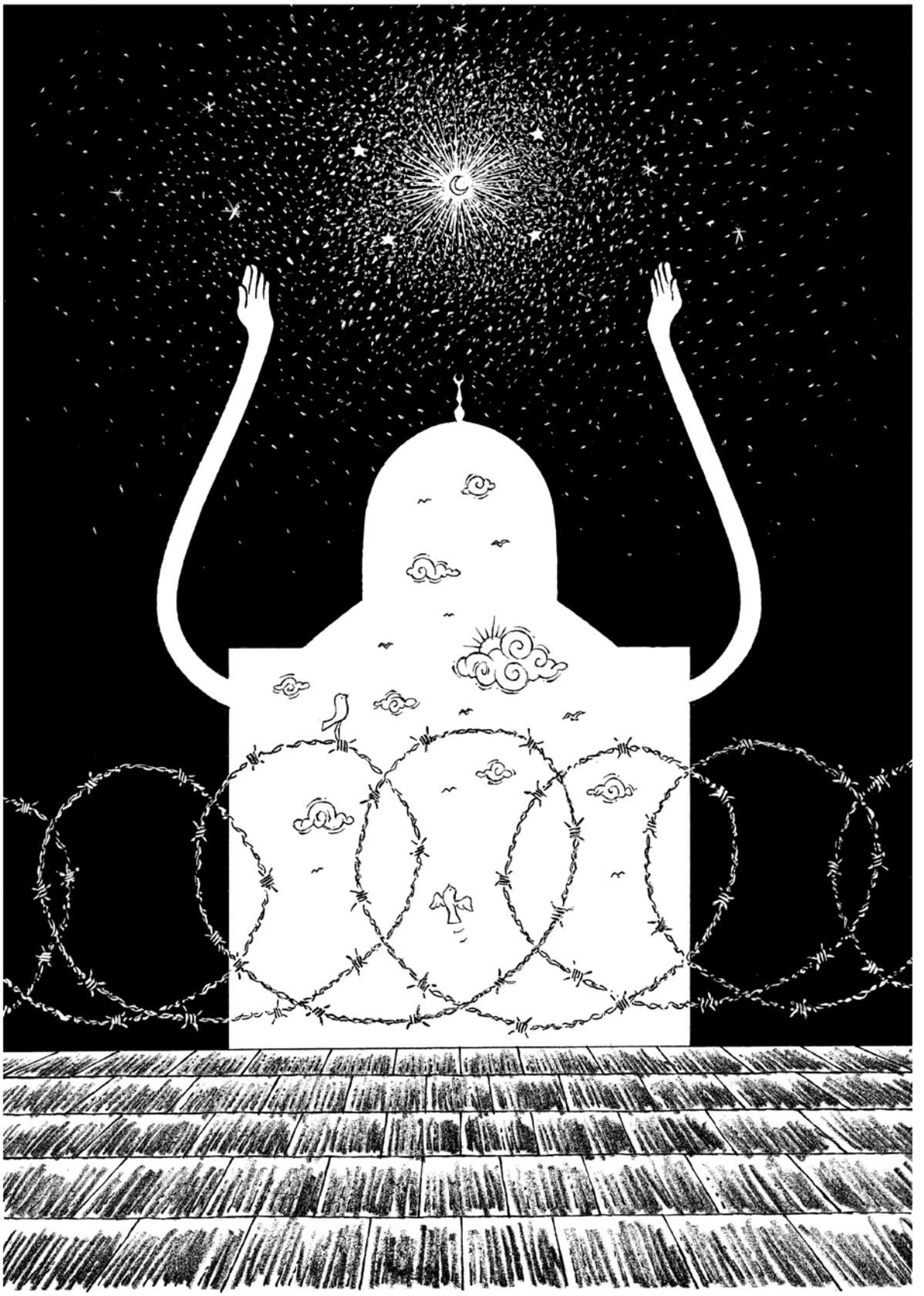

11. 12. 2017

9.9. 80 11

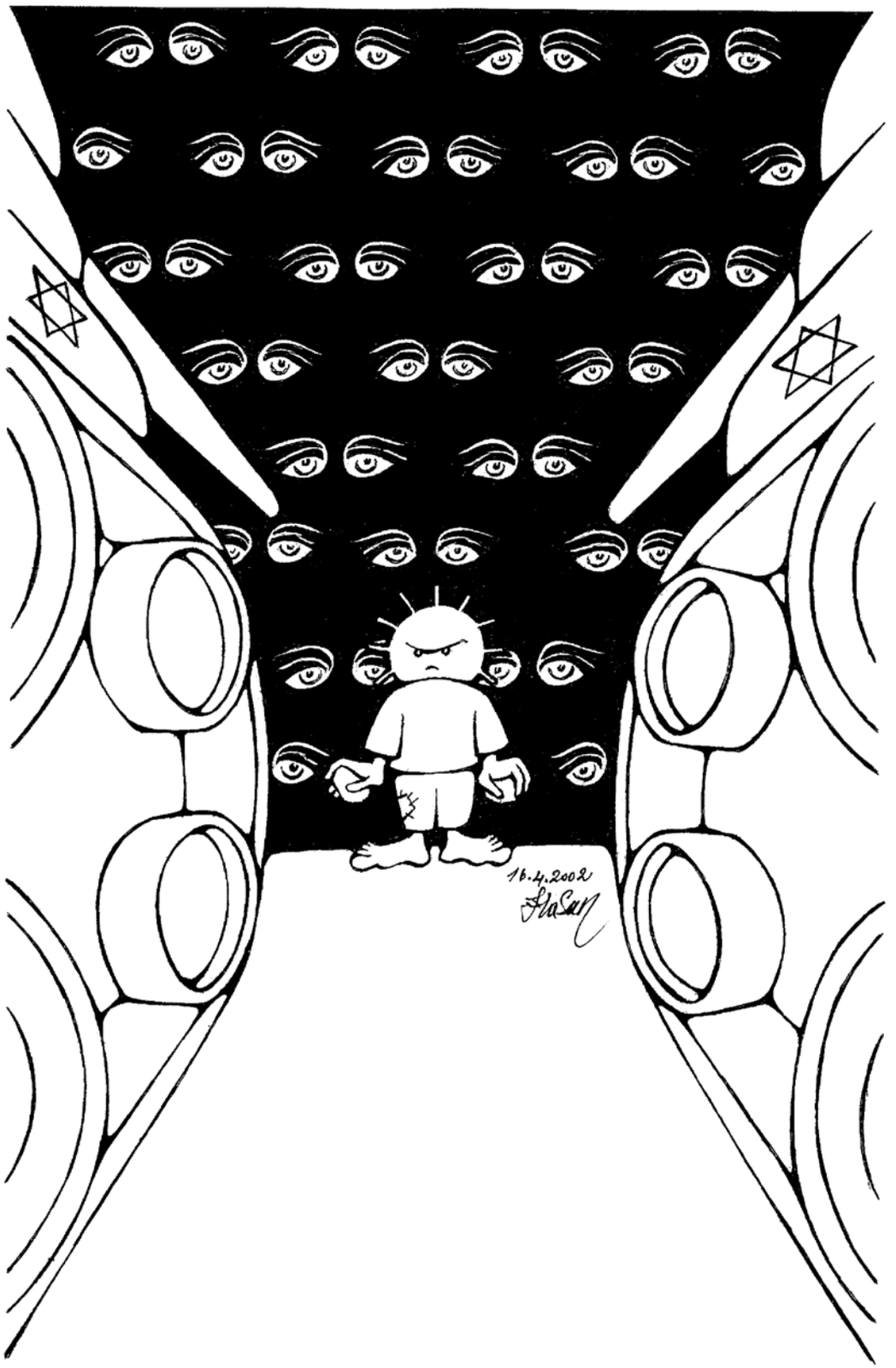
16.4.2002

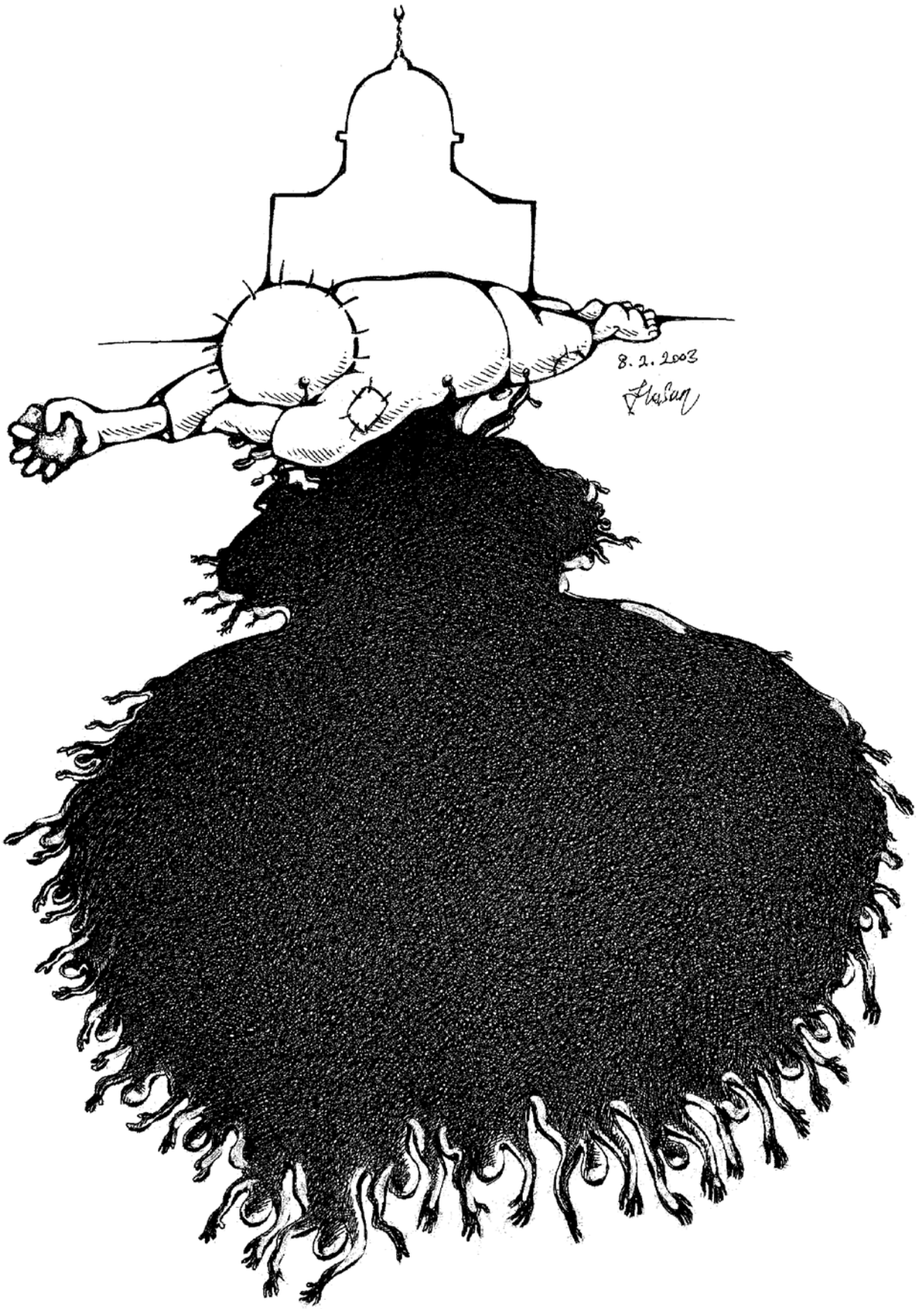
8. 2. 2003

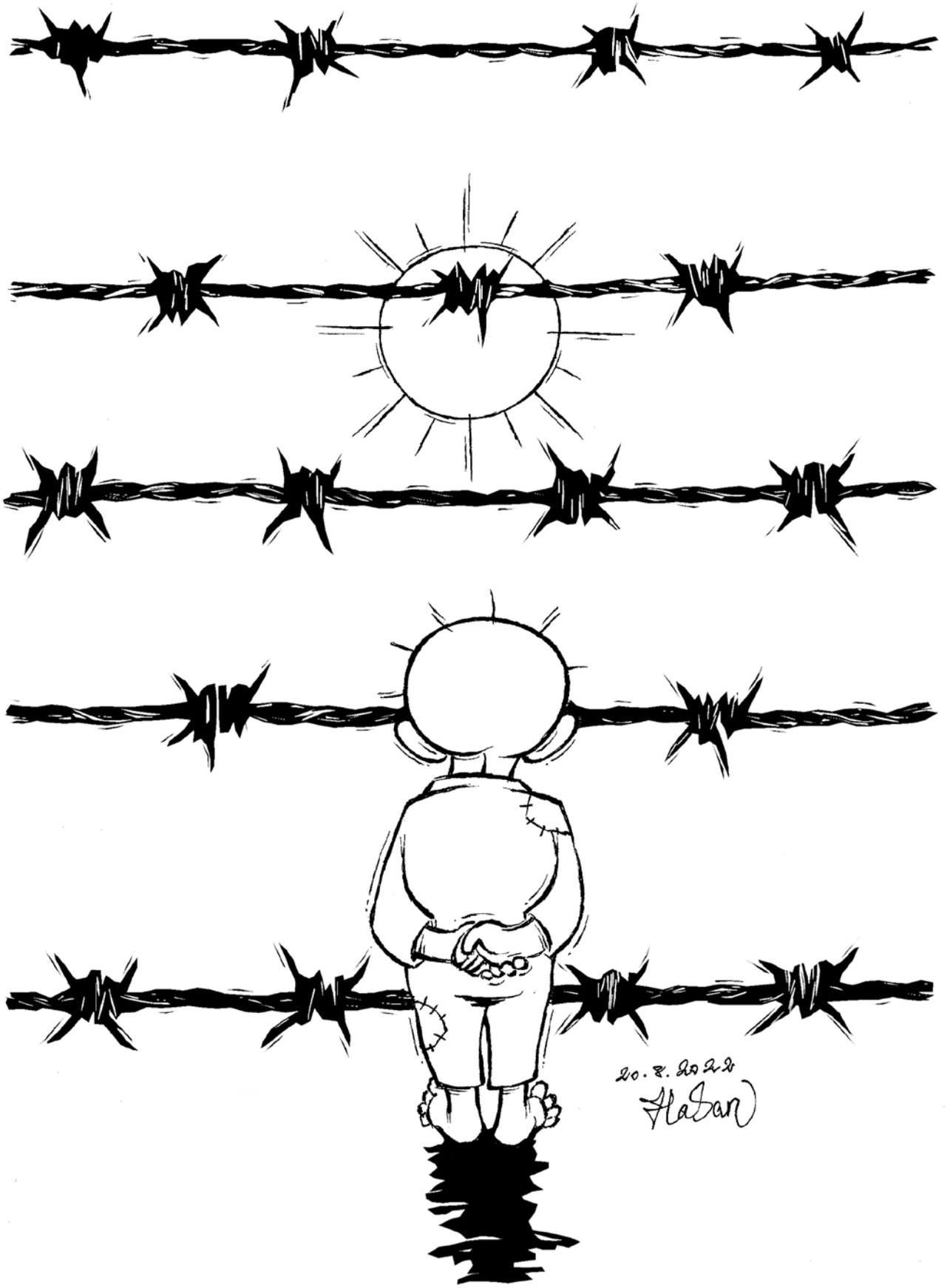
20.8.2022
Hasan

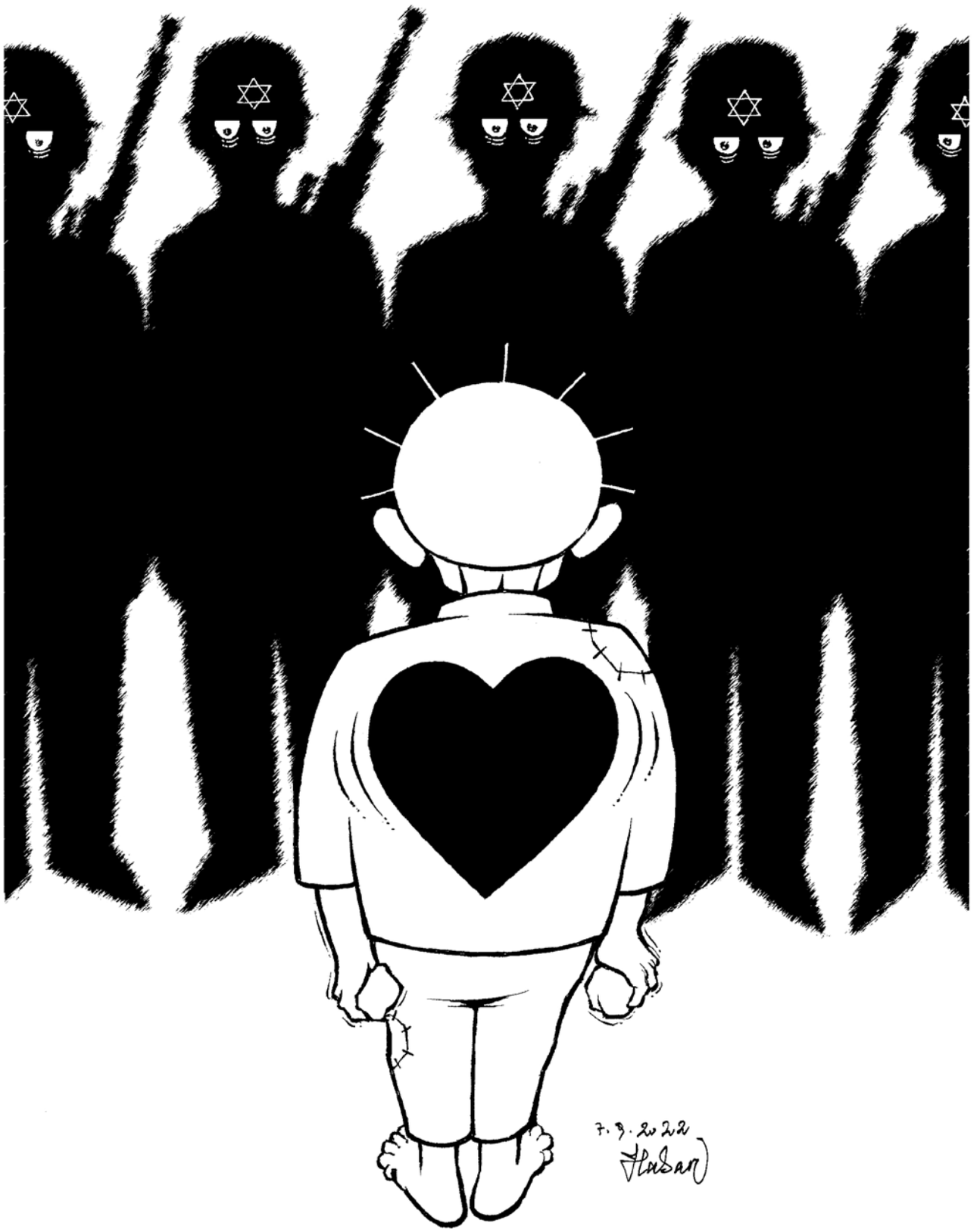
7.9.2022

8.6. 2020

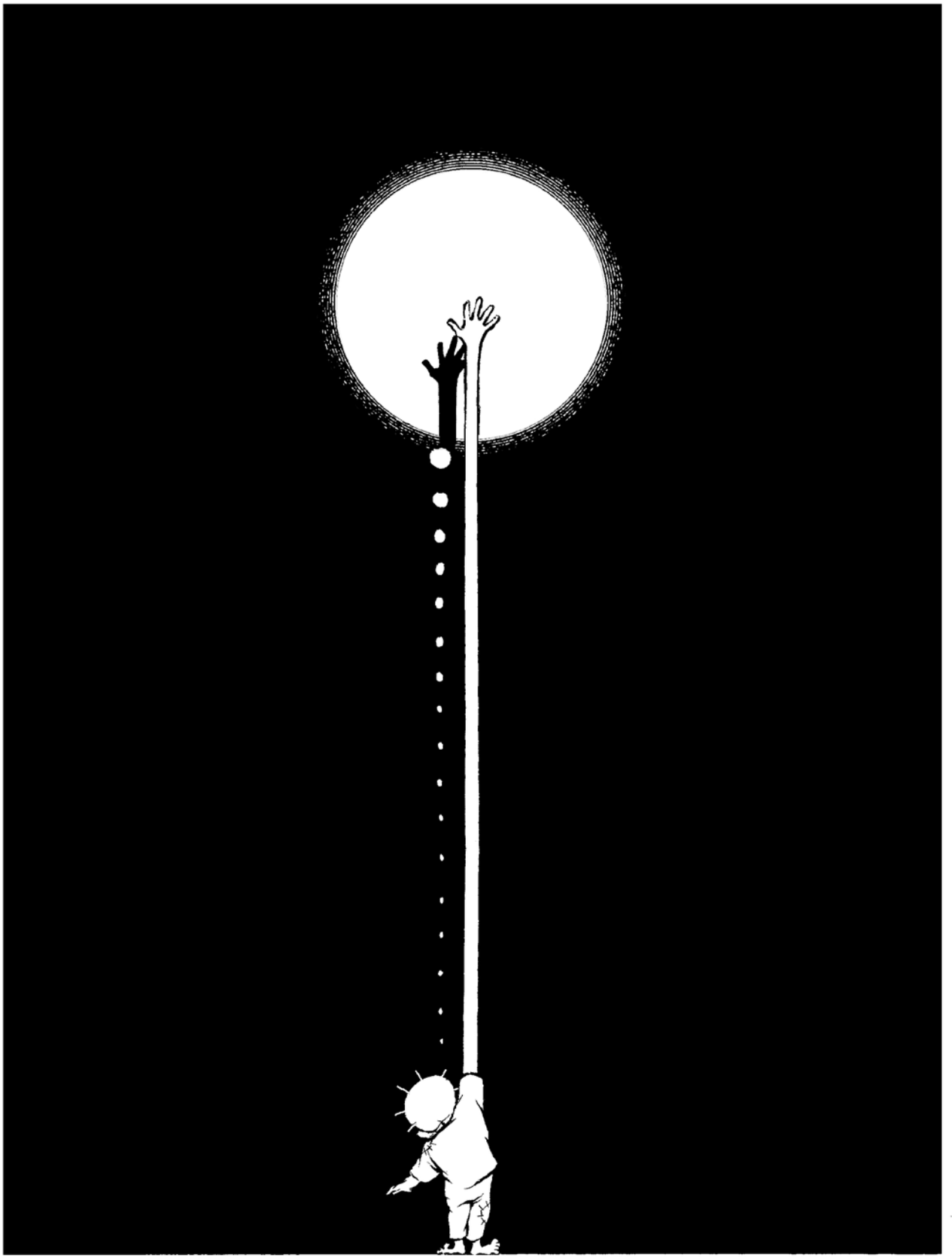

15.12.2021
Hasan

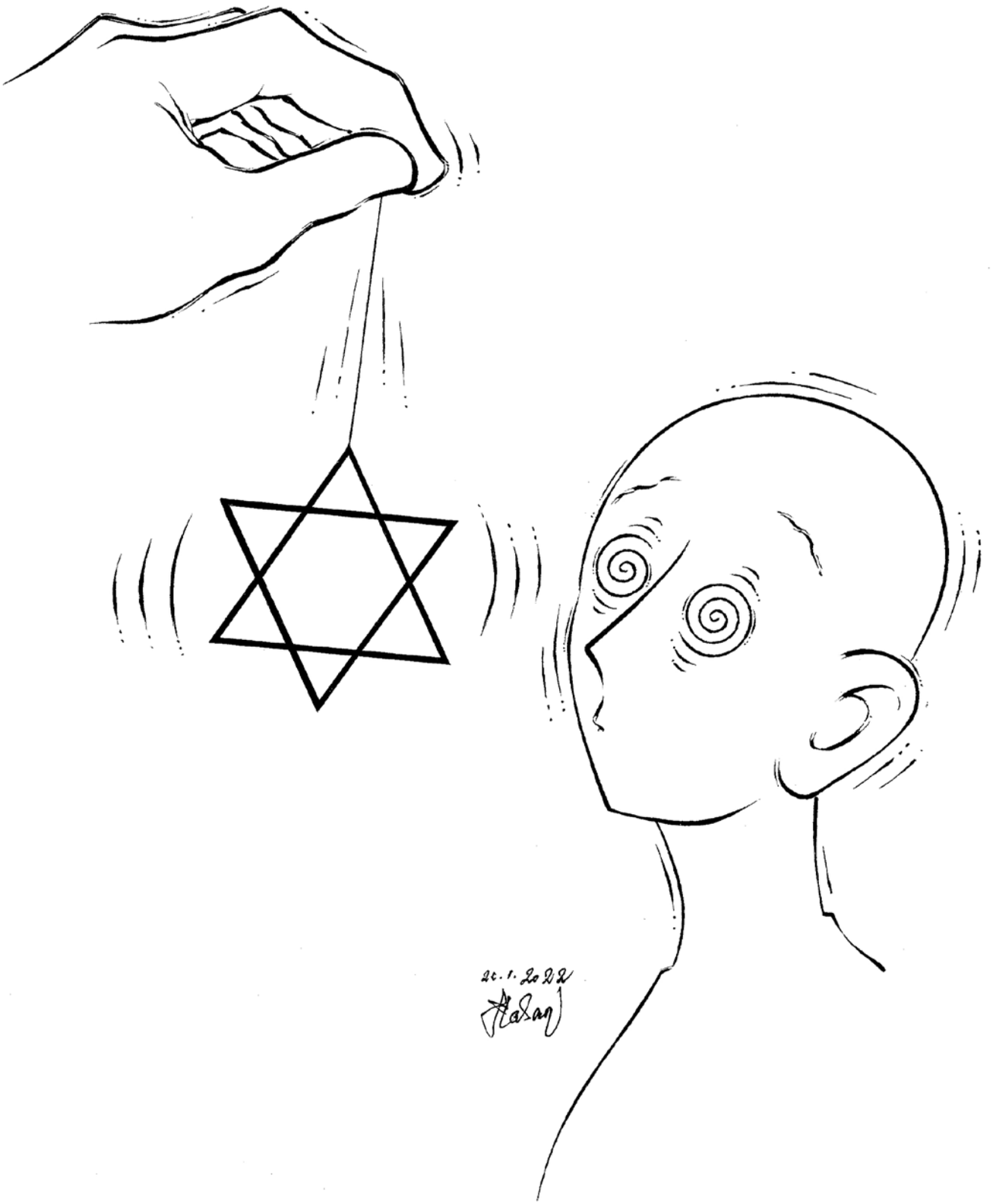
20.1.2022

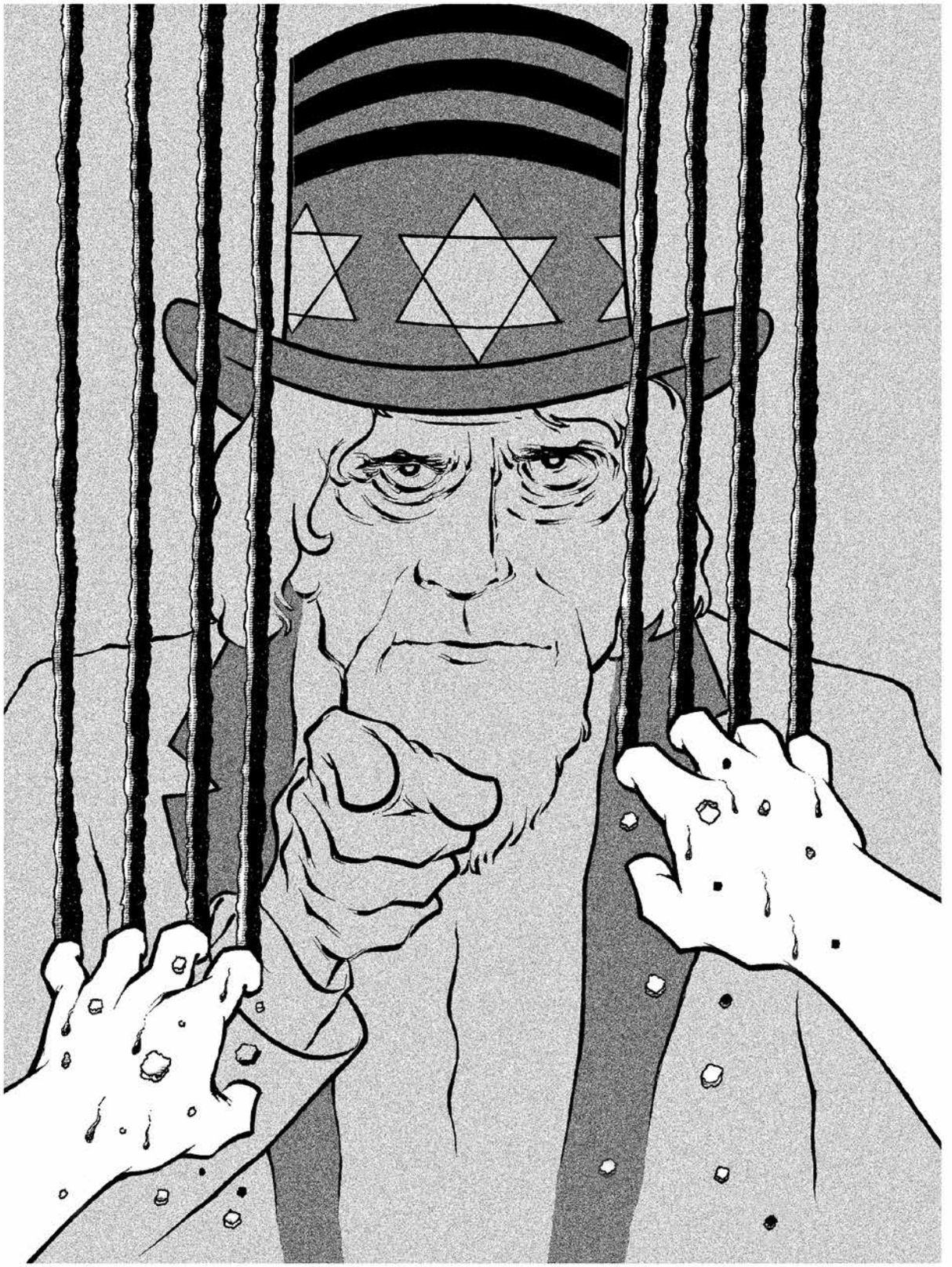
23.3.2024

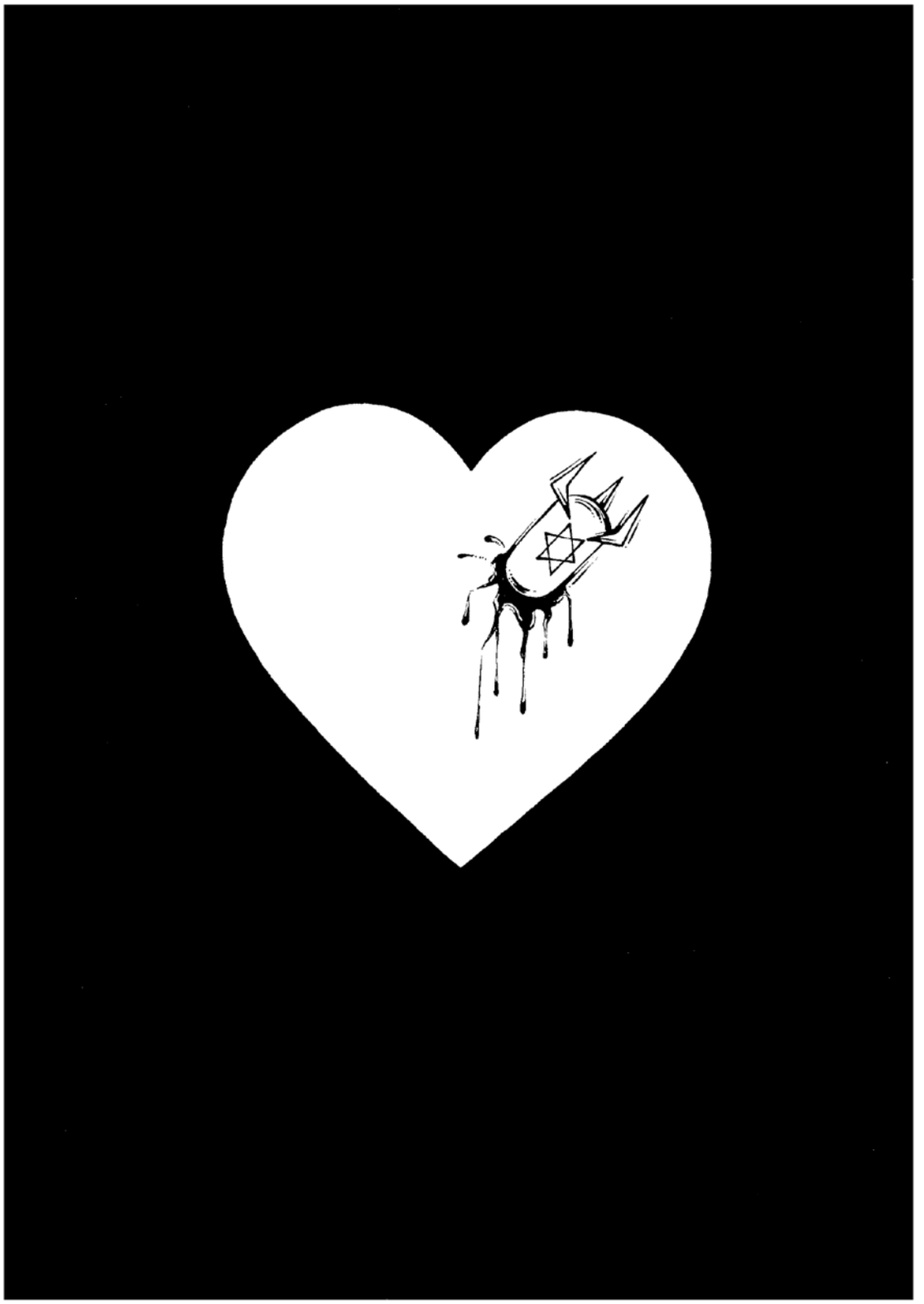

13.7.2014

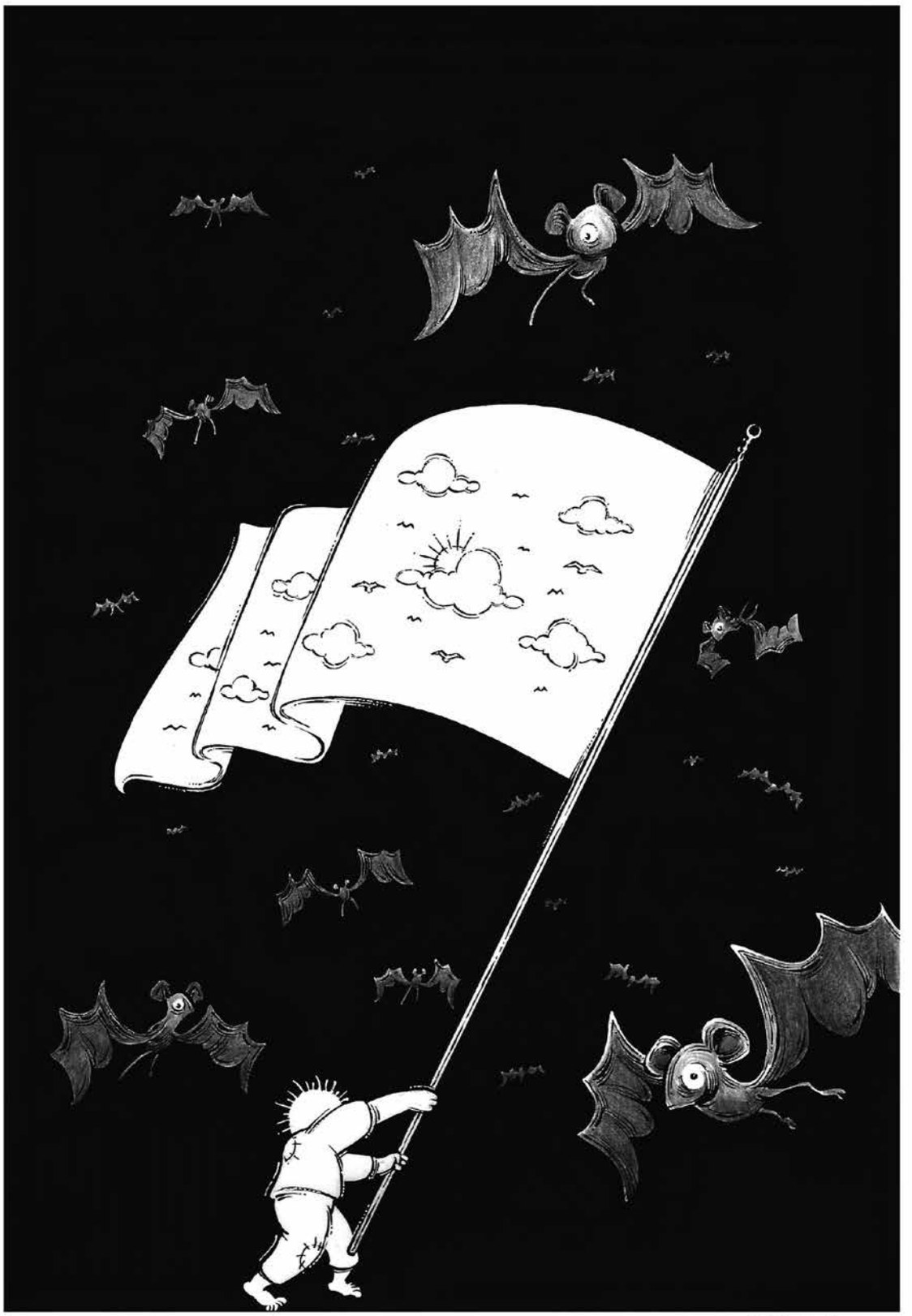

22.7.2014 Haban

20.11.2023

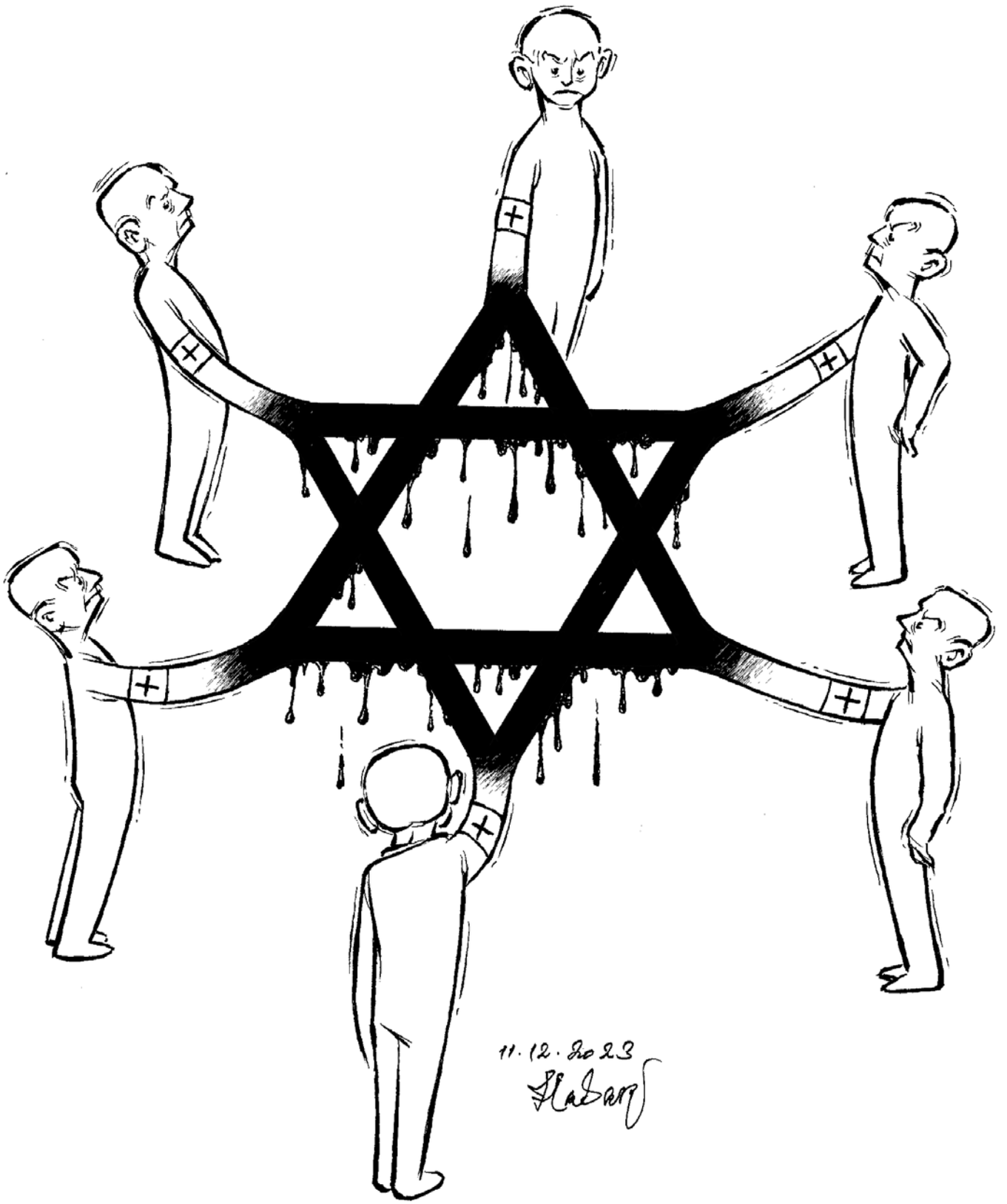
11.12.2023

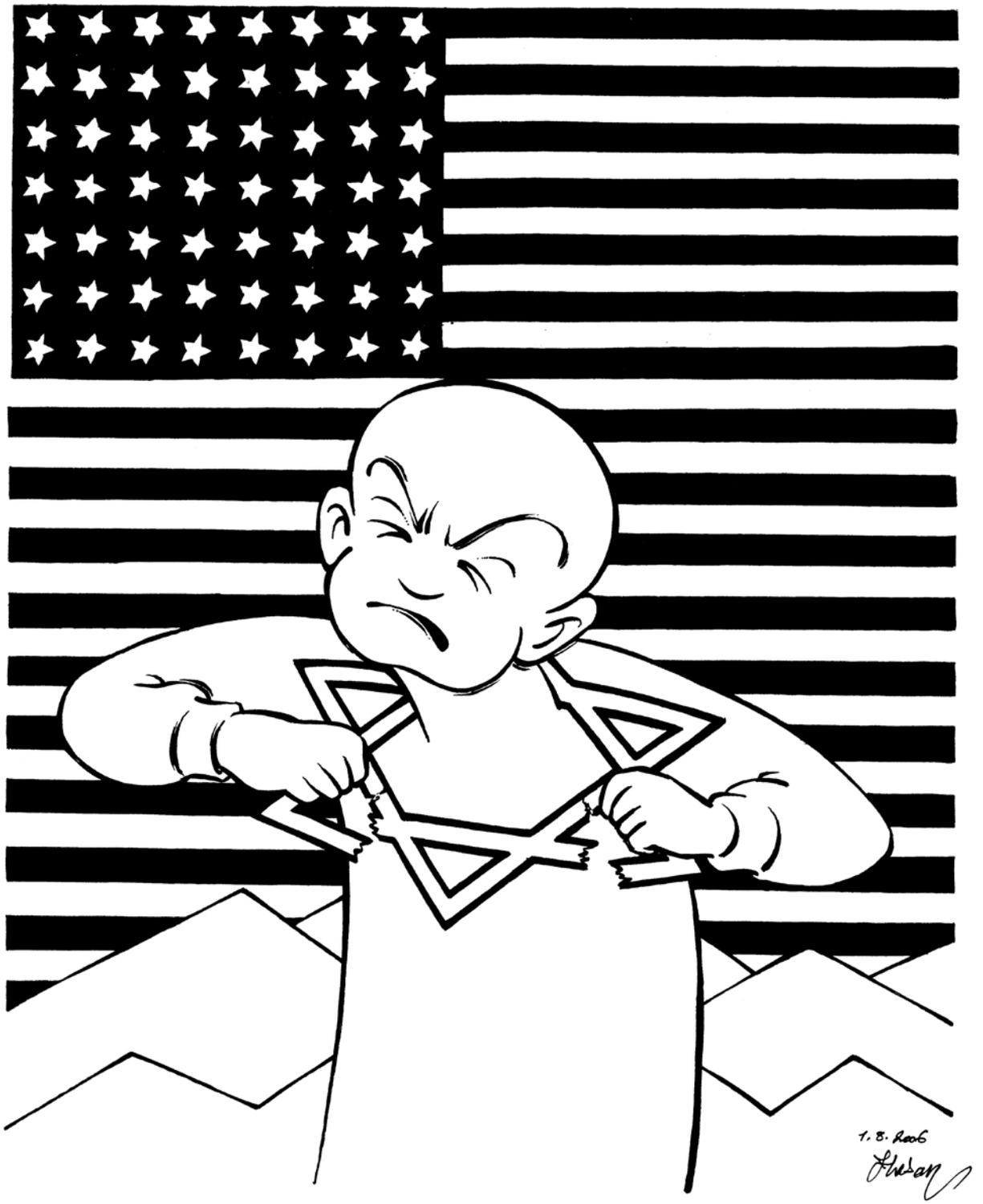
1. 8. 2006

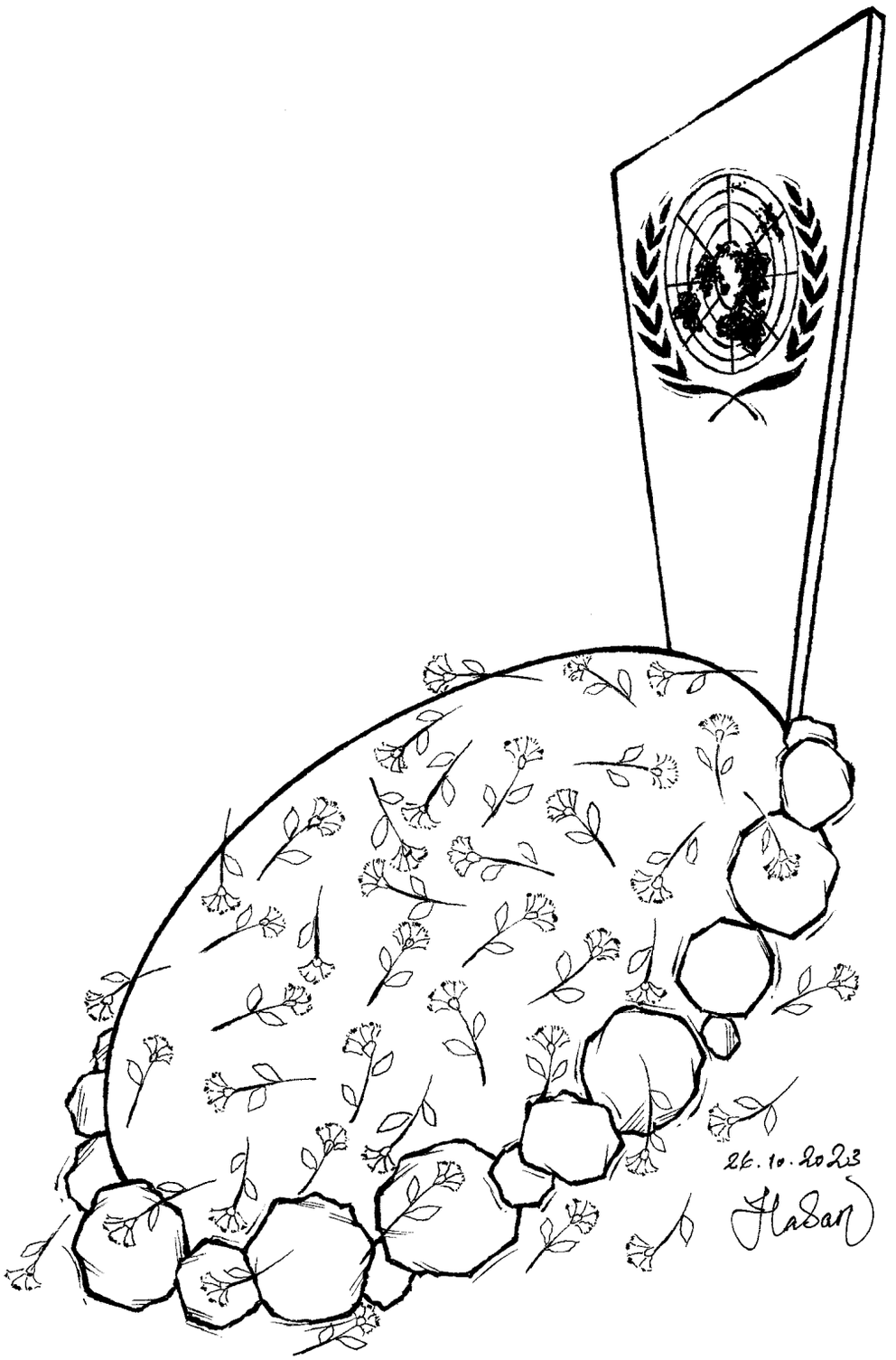
26.10.2023
Hasan

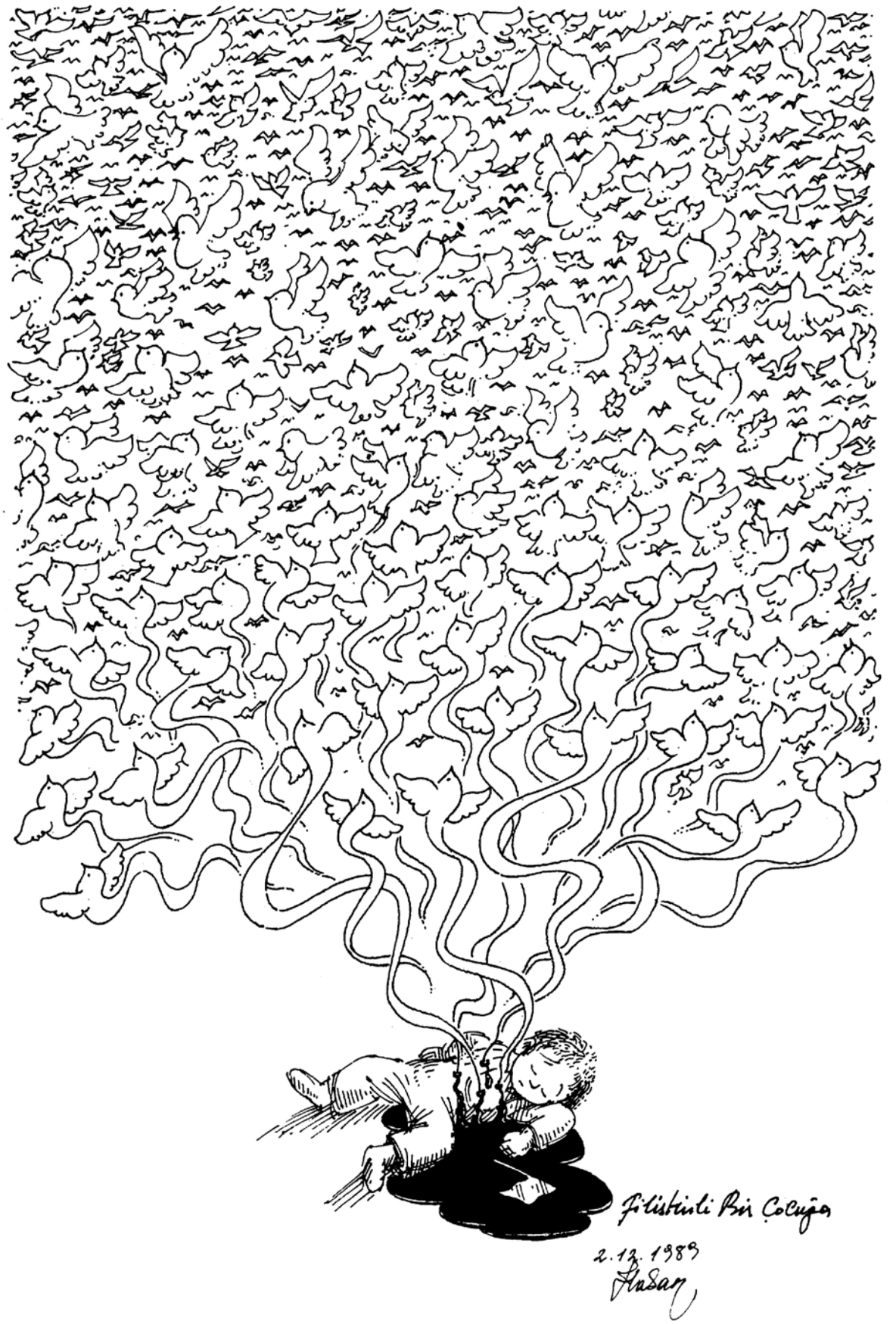
Filistinli Bir Çocuğa
2.12.1989
Hasan

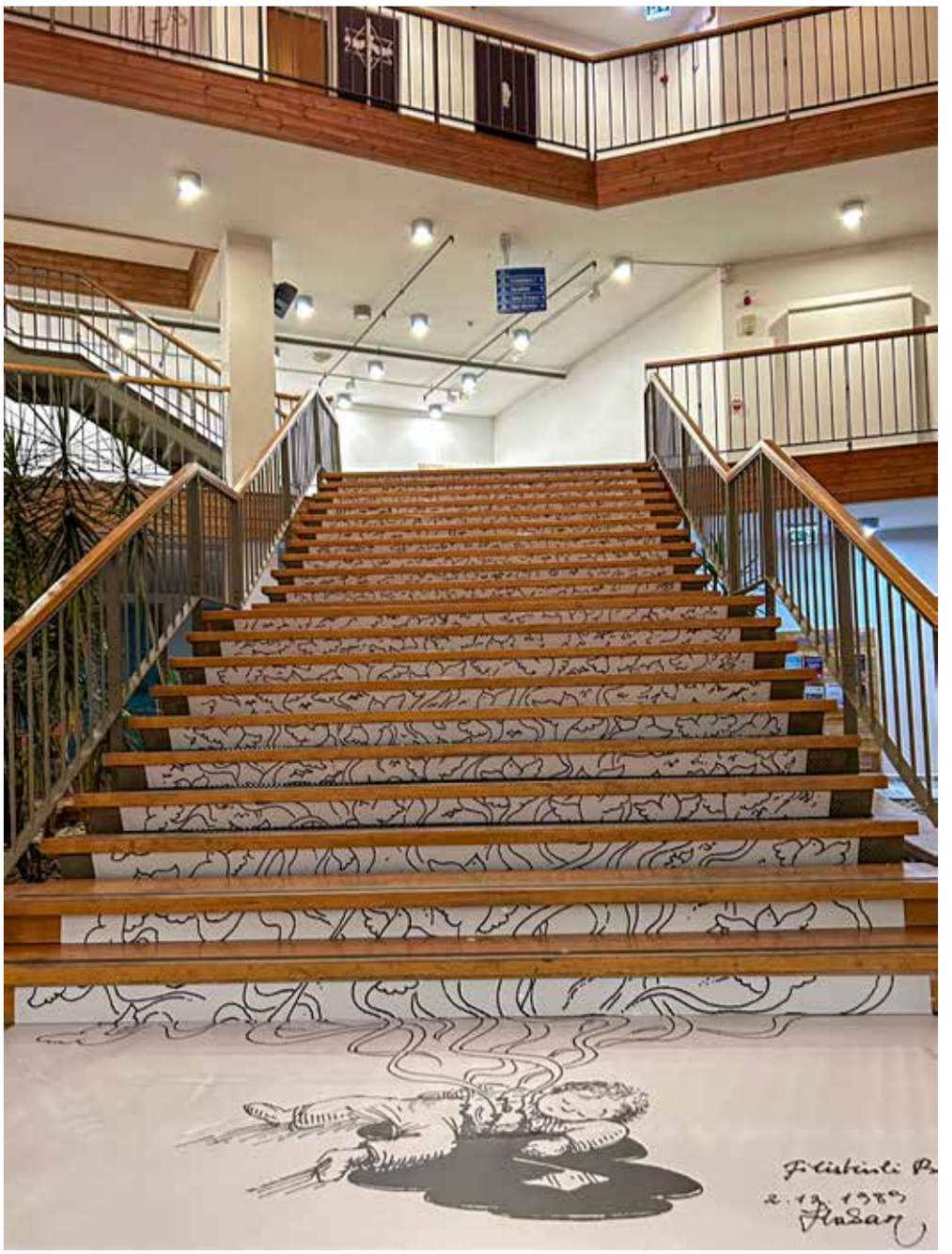

Zeytinburnu Kültür Sanat Merkezi
15 Aralık 2023

ZEYTİNBURNU
KÜLTÜR SANAT

ZEYTİNBURNU
BELEDİYESİ

9 786259 810249